Η ΟΔΟΣ

«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδός καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή». (Ἰωάν. 14,6)

ΤΕΤΡΑΜΗΝΙΑΙΟ ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΔΙΔΑΧΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΡΟΔΟΥ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΦΥΛΛΟ 40 ΕΤΟΣ 12ο • 2017

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ

ΧΡΟΝΙΚΟ

Τήν Τετάρτη 30ήν Αὐγούστου 2017 ἐξελέγη παμψηφεί ὑπό τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, συγκροτουμένης ὑπό τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, Γέροντος Νικαίας κ. Κωνσταντίνου, Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγορίου, Σεβαστείας κ. Δημητρίου, Μύρων κ. Χρυσοστόμου, Μυριοφύτου καί Περιστάσεως κ. Εἰρηναίου, Συνάδων κ. Διουνυσίου, Σασίμων κ. Γενναδίου, Πιτσβούργου κ. Σάββα, Ἱσπανίας καί Πορτογαλίας κ. Πολυκάρπου, Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στεφάνου, Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γερασίμου, Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου, τοῦ Σεβασμιωτάτου ἁγίου Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας ἔχοντος τήν ψῆφον τοῦ ἀπουσιάζοντος Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Συνάδων κ. Διονυσίου, κατόπιν προτάσεως τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Κύριλλος Παπανθίμου ὑπό τόν ψιλόν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Ὀλύμπου ὡς Βοηθός Ἐπίσκοπος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, ἐκδοθέντος ὑπό τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ κάτωθι ἀνακοινωθέντος:

«Συνῆλθεν, ὑπό τήν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος εἰς τήν τακτικήν συνεδρίαν αὐτῆς σήμερον, Τετάρτην, 30ήν Αὐγούστου 2017, πρός ἐξέτασιν τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει ἀναγεγραμμένων θεμάτων.

Κατ' αὐτήν, προτάσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Βαρθολομαίου, ψήφων κανονικῶν γενομένων ὑπό τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Κύριλλος Παπανθίμου, κληρικός τῆς

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Τό περιοδικό αὐτό εἶναι ἀφιερωμένο στήν χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὀλύμπου κ. Κυρίλλου, βοηθοῦ τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου.

Οἱ δώδεκα μαθητές τοῦ Χριστοῦ, οἱ ἀπόστολοι τῆς οἰκουμένης κατά τήν ἵδρυση τῶν κατά τόπους χριστιανικῶν κοινοτήτων εἶχαν ὡς πρῶτο μέλημα τήν ἐγκαθίδρυση ἱερατείου πρός τέλεση τῶν ἱερῶν μυστηρίων καί καθοδήγηση τῶν νέων χριστιανῶν. Στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας οἱ διάφοροι βαθμοί τῆς ἱεροσύνης, ἀρχιερέας, ἱερέας καί διάκονος, ὑπηρετοῦσαν τή διαποίμανση τῶν πιστῶν.

Ὁ Ἀρχιερέας (= ἀρχηγός τῶν ἱερέων), ἦταν καί εἶναι ὁ καθοδηγητής τῶν ἱερέων γιά τήν καλή καί θεάρεστη τέλεση τῶν τελετῶν καί τῶν ἀκολουθιῶν καί γιά τή σωστή ὀργάνωση τῶν ἐνοριῶν. Ἐπίσης ὁ Ἀρχιερέας εἶχε τήν εὐθύνη γιά τή γενική καθοδήγηση τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας στήν κατά Θεόν ζωή καί σωτηρία. Στά πλαίσια αὐτά οἱ Ἀρχιερεῖς συγκεντρώνονταν στίς Οἰκουμενικές Συνόδους καί συζητοῦσαν θέματα πίστεως, λατρείας καί ζωῆς.

Ὁ Ἀρχιερέας ἔχει τήν ἀποκλειστική ἁρμοδιότητα τῆς χειροτονίας τῶν ἱερέων καί τῶν διακόνων καί τήν τελετή τῶν Ἐγκαινίων τῶν ναῶν. Ὁ Ἀρχιερέας ἀξιολογεῖ ποιοί λαϊκοί εἶναι ἄξιοι γιά νά χειροτονηθοῦν. Βέβαια κατά τίς χειροτονίες ὁ λαός ἐπικυρώνει τήν χειροτονία μέ τήν ἐπευφημία 'ἄξιος' ἤ τήν ἀρνεῖται μέ τό 'ἀνάξιος'. Ὁ Ἀρχιερέας καθορίζει ποιοί νέοι ναοί θά κτισθοῦν καί ποῦ.

Οἱ ἱερεῖς τελοῦν τίς ἀκολουθίες καί τελετές ἀντιπροσωπεύοντας τόν Ἐπίσκοπο στίς ἐνορίες τους. Γι' αὐτό σέ ὅλες τίς τελετές μνημονεύουν τόν Ἐπίσκοπό τους. Στό κεντρικό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας, τή θεία Εὐχαριστία, μνημονεύεται ἰδιαίτερα ὁ Ἀρχιερέας στό *«Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ...»*. Ἐδῶ ὁ ἱερέας ζητᾶ ἀπό τόν Θεό νά τόν χαρίζει στίς ἅγιες Ἐκκλησίες εἰρηνικό, σῶο, ἔντιμο, ὑγιῆ, μακρόβιο καί σωστό διδάσκαλο τῆς θείας ἀλήθειας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκλογή καί Χειροτονία Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὀλύμπου κ. Κυρίλλου, σελ. 1

Προσφώνησις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου κατά τήν χειροτονίαν τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὀλύμπου κ. Κυρίλλου, σελ. 4

Χειροτονητήριος Λόγος τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὀλύμπου κ. Κυρίλλου, σελ. 6

«Περιβαλλοντικές προσεγγίσεις σέ σχέση μέ τήν ἀειφόρο ἀνάπτυξη στό «Εὐχολόγιο» τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας» (μέρος Β΄)
Θωμᾶ Ε. Σολδάτου, σελ. 11

Ἕνα καταστροφικό πάθος, ἡ διχόνοια
Πρωτ. Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη, σελ. 17

Μήνυμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου ἐπί τῇ ἑορτῇ τῆς Ἰνδίκτου καί τῇ ἡμέρᾳ προσευχῆς ὑπέρ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, σελ. 19

Πατριαρχική ἀπόδειξις ἐπί τοῖς Χριστουγέννοις, σελ. 20

Χριστουγεννιάτικο μήνυμα Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, σελ. 22

Ὁ ναός τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χωστοῦ στήν Λίνδο Ρόδου
Δρ. Ἰωάννη Ἠλ. Βολανάκη, σελ. 23

Εἰδήσεις Οἰκουμ. Πατριαρχείου, σελ. 26

Εἰδήσεις Ἱερᾶς Μητροπόλεως, σελ. 30

Ἱεροψαλτικά Νέα, σελ. 38

Ἀπόψεις καί Σχόλια,
Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου, σελ. 40

Η ΟΔΟΣ

Κωδικός ἐντύπου ISSN 1790-6733

Τετραμηνιαία ἔκδοση
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου
Τηλέφωνο: 22410 34300
Fax: 22410 73480
Internet: www.imr.gr
e-mail: imrodou@gmail.com
Συντάσσεται ἀπό ἐπιτροπή

Ἰδιοκτήτης
Ἱερά Μητρόπολις Ρόδου

Ἐκδότης
Μητροπολίτης Ρόδου
κ. Κύριλλος

Ὑπεύθυνος Σύνταξης
Ἀρχιμ. Μάξιμος Παναγιώτου

Προαιρετικές συνδρομές
ALPHA BANK
822002002008824

Ἐκδοτική Παραγωγή
ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Ἀρδηττοῦ 12-16, Ἀθήνα
Τηλ. 210-9217513,
Fax: 210-9237033
www.eptalofos.gr
e-mail: info@eptalofos.gr

Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου, ἐξελέγη παμψηφεί Βοηθός Ἐπίσκοπος παρά τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ρόδου κ. Κυρίλλῳ ὑπό τόν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Ὀλύμπου».

Ὁ Θεοφιλέστατος γεννήθηκε στήν Ἀρχίπολη Ρόδου τό ἔτος 1980. Τίς ἐγκύκλιες σπουδές του πραγματοποίησε στή γενέτειρά του καί στήν πόλη τῆς Ρόδου. Διάκονος χειροτονήθηκε στίς 8 Δεκεμβρίου 2004 καί Πρεσβύτερος τήν 1ην Αὐγούστου 2009. Σπούδασε Θεολογία στή Θεολογική Σχολή τοῦ Ἐθνικοῦ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καί πραγματοποίησε εὐρύτερες σπουδές στήν Ὀξφόρδη (Abacus College) καί στό Λονδῖνο (St. Mary's University), ἀπ' ὅπου πῆρε μεταπτυχιακό δίπλωμα, μέ βαθμό ἄριστα μέ διάκριση, στόν τομέα τῆς Ποιμαντικῆς Θεολογίας (Master of Arts in Pastoral Theology). Ὡς Κληρικός ὑπηρέτησε ὡς Διάκονος καί Ἀρχιδιάκονος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου κ. Κυρίλλου, Ἐφημέριος τῆς Ἐνορίας Ἁγίου Νικολάου Παραδεισίου, Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου, Γραμματέας τῆς Ἐπιτροπῆς Θρησκευτικοῦ Τουρισμοῦ τῶν Μητροπόλεων τῆς Δωδεκανήσου, Ὑπεύθυνος τοῦ ἰδιαιτέρου Γραφείου τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου καί τῆς ἱστοσελίδας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ὁ νεοεκλεγείς τήν Πέμπτη 31 Αὐγούστου, ἐνώπιον τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος καί τῶν ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ἔδωσε τό νενομισμένο Μικρό Μήνυμα, ὅπως ἀκολουθεῖ:

«Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,
Σεβασμία τῶν Συνοδικῶν Ἱεραρχῶν χορεία,
Κολλᾶται ἡ γλῶσσα μου τῷ λάρυγγί μου καί μόνον ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἵσταμαι ἐνώπιον πάντων

ὑμῶν, καί δή εἰς τά ἅγια τῶν ἁγίων τῆς Πατριαρχικῆς διοικήσεως, εἰς τό συνοδικόν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ὅπου ὡς ἀρχιθύτης ἡ Ὑμετέρα Σεπτή Κορυφή συνιερουργούντων τῶν μελῶν τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου τελεῖ ἀενάως τό μυστήριον τῆς διευθετήσεως τῶν ζητημάτων τοῦ τε Γένους καί τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἐν εὐγνωμοσύνῃ κατασπάζομαι τάς τιμίας χεῖρας Σας, Παναγιώτατε Αὐθέντα καί Δέσποτα καί Σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀρχιερεῖς, ἐπί τῇ ὁμοφώνῳ ἀναδείξει τῆς ἐλαχιστότητός μου εἰς τό ἀρχιερατικόν ἀξίωμα, δηλῶν ὅτι μετά τοῦ αὐτοῦ καί πλείονος ζήλου μέλλω νά ὑπηρετήσω τήν Μητέρα μου Ἐκκλησίαν, ἐν πιστότητι καί πλήρει ἀφοσιώσει πρός τό Σεπτόν Κέντρον καί πρός τό πρόσωπον τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος καί ἀσφαλῶς ἐν ὑπακοῇ πρός τόν ποδηγετοῦντά με ἀπό τῆς εἰσόδου μου εἰς τήν ἱερωσύνην ποιμενάρχην καί γέροντά μου Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ρόδου κ. Κύριλλον.

Ἐξαιτοῦμαι τάς εὐχάς καί τάς εὐλογίας πάντων ὑμῶν διά τήν νέαν μου ταύτην ὑψηλήν διακονίαν, ἱσταμένην ἐνώπιόν μου ὡς αἱ κορυφαί τοῦ Ὀλύμπου, ὥστε νά δυνηθῶ ἀνεπαισχύντως καί ἐπιτυχῶς νά ἀναβῶ εἰς τάς δυσαναβάτους κορυφάς τῆς ἀρχιερωσύνης.

Εἰς πολλά ἔτη Παναγιώτατε Δέσποτα».

Ἡ χειροτονία τοῦ Θεοφιλεστάτου πραγματοποιήθηκε τό Σάββατο 30 Σεπτεμβρίου 2017 στόν Καθεδρικό ἱερό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Ρόδου, ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ρόδου κ. Κύριλλο, συλλειτουργούντων τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέου, Εἰρηνουπόλεως κ. Δημητρίου, Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπαλαίας κ. Παϊσίου, Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγενίου, Κώου καί Νισύρου κ. Ναθαναήλ, Νουβίας κ. Σάββα, Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρου, Κυρηνείας κ. Χρυσοστόμου, Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γερασίμου, Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Ἀβύδου κ. Κυρίλλου, Ἀμορίου κ. Νικηφόρου, καί Στρατονικείας κ. Στεφάνου.

Στή συνέχεια στόν πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τέλεσε κατά τήν τάξη τήν Ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Μηνύματος, στό τέλος τῆς ὁποίας δέχθηκε τά συγχαρητήρια καί τίς εὐχές τῶν Ἱεραρχῶν καί τῆς Πατριαρχικῆς Αὐλῆς.

Στή χειροτονία παρευρέθησαν μεταξύ ἄλλων ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κ. Δημήτριος Κρεμαστινός, οἱ Βουλευτές κ. Δημήτριος Γάκης καί κ. Μάνος Κόνσολας, Ἐκπρόσωποι τῆς Περιφέρειας Νοτίου Αἰγαίου, ὁ Δήμαρχος Ρόδου κ. Φώτης Χατζηδιάκος, Ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, ὁ Γενικός Πρόξενος τῆς Τουρκίας στή Ρόδο κ. Baris Kalkavan, ὁ Χότζας καί ἡ Διοίκηση τοῦ μουσουλμανικοῦ Βακουφίου τῆς Ρόδου, ὁ Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Καθολικῆς Κοινότητας τῆς Ρόδου π. Λουκᾶς, Καθηγητές καί συμφοιτητές τοῦ Θεοφιλεστάτου ἀπό τή Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν καί τήν Ὀξφόρδη, ὁ ἱερός Κλῆρος, οἱ Μοναστικές Ἀδελφότητες καί πλῆθος κόσμου. Μέ τήν παρουσία τους τίμησαν ἐπίσης τόν Θεοφιλέστατο τό 3ο Σύστημα Προσκόπων Παραδεισίου καί τά Δημοτικά Σχολεῖα Ἀρχιπόλεως καί Παραδεισίου.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ρόδου κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ
κατά τήν χειροτονίαν τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου ΟΛΥΜΠΟΥ
κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Θεοφιλέστατε,

Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ καί ἡ περί Αὐτόν Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδος ἐξέλεξάν σε Ἐπίσκοπον, μέ τόν ψιλόν τίτλον τῆς πάλαι ποτέ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Ὀλύμπου, γιά νά ὑπηρετήσεις ὡς Βοηθός Ἐπίσκοπος τῆς ἐλαχιστότητάς μου, τήν Παυλική Ἱερά Μητρόπολη Ρόδου.

Εὐλογητός ὁ ἐν Τριάδι προσκυνούμενος Θεός, *«ὁ Πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως»*, ὁ ὁποῖος, κατά τήν ἀνεξιχνίαστη βουλή του, ἀξίωσε τήν *«παροικοῦσαν ἐν Ρόδῳ»* Ἐκκλησία Του τῆς μεγάλης αὐτῆς χαρᾶς τῆς ἀναδείξεώς σου σέ Ἐπίσκοπο τῆς μαρτυρικῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καί εὐδόκησε, κατά τό ἄφατο ἔλεός Του, μαζί μέ τούς συμπαρόντας ἀδελφούς ἁγίους Ἀρχιερεῖς, νά ἱερουργοῦμε σήμερα τό μυστήριο τῆς χειροτονίας σου, στό κατά χάριν τοῦτο ὑπερῶο, τόν Καθεδρικό μας ἱερό Ναό, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καί νά εὐαγγελιζόμαστε τό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας, στήν ὁποία ὀφείλεις καί ὀφείλουμε τά πάντα.

Ἀπό τῆς παιδικῆς σου ἡλικίας ἀγάπησες τόν Θεό καί τήν Ἐκκλησία Του καί ἐβίωσες μυστικά τόν πόθο τῆς ἀφιερώσεώς σου. Τό ἄδολο γάλα τῆς λαϊκῆς εὐσέβειας σέ ἀνέθρεψε καί οἱ ἀνεπιτήδευτες ἐκδηλώσεις της, περιουσία πολύτιμη τοῦ εὐλογημένου λαοῦ μας, σφράγισαν τήν ὕπαρξή σου. Οἱ αὐλές τοῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ τῆς γενέτειράς σου, τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Ἀρχιπόλεως, καί τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Κρυονερίου ἔγιναν τά κατηχούμενα τῆς εἰσόδου σου στά Ἅγια τῶν Ἁγίων τῆς θεοπαράδοτης Ἱερωσύνης. Τό Ἅγιον Ὄρος ὑπῆρξε ὁ ὁραματισμός σου. Ἀποφάσισες τήν ἀναχώρησή σου ἀλλά αὐτή προσέκρουσε στήν ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ γιά σένα. Τό κατ' ἄνθρωπο τυχαῖο σφράγισε τήν πορεία σου.

Μέ ταπείνωση καί φόβο Θεοῦ ἄρχισες τόν ἱερατικό βηματισμό σου. Ἀγάπησες τό ἅγιο Θυσιαστήριο. Ἡ διακονία σου ὑπῆρξε θυσιαστική. Ἡ ὑπακοή σου ἔκφραση συνειδήσεως χωρίς δουλικότητα καί σκοπιμότητα. Ἀφιερώθηκες μέ ζῆλο καί συνέπεια στίς θεολογικές σου σπουδές, στήν Ἀθήνα, στήν Ὀξφόρδη, στό Λονδῖνο, ἀφήνοντας παντοῦ καλή μαρτυρία καί ἀγαθές ἀναμνήσεις. Τή μέχρι τῆς ἐκλογῆς σου θητεία σου στήν Ἐνορία τῆς κωμοπόλεως τοῦ Παραδεισίου τήν παρουσίασες καρποφόρο σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ἐφημεριακῆς δράσεως. Ἡ ἐργασία σου στά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ὑπῆρξε διακριτική καί ἀποδοτική. Οὐδέποτε προέβαλες ἀπαιτήσεις, ἀνταποκρίθηκες μέ συνέπεια καί αἴσθημα εὐθύνης στήν ἑκάστοτε ἐκκλησιαστική προτροπή καί ἐπέδειξες γνήσιο καί εἰλικρινές ἐκκλησιαστικό φρόνημα καί ἦθος.

Γι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία σέ ἐτίμησε καί ἀνύψωσε. Ἐπιβράβευσε τήν πιστή διακονία σου καί σέ καλεῖ ἐκ νέου νά *«ἐπιβάλλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπ' ἄρο-*

τρον» (Λουκ. θ΄, 62) γιά νά διακονήσεις ἀπό ὑψηλότερη ἐφεξῆς σκοπιά τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο, ἔχοντας ὡς *«τύπον καὶ ὑπογραμμὸν»* Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος *«οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ὑπὲρ πολλῶν»*. Ὁ δρόμος κάθε Κληρικοῦ, πολύ περισσότερο τοῦ Ἐπισκόπου, εἶναι δρόμος θυσίας, διότι ὁ Χριστός, ὁ πρῶτος καί μέγας Ἀρχιερεύς καί Ἐπίσκοπος τῶν ψυχῶν μας *«κατέλιπεν ἡμῖν ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ»* καί κατά τήν προτροπή τοῦ Ἀποστόλου, *«ὡς Ἐκεῖνος περιεπάτησεν, ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς περιπατεῖν»*.

Ἀπό σήμερα, χειροτονούμενος Ἀρχιερεύς, συγκαταλέγεσαι στή χορεία τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ὑψίστη ἡ τιμή καί ὑπέρμετρο τό χρέος τῆς μέχρι ἐσχάτης ἀναπνοῆς αὐτοσυνειδησίας σου. Ὡς Ἀρχιερεύς τοῦ Θρόνου ἔχεις τήν ἱερά παρακαταθήκη τῆς ἀδιαλείπτου καρδιακῆς κοινωνίας μετά τῆς Μητρός Μεγάλης Ἐκκλησίας γιά νά μετέχεις τοῦ μεγαλείου, τοῦ μαρτυρίου καί τῆς μαρτυρίας της, μαρτυρία τήν ὁποία καλεῖσαι νά προβάλλεις καί νά μεταδώσεις στόν λαό μας. Ὡς Ρόδιος καί Δωδεκανήσιος Ἀρχιερεύς νά θυμᾶσαι πάντα τούς λόγους τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος Μελίτωνος, *«Οἱ Δωδεκανήσιοι ἐάν δέν ἦσαν ἐγκεντρισμένοι εἰς τήν καλλιέλαιον τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἴσως νά μήν ὑπῆρχον σήμερον ὡς Ὀρθόδοξοι. Ἐάν ἐπέζησαν ὡς Ὀρθόδοξοι οἱ Δωδεκανήσιοι, ἐάν ἐπέζησαν τοῦ Ντέ Βέκι, εἶναι διότι ἦσαν Ὀρθόδοξα τέκνα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας ἡ πίστις καί ἡ παράδοσις ἀπεδείχθησαν ἰσχυρότεραι καί τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καί τοῦ φασισμοῦ»*. Αὐτήν τήν πίστη καί τήν παράδοση νά φυλάξεις, νά συνεχίσεις καί νά ἑρμηνεύσεις μέ ἀφοσίωση στό θεσμό τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριαρχείου, *«μὴ φρονῶν τὰ ἑαυτοῦ»* ἀλλά τά τοῦ Θεοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας Του, *«ἣν Αὐτὸς περιεποιήσατο τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ αἵματι»*.

Θεοφιλέστατε,

Στή μέχρι σήμερα ἐκκλησιαστική ἀναστροφή σου σέ γνωρίσαμε ἄνθρωπο θαυμάζοντα καί μή περιεργαζόμενον τά μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ἔχοντα ὡς σύνθημα τό Ψαλμικόν: *«Ἐπίρριψον ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμναν καὶ αὐτός σε διαθρέψει»*. Τοῦτο συνοψίζει τό περιεχόμενο τῆς ψυχῆς σου, συγκροτεῖ τήν προσωπικότητά σου ὡς Ὀρθοδόξου Κληρικοῦ καί ἐκφράζει τό μεγαλύτερο προσόν σου, ἀνώτερο κάθε ἐπιγείου τίτλου καί οὐσιαστικώτερο οἱουδήποτε κατά κόσμον προσόντος. Προσευχητικά νά τό διαφυλάξεις καί τότε πιστεύουμε μέ βεβαιότητα ὅτι θά διακονήσεις τήν Ἐκκλησία ὡς Ἐπίσκοπος ἄξιος τῆς ἱστορίας καί διαχρονικῆς μαρτυρίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου καί ἐκφραστής τῶν αἰωνίων παραδόσεων τῆς Μητρός ἡμῶν Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Εἴσελθε εἰς τά ἐνδότερα τοῦ καταπετάσματος τῆς πνευματικῆς καί ἀχειροποιήτου σκηνῆς.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΗΤΗΡΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Τοῦ Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ὀλύμπου κ. ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα μου Μητροπολῖτα Ρόδου,
Σεβασμιώτατοι καί Θεοφιλέστατοι ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἀξιότιμε κ. Πρόεδρε τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων,
Ἐντιμότατοι Ἄρχοντες,
Σεβαστοί Πατέρες,
Ἀγαπητοί ἀδελφοί,

Στή ζωή μας ὑπάρχουν κάποιες στιγμές πού τίς χαρακτηρίζουμε μοναδικές. Στιγμές πλήρεις δέους, θάμβους καί μυστηρίου, τίς ὁποῖες συνήθως προσπαθοῦμε, ἐθιστικά σκεπτόμενοι, νά προσεγγίσουμε, νά κατανοήσουμε καί νά ἑρμηνεύσουμε. Διαπιστώνουμε, στό τέλος, ὅτι ὁ τρόπος τοῦ σκέπτεσθαι, πού ἔχουμε διαμορφώσει, πού μᾶς διαμορφώνει καί μᾶς χαρακτηρίζει, εἶναι ἀνεπαρκής. Εἶναι οἱ στιγμές κατά τίς ὁποῖες ἀλαλήτως μιλάει ὁ Θεός σέ πεῖσμα τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς. Μποροῦμε νά τό αἰσθανθοῦμε. Ἐνεργεῖ ὁ Θεός ***«καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας»***. Αἰσθανόμαστε καί ἀναρωτιόμαστε: *«Ποιός εἶμαι ἐγώ;»*. ***«Ἐγώ εἰμι γῆ καὶ σποδός»*** *(Γεν. ιη΄, 27)*. Ἀλλά καί πιστεύουμε. Ἐκεῖνος γνωρίζει. ***«Ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχὸν καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν πένητα»*** *(Ψαλμ. ριβ΄, 7)*. Στέλνει τόν βραδύγλωσσο Μωυσῆ νά ἀντιμετωπίσει τόν δυνάστη Φαραώ, ἐμφανίζεται στόν Γεδεών πού ἑτοιμάζεται νά δραπετεύσει ἀπό τόν φόβο τῶν Μαδιανιτῶν καί τόν καθιστᾷ πολέμαρχο τοῦ λαοῦ του, ἐνεργεῖ τόσες φορές μέ τρόπο τόσο παράδοξο μέσα στήν ἱστορία σκανδαλίζοντας ὅλους, ὅσοι ἔμαθαν νά ἐπαναπαύονται στά ἀνθρώπινα.

Μέ αὐτές τίς ταπεινές σκέψεις προσεγγίζω σήμερα τό μυστήριο τῆς προσωπικῆς μου Πεντηκοστῆς. Βιώνω τό παράδοξο, ὅπως τότε, κατά τήν ἡμέρα τή μεγάλη τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν ***«Παράδοξα εἶδον τὰ ἔθνη πάντα ἐν πόλει Δαβίδ, ὅτε τὸ Πνεῦμα κατῆλθε τὸ ἅγιον ἐν πυρίναις γλώσσαις, καθὼς ὁ θεηγόρος Λουκᾶς ἀπεφθέγξατο»*** *(Κ. Πεντ., Εἰς τούς Αἴν., Στιχ. Ἰδιόμελον)*. Στέκομαι μέ ἀπορία μπροστά στό μεγάλο τοῦτο γεγονός τῆς ζωῆς μου. ***«Ὁμολογῶ τὴν χάριν, κηρύττω τὸν ἔλεον, οὐ κρύπτω τὴν εὐεργεσίαν»*** *(Εὐχή Ἁγιασμοῦ Θεοφανείων)*.

Θά ἤθελα νά σιωπήσω, γιατί μέ δίδαξαν ὅτι μέ σιγή τιμᾶται τό μυστήριο. Τό ἔθος ὅμως ἐπιβάλλει νά μιλήσω. *«Τί εἴπω καὶ τί λαλήσω;»* «Θά ἀνοίξω τήν καρδιά μου, θά χρησιμοποιήσω τή γλῶσσά μου καί θά πῶ μόνο λόγους εὐχαριστίας.

«Ἐν ψυχῇ συντετριμμένῃ καὶ πνεύματι ταπεινώσεως» *(Δαν. γ΄, 39)* ἀναπέμπω ἐν πρώτοις τόν ὕμνο, τή δοξολογία, τήν τιμή καί τήν προσκύνηση στόν οἰκτίρμονα καί φιλάνθρωπο Θεό γιά τίς εὐλογίες Του πρός τήν ἀναξιότητά μου. Μέ ἐλέησε πλουσιοπάροχα, ἄνοιξε δρόμους στή ζωή μου καί μέ ἀξιώνει σήμερα τῆς δωρεᾶς τῆς ἀρχιερατικῆς χάριτος. Τά τελεσιουργούμενα ἀπό τήν ἡμέρα τῆς ἐκλογῆς μου, ἀποκορύφωμα τῶν ὁποίων εἶναι ἡ σημερινή χειροτονία μου, ἀποτελοῦν γιά μένα μιά μυστική θεοφάνεια. Μέ θαυμασμό στέκομαι μπροστά στό μυστήριό της, καί οἰκειοποιοῦμαι τόν λόγο τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου ***«Ὦ τάλας ἐγώ, ὅτι κατανένυγμαι»*** *(Ἡσ. στ΄, 5)*. ***«Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν».***

Ὅπως δέ ***«Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ, καὶ Σαμουὴλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπεκαλοῦντο τὸν Κύριον, καὶ αὐτὸς εἰσήκουσεν αὐτῶν»*** *(Ψαλμ. Ϛη΄, 6)* τολμῶ καί ἐγώ ὁ ἐλάχιστος νά ἐπικαλεστῶ τό πανάγιο ὄνομά Του, καί αἰσθανόμενος τή μηδαμινότητά μου μπροστά στό μυστήριο, πού σήμερα τελεσιουργεῖται σέ μένα, νά ζητήσω τή θεία χάρη, ***«τὴν τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν»*** γιά νά μέ ἐνισχύσει ὥστε νά παραστήσω τήν ἐπισκοπική ζωή καί διακονία μου ἀντάξια τοῦ θείου ἐλέους· καί συνοψίζω τήν δέησή μου στήν ψαλμική ρήση: ***«Τὸ ἔλεός σου, Κύριε, καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου»*** *(Ψαλμ. κβ΄, 6)*.

Μετά τήν πρός τόν Θεό εὐχαριστία μου, στρέφω τόν νοῦ, τήν καρδιά μου καί ὅλες τίς αἰσθήσεις μου πρός τό πάνσεπτο τῆς Ὀρθοδοξίας Κέντρο, τήν Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, τό μαρτυρικό Φανάριο, καί προσερχόμενος νοερά ἐνώπιον τοῦ ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου, κλίνω τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος τά γόνατα καί καταθέτω εἰλικρινῆ αἰσθήματα βαθυτάτου σεβασμοῦ, ἀπέραντης εὐγνωμοσύνης καί υἱικῆς ἀφοσίωσης πρός τήν Αὐτοῦ Θειοτά-

τη Παναγιότητα, τόν προσκυνητό Αὐθέντη καί Δεσπότη μου, τόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟ γιά τήν εὐμενῆ πρόκριση τῆς ἀναξιότητάς μου. Εὐχαριστίες δέ ἐκφράζω καί πρός τήν περί Αὐτόν σεπτή Χορεία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, τῶν συγκροτούντων τήν Ἁγία καί Ἱερά Σύνοδο, ἡ ὁμόφωνη ψῆφος τῶν ὁποίων μέ προήγαγε στό Ἀρχιερατικό ἀξίωμα καί μέ ἀνέδειξε Ἐπίσκοπο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ὡς ἀντίδωρο τῆς εὐεργετικῆς τους κρίσης καί ἀγάπης, ὑπόσχομαι τήν ἄνευ ὅρων καί ὁρίων ὑπακοή στά κελεύσματα τῆς Μητρός Ἐκκλησίας καί τή διά βίου ἀφοσίωση πρός τό σεπτό πρόσωπο τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου μου καί τόν θεσμό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Σεβασμιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα,

Ἰδιαιτέρως ἐκφράζω τήν εὐγνωμοσύνη καί τίς ἄπειρες εὐχαριστίες μου πρός τό σεπτό πρόσωπόν Σας. Σᾶς ὀφείλω τό ἱερατικῶς ζῆν. Ἡ φωνή σας ἀκούστηκε πρός τήν ἀναξιότητά μου ὡς ἡ φωνή τοῦ Θεοῦ. Μέ προσκαλέσατε στό ἅγιο θυσιαστήριο, ἐκκλησιάσατε τήν ὕπαρξή μου, μέ χειραγωγήσατε στήν ἱερατική ζωή, ἐπιμείνατε νά σπουδάσω, κατευθύνατε τήν πορεία μου. Κοντά σας, ἔμαθα νά ἀγαπῶ μέ ἀνιδιοτέλεια τόν Θεό, νά ἀφουγκράζομαι τό θέλημά Του, νά ζητῶ τά δικά Του καί ὄχι τά τῶν ἀνθρώπων, νά μήν πολυπραγμονῶ, νά μπορῶ νά σιωπῶ καί νά ὑπομένω. Τό παράδειγμά σας διαμόρφωσε τήν ἱερατική μου συνείδηση καί οἰκοδόμησε τό ἐκκλησιαστικό μου φρόνημα. Ἡ πράξη τῆς καθημερινότητάς σας μέ δίδαξε νά παραμερίζω τό δικό μου θέλημα καί νά ἀφήνω τόν ἑαυτό μου στά χέρια τοῦ Θεοῦ. Ἡ αὐστηρότητά σας ὁριοθέτησε τή συμπεριφορά μου ὡς Κληρικοῦ. Οἱ ἀπαιτήσεις σας ἦταν πάντοτε ἀπόρροια τῆς ἀγάπης σας πρός τήν Ἐκκλησία καί τόν λαό τοῦ Θεοῦ. Μέ διδάξατε ὅτι πάνω ἀπό τά πρόσωπα ὑπάρχει ἡ Ἐκκλησία καί μοῦ ἐπαναλάβατε πολλές φορές τήν παρακαταθήκη τοῦ Γέροντά σας, μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης Τιμοθέου, νά ἔχω ἕνα μοναδικό σκοπό στή ζωή μου, νά δίνω «*τό παρόν τοῦ Θεοῦ*» καί νά ἔχω ἀγάπη, συγχωρητικότητα καί ἀνιδιοτέλεια. Γιά ὅλα σᾶς εὐχαριστῶ.

Σέ λίγο θά θέσετε τά τίμια χέρια σας στήν κεφαλή μου γιά νά μοῦ δώσετε καί τόν τρίτο βαθμό τῆς ἁγίας ἱερωσύνης. Ὑπόσχομαι ὅτι θά τά τιμήσω καί θά διαθέσω ὅλη μου τή δύναμη γιά νά φανῶ ἀντάξιος τῶν

προσδοκιῶν καί τῆς ἐμπιστοσύνης σας. Σᾶς ἄκουσα πολλές φορές νά ἀναφέρεστε μέ συγκίνηση στούς Γεροντάδες σας καί νά λέτε ὅτι σᾶς ἄφησαν πολύτιμη περιουσία καί κληρονομιά τήν εὐχή τους καί νά καυχᾶσθε γι' αὐτό λέγοντας ὅτι ἔχετε ἀναπαυμένο τό πνεῦμά σας. Τήν εὐχή σας καί ἐγώ ἐπιζητῶ γιά νά τήν ἔχω ὡς πύργο ἀσφαλείας στή διακονία μου καί νά βρίσκει ἀνάπαυση τό εἶναι μου.

Θερμές εὐχαριστίες ἀπευθύνω πρός τούς παρόντες ἁγίους Ἀρχιερεῖς, τούς Σεβασμιωτάτους Μητροπολῖτες Ἀρκαλοχωρίου, Καστελλίου καί Βιάννου κ. Ἀνδρέα, Εἰρηνουπόλεως κ. Δημήτριο, Λέρου, Καλύμνου καί Ἀστυπαλαίας κ. Παΐσιο, Ρεθύμνης καί Αὐλοποτάμου κ. Εὐγένιο, Κώου καί Νισύρου κ. Ναθαναήλ, Νουβίας κ. Σάββα, Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρο, Κηρυνείας κ. Χρυσόστομο, Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γεράσιμο καί Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κύριλλο καί τούς Θεοφιλεστάτους Ἐπισκόπους Ἀβύδου κ. Κύριλλο, Ἀμορίου κ. Νικηφόρο, καί Στρατονικείας κ. Στέφανο. Ἡ παρουσία καί ἡ συμμετοχή σας στή χαρά μου ἀποτελεῖ γιά μένα ἰδιαίτερη εὐλογία καί ἐξιδιασμένη τιμή. Στό πρόσωπο δέ, τοῦ ἁγίου Προύσης χαιρετίζω ὅλους τούς Ἀρχιερεῖς καί Κληρικούς πού διακονοῦν, μέ αὐταπάρνηση, τό σεπτό τῆς Ὀρθοδοξίας Κέντρο ὡς συγκυρηναῖοι, τοῦ ἀκάματα βαστάζοντος τόν σταυρό τῆς Ὀρθοδοξίας καί τοῦ Γένους, Παναγιωτάτου Πατριάρχου μας.

Ὀφειλετικά, εὐχαριστῶ τή μοναστική Ἀδελφότητα τῆς Μονῆς στήν ὁποία ἀνήκω, τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Παραμυθίας, τόν Καθηγούμενο Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Ἄνθιμο Παλιόγλου καί τόν κτίτορά της Προηγούμενο Πανοσιώτατο Ἀρχιμανδρίτη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Σεραφείμ Παρχαρίδη γιά ὅσα μοῦ προσέφεραν, κατά τά πρῶτα χρόνια τῶν πνευματικῶν μου ἀναζητήσεων, καί τή στήριξή τους στήν ἀπόφασή μου νά ἀκολουθήσω τόν δρόμο τῆς μοναχικῆς ζωῆς. Παρακαλῶ δέ, νά μέ μνημονεύουν στίς προσευχές τους καί νά καταθέτουν ἕνα λόγο δεήσεως μπροστά στήν εἰκόνα τῆς ἐφόρου τῆς Μονῆς Παναγίας τῆς Παραμυθίας, γιά νά μέ συνοδεύει στή νέα μου πορεία καί νά ἐνσταλάζει μυστική παραμυθία στήν καρδιά μου, γιά νά φανῶ ἄξιος τῆς κλήσης μου.

Θερμές εὐχαριστίες ἐκφράζω πρός τόν Καθηγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυρονικήτα Ἁγίου Ὄρους Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Τύχωνα γιά τήν ἀγάπη πού ἐπέδειξε πρός τό πρόσωπό μου καί τήν πνευματική συμπαράσταση πού μοῦ προσέφερε, ὅταν ξεκινοῦσα τόν δρόμο τῆς ἀφιερώσεώς μου, καί πρός τόν Πανοσιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Μεθόδιο Βιδάλη, ὁ ὁποῖος στάθηκε δίπλα μου ἀπό τά χρόνια τῆς νεότητάς μου, μέχρι σήμερα, σάν πραγματικός πατέρας. Ἡ παρουσία τους στό νέο ξεκίνημα τῆς ζωῆς μου, μοῦ δίνει ξεχωριστή χαρά καί τήν αἰσθάνομαι ὡς ἰδιαίτερη εὐλογία. Εὐχαριστῶ ἐπίσης τούς Πανοσιολογιωτάτους Σιμωνοπετρῖτες Ἱερομονάχους πατέρες Ἐφραίμ καί Μύρωνα κοντά στούς ὁποίους, στό Σιμωνοπετρίτικο Μετόχιο τῆς Ἀναλήψεως Βύρωνα, διακόνησα κατά τήν περίοδο τῶν σπουδῶν μου στήν Ἀθήνα.

Μέ σεβασμό ἀναφέρω τό ὄνομα τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου, Πρωτοπρεσβυτέρου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου κ. Ἰωάννου Χαλκιᾶ, στό πρόσωπο τοῦ ὁποίου ἐκφράζω τήν ἀπέραντη ἀγάπη μου καί τίς ἀπό βάθους καρδίας εὐχαριστίες μου πρός ὅλους ἀνεξαιρέτως τούς ἀδελφούς κληρικούς καί τά Μέλη τῶν μοναστικῶν Ἀδελφοτήτων τῆς Μητροπόλεως Ρόδου, ἀλλά καί πρός τούς συνεργάτες μου στήν ὑπηρεσία τῶν Γραφείων τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως. Ξεχωριστά δέ εὐχαριστῶ τόν συμμαρτυρήσαντα κατά τήν χειροτονία μου σέ Διάκονο Πανοσιολογιώτατο Ἀρχιμανδρίτη κ. Ἀντώνιο Πατρό, Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Φανερωμένης, καθώς καί τούς ἀδελφούς μου Ἀρχιμανδρῖτες Τιμόθεο Ἀποστολάκη καί Ἰωαννίκιο Ἀναγνώστου, καί Πρεσβυτέρους Ἐμμανουήλ Σκλιβάκη καί Κωνσταντῖνο Χατζημιχαήλ γιά τήν ἐπί τόσα χρόνια συνεργασία καί καλή συμπόρευση.

Ἡ σκέψη μου καί οἱ εὐχαριστίες μου στρέφονται ἐπίσης καί πρός τίς Ὁσιώτατες Μοναχές τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Εὐαγγελισμοῦ Μητρός τοῦ Ἠγαπημένου τῆς Πάτμου, πού διακονοῦν στό Ὀρφανοτροφεῖο Θηλέων Ρόδου, ἰδιαιτέρως δέ πρός τήν ἀδελφή Μοναχή Ξένη, ἡ ὁποία μέ ἀγκάλιασε ὅλα αὐτά τά χρόνια σάν μάνα πνευματική. Τίς εὐχαριστῶ γιά τήν ἀγάπη καί τή συμπαράστασή τους εὐχόμενος ὁ Πανάγαθος Θεός νά τίς ἐνισχύει στό δύσκολο ἔργο τους.

Αἰσθήματα ἄπειρης εὐγνωμοσύνης ἐκφράζω ἀπό τά μύχια τῆς καρδιᾶς μου πρός τούς ἀγαπητούς μου γονεῖς Νικόλαο καί Γεωργία. Μοῦ χάρισαν τό ζῆν καί ἐκοπίασαν γιά μένα. Ζητῶ τήν εὐχή τους, ἡ ὁποία, μαζί μέ τήν ἀγάπη τῶν κατά σάρκα

ἀδελφῶν μου, θά ἀποτελεῖ θησαυρό ἀνεκτίμητο τῆς ζωῆς μου καί ἐπιστηριγμό τῆς διακονίας μου.

Χρέος μου νά ἀναφερθῶ σέ δύο ξεχωριστά, γιά μένα, πρόσωπα. Στόν παππού μου Ἀναστάσιο καί στήν πολυαγαπημένη μου γιαγιά Τσαμπίκα, κοντά στήν ὁποία ἔκανα τά πρῶτα ἐκκλησιαστικά βήματα στίς αὐλές τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου Κρυονερίου. Οἱ ἐκφράσεις τῆς παραδοσιακῆς τους εὐσέβειας ἄφησαν στήν ψυχή μου ἀνεξίτηλη σφραγῖδα καί ἐπέδρασαν καθοριστικά στή διαμόρφωση τῆς αὐτοσυνειδησίας μου. Ἡ παραμονή μου κοντά τους χάραξε στήν ψυχή μου καί μοῦ ἄφησε καλή παρακαταθήκη, ἐνθυμήσεις ἀγαθές. Τούς εὐχαριστῶ, ὅπως εὐχαριστῶ καί τήν ἀπό τόν πατέρα μου γιαγιά μου Μαρία, μνημονεύοντας τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀειμνήστου παππού μου Ἡσαΐα.

Μέ εὐγνωμοσύνη μνημονεύω τῆς προσφορᾶς τῶν δασκάλων μου, τῶν καθηγητῶν μου στή Μέση Ἐκπαίδευση, ὅπως ἐπίσης τῶν Καθηγητῶν μου στή Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, στό Abacus College καί St. Stephen's House τῆς Ὀξφόρδης καί τοῦ Πανεπιστημίου St. Mary's τοῦ Λονδίνου. Τούς εὐχαριστῶ γιά ὅσα μοῦ προσέφεραν. Ὀφείλω ἀκόμα νά εὐχαριστήσω τόν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγόριο καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Διοκλείας κ. Κάλλιστο γιά τή συμπαράστασή τους κατά τό διάστημα τῆς παραμονῆς μου στήν Ὀξφόρδη καί στό Λονδῖνο, τόν πρώην Ἀγγλικανό Ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Canterbury Rowan Williams καί τό Ἵδρυμα Nikaean Ecumenical Trust γιά τήν ὑποτροφία πού μοῦ προσέφεραν ὥστε νά μπορέσω νά πραγματοποιήσω τίς σπουδές μου στή Μεγάλη Βρετανία, καθώς ἐπίσης τούς συμφοιτητές μου καί ὅλους ἐκείνους πού συνέβαλαν στή διαπαιδαγώγησή μου καί μοῦ συμπαραστάθηκαν σέ δύσκολες στιγμές.

Δέν θά μποροῦσα νά μήν εὐχαριστήσω τούς συνεργάτες μου στήν Ἐνορία Ἁγίου Νικολάου Παραδεισίου καί ὅλους τούς κατοίκους τῆς Κωμοπόλεως γιά τά, περίπου, τρία χρόνια τῆς ἐκεῖ ἐφημεριακῆς διακονίας μου. Ἡ ἀγάπη καί ἡ συμπαράστασή τους μέ σκλάβωσαν κυριολεκτικά καί μέ κράτησαν κοντά τους, μέχρι τήν ἐκλογή μου. Ἡ διακονία μου στό Παραδεῖσι θά παραμείνει ἀνεξίτηλη στήν ψυχή μου. Οἱ κάτοικοί του θά παραμείνουν σέ ὅλη τή ζωή μου οἱ ἄνθρωποί μου. Ἀγάπησα τό Παραδεῖσι γνήσια καί ἀληθινά. Ἀφήνω στούς ἀγαπητούς μου Παραδεισιῶτες τήν καρδιά μου, μέ μοναδική ἀπαίτηση τίς προσευχές τους πρός ἐνίσχυσή μου στή νέα εὐθύνη μου.

Τέλος, εὐχαριστῶ ἐκ βάθους καρδίας, ὅλους ἐσᾶς, ὅσοι σήμερα ἤλθατε συνοδοί στήν ἀρχή τῆς νέας ἐκκλησιαστικῆς μου πορείας, τούς ἐκπροσώπους τῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως καί τοῦ νησιοῦ μας, τούς ὀφφικιαλίους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τούς Ἱεροψάλτες, τούς συγγενεῖς καί φίλους μου, ἰδιαίτερα τούς ἐκτός Ρόδου, πού ταξίδεψαν γιά νά εἶναι σήμερα δίπλα μου. ***«Δώῃ Κύριος ὁ Θεὸς κατὰ τὴν καρδίαν ἑνὸς ἑκάστου»***.

Περαίνοντας τόν λόγο, ἀναφέρομαι στό χωριό μου, τήν Ἀρχίπολη τῆς Ρόδου, χαιρετίζω τούς συγχωριανούς μου καί ὀφειλετικά μνημονεύω τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀειμνήστου Ἐφημερίου τοῦ χωριοῦ μου Στυλιανοῦ Τσακίρη, κοντά στόν ὁποῖο γνώρισα τή λειτουργική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, καθώς καί τοῦ προπάππου μου μακαριστοῦ Ἱερέως Νικολάου Παπανθίμου. Ἂς ἔχω τήν εὐχή τους.

Σεβασμιώτατε,

«Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα». Δέος καταλαμβάνει τήν ὕπαρξή μου. ***«Μεγαλύνει ὄντως ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ δούλου αὐτοῦ». «Εἴη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον».***

Εὔχεσθε, παρακαλῶ, ὁ Θεός διά πρεσβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καί πάντων τῶν ἐν Ρόδῳ διαλαμψάντων Ἁγίων νά μέ ἀναδείξει καλό καί φιλόπονο ἐργάτη τοῦ ἀμπελώνα του.

«Περιβαλλοντικές προσεγγίσεις σέ σχέση μέ τήν ἀειφόρο ἀνάπτυξη στό «Εὐχολόγιο» τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας»

(μέρος Β΄)

Θωμᾶ Ε. Σολδάτου, Θεολόγου, Γυμνασιάρχου

[Τό παρόν ἄρθρο ἀποτελεῖ τό δεύτερο μέρος τῆς περίληψης τῆς Μεταπτυχιακῆς-Διπλωματικῆς ἐργασίας πού ὑπεβλήθη στό Τμῆμα Ἐπιστημῶν τῆς Προσχολικῆς Ἀγωγῆς & τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Σχεδιασμοῦ τῆς Σχολῆς Ἀνθρωπιστικῶν Σπουδῶν τοῦ Παν/μίου Αἰγαίου-2014.
Δημοσιεύθηκε στό ἐπιστημονικό περιοδικό «ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ»,
[περίοδος Α΄, ἔτος Ζ΄, Τεῦχος ΙΓ΄, Ἰανουάριος-Ἰούνιος 2015]

Ε. Ἄνθρωπος & οἰκία-ναυπηγική ζωή (ἀνθρωπογενές περιβάλλον)

Ἑρμηνευτική προσέγγιση τῶν εὐχῶν

Τό κτίσιμο οἰκίας λογίζεται ὡς ἡ κατασκευή ἑνός μικρόκοσμου, μικρογραφίας τοῦ σύμπαντος κόσμου. Διά «τοῦ ἐργάζεσθαι» καθιερώνεται ὁ θεσμός τῆς ἐργασίας πού καλύπτει ὅλες τίς θετικές ἔννοιες τῆς ἀειφόρου ἀνάπτυξης (διατήρηση, διάρκεια καί οἰκολογική ἀνάπτυξη τοῦ ἀνθρώπου) (Εὐθυμίου, 2007: 54). Ἡ ὕλη μέσα στά ἀνθρώπινα χέρια, ὡς προϊόν κατασκευῆς, δέν παραμένει ἀνενεργή ἀλλά ἐξαγιάζεται καί ἀποκτᾶ αἰσιόδοξη ἐσχατολογική θεώρηση μέ ὑπερβατική διάσταση (Εὐθυμίου, 2007: 55· Κεσελόπουλος, 1992: 194-216).

Ἡ κατασκευή οἰκίας (ἀνθρωπογενές περιβάλλον) εἶναι ἀπό τά πρῶτα ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τήν Ἁγ. Γραφή. Ὁ ἄνθρωπος συγκεφαλαιώνει μέσα του-ὡς φυσική κατασκευή-τά στοιχεῖα τοῦ «σύμπαντος κόσμου» («μικρόκοσμος»), ἐνῶ τό σύμπαν-ὡς προέκταση τοῦ ἀνθρώπου-συγκροτεῖ τό «μακρόκοσμο» (Κεσελόπουλος, 1992: 59).

Οἱ ἀνθρώπινες κατασκευές ἐμπεριέχουν τήν τρεπτότητα καί τή φθαρτότητα (ὅπως καί ὁ ἄνθρωπος), γι΄ αὐτό χρειάζονται τήν εὐλογία καί τή συνέργεια τοῦ Θεοῦ νά στηριχθοῦν καί νά εὐδοκιμήσουν (Κεσελόπουλος, 1992: 35-36). Παραθέτουμε ἀποσπάσματα τῶν εὐχῶν πού ἀναφέρονται στή γερή θεμελίωση καί στήν ἀσφάλεια τοῦ οἰκοδομήματος. Ταυτόχρονα εὐλογεῖται καί ὁ ἰδιοκτήτης τῆς οἰκοδομῆς, ὁ ὁποῖος «ἐγείρει» οἶκον μιμούμενος τό δημιουργικό ἔργο τοῦ Θεοῦ:

> *(« Ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν ἐν συνέσει, καὶ θεμελιώσας τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, ὁ κτίστης καὶ δημιουργὸς τῶν ἁπάντων, ἔπιδε ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου (τόνδε) τὸν ἐλόμενον ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος σου ἐγεῖραι οἶκον εἰς κατοικίαν καὶ τῷ κτίσματι αὐτὸν ἀνεγεῖραι»).*
>
> [«Εὐχή ἐπί θεμελίου οἴκου»]

> *(«Κύριε, ὁ μέγας ἀρχιτέκτων καὶ δομήτωρ, προνοητής τε καὶ συντηρητὴς τοῦ σύμπαντος κόσμου, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς, καὶ εὐλόγησον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν»»).*
>
> [«Εὐχή στήν ἀκολουθία:
> ἐπί θεμελιώσει παντός κτίσματος»]

Ὁ ἄνθρωπος δυσκολεύεται ἀπό μόνος του νά φέρει σέ πέρας τό ἐπίμοχθο αὐτό ἔργο καί αἰτεῖται τή θεϊκή συνδρομή (Ψαλμ. 126, 1). Ἡ κατασκευή αὐτῆς τῆς μορφῆς «οἰκοδομήματος» πρέπει νά ἔχει ὡς θεμέλιο τό Χριστό -ὡς τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο κάθε οἰκίας (Α΄ Κορ. 3, 9)- καί μαζί μέ τούς ζωντανούς λίθους τῆς οἰκοδομῆς (τά ὑπόλοιπα μέλη τῆς οἰκογένειας) νά «προσδεθοῦν» στήν κύρια οἰκοδομή (Α΄ Πέτρ. 2, 4-5).

Τά θεμέλια τοῦ σπιτιοῦ πρέπει νά στηριχθοῦν σέ γερές βάσεις, ὥστε οὔτε ὁ ἄνεμος οὔτε ἡ καταιγίδα οὔτε ὁ σεισμός ἤ ὁποιαδήποτε ἄλλη φυσική καταστροφή νά μποροῦν νά τό βλάψουν. Αὐτό ὑποδηλώνεται σήμερα μέ τήν σταυρική τοποθέτηση ἁγιασμοῦ στά τέσσερα θεμέλια τοῦ κτίσματος:

(«Ἔδρασον αὐτὸν ἐπὶ τὴν στερεὰν πέτραν, ἥν, κατὰ τὴν σὴν θείαν ἐν Εὐαγγελίοις φωνήν, οὐκ ἄνεμος, οὐχ ὕδωρ, οὐχ ἕτερόν τι καταβλάψαι ἰσχύσει, εὐδόκησον αὐτὸν εἰς τέλος ἀχθῆναι, καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ μέλλοντας κατοικεῖν ἐκ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἀντικειμένου ἐλευθέρωσον»).

[«Εὐχή ἐπί θεμελίου οἴκου»]

Τά ἴδια αἰτήματα βρίσκουμε καί στίς εὐχές: «ὅταν μέλλῃ τις εἰσελθεῖν εἰς οἶκον νέον» & «ἐπί θεμελιώσει παντός κτίσματος»:

(«Αὐτὸς καὶ νῦν τούς ἐνταῦθα οἰκεῖν βουληθέντας, καὶ δι' ἡμῶν τῶν ἀναξίων τὰς δεήσεις σοι καὶ ἱκεσίας προσάγοντας, ἀπὸ πάσης βλάβης τήρησον ἀτρώτους, εὐλογῶν αὐτῶν καὶ τὴν ἐνταῦθα κατοικίαν, καὶ ἀνεπιβούλετον αὐτῶν τὴν ζωὴν διαφυλάττων»).

[«Εὐχή ὅταν μέλλῃ τις εἰσελθεῖν εἰς οἶκον νέον»]

(«καὶ τὴν σὴν δύναμιν πρὸς στερέωσιν αἰτούμεθα· οὐ γὰρ ἐπὶ τὴν ἄμμον τόν κόπον ἡμῶν κτίζομεν, ἀλλ' ἐπὶ σὲ τὴν ἄσειστον πέτραν θεμελιοῦμεν, ἵνα ἐάν τε ἡ βροχὴ καταβῇ ἐάν τε οἱ ποταμοὶ ἔλθωσιν ἐάν τε οἱ ἄνεμοι πνεύσωσι, μὴ πέσῃ οὐδ' οὐ μὴ σαλευθῇ»).

[«Εὐχή στήν ἀκολουθία:
ἐπί θεμελιώσει παντός κτίσματος»]

Ἡ Ἐκκλησία εὐλογώντας τήν πρόοδο μέσω τῆς τέχνης καί τοῦ πολιτισμοῦ εὔχεται καί γιά κάθε ἄλλη κατασκευή ὠφέλιμη στόν ἄνθρωπο (Καραθανάσης, 2011). Ἡ κατασκευή καμίνου ἀπό τήν ἀρχαιότητα πήγασε ἀπό τήν ἀνάγκη ἐπεξεργασίας τῶν ὀρυκτῶν τοῦ χαλκοῦ καί τοῦ σιδήρου γιά κατασκευή ἐργαλείων (Τσάϊμου, 1998: 12· Μανωλάς καί σύν., 2010: 97-98). Παραθέτουμε ἀπόσπασμα τῆς εὐχῆς, ὅπου εὐλογεῖται τό εἰρηνικό ἔργο τῆς καμίνου:

(«Εὐλόγησον καὶ τὴν Κάμινον ταύτην διὰ τὸ μέγα σου ἔλεος· καὶ εὐλόγησον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν τῶν δούλων σου, καὶ εὐόδωσον αὐτὰ ἐν τῇ ἀγαθοεργίᾳ σου· καὶ κατεύθυνον αὐτὰ…).

[«Εὐχή στήν ἀκολουθία: εἰς κάμινον»]

Ὁ Χριστός ἀπό τήν ἄλλη μεριά, κατά τήν ἐπίγεια δράση του, εὐλογοῦσε καί πολλαπλασίαζε τούς ἄρτους οἱ ὁποῖοι ψήνονταν μέσα στούς φούρνους τῶν ἀνθρώπων, συγκατανεύοντας στά εἰρηνικά τους ἔργα (Guillet & Surgy, 1980: 399).

Ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ καί τίς δραστηριότητες τῶν ἀνθρώπων σχετικά μέ τό «ὑγρό στοιχεῖο». Σύμφωνα μέ τούς Ψαλμούς ὁ Θεός ἔχει βασιλική ἐξουσία στόν κόσμο καί μπορεῖ νά δαμάζει καί τήν ὑπεροψία τῆς θάλασσας. Ἔχει τήν ἀπόλυτη κυριότητα τῆς ἱστορίας, ὅπου μέσα σ' αὐτήν κινητοποιοῦνται οἱ δυνάμεις τῆς ἀταξίας (Ψαλμ. 64, 8· 88, 10· 92, 3). Πάνω σ' αὐτή τή θεολογική βάση βλέπουμε τό Χριστό στό Εὐαγγέλιο νά ἐπιτιμᾶ καί κατασιγάζει τούς θαλάσσιους ἀνέμους (Μάρκ. 4, 39) βηματίζοντας καί ὁ Ἴδιος πάνω στά κύματα (Μάρκ. 6, 49).

Παραθέτουμε τά κείμενα τῶν σχετικῶν εὐχῶν μέ τά ὁποία ἡ Ἐκκλησία εὔχεται τό πλοῖο νά εἶναι καλοτάξιδο μέ εὐνοϊκές καιρικές συνθῆκες τόσο γιά τούς ἐπιβάτες του ὅσο καί γιά τό πλήρωμά του. Ὁ σκοπός τοῦ ταξιδιοῦ ἐπιβάλλεται νά εἶναι ὠφέλιμος καὶ εἰρηνικός, πλούσιος ἔργων ἀγαθῶν:

«…κατάπεμψον τὴν χάριν σου ἐπὶ τὸ εὐτελὲς τοῦτο πλοιάριον, καὶ εὐλόγησον αὐτό, ὁδηγῶν αὐτὸ ἐπὶ λιμένα θελήματός σου· λυτρούμενος αὐτὸ ἀπὸ φθορᾶς καὶ ζάλης καὶ κλύδωνος· καὶ μὴ καταποντισάτω αὐτὸ καταιγὶς ὕδατος, μηδὲ καταπιέτω αὐτὸ βυθός, μηδὲ ἐπέλθει αὐτῷ κίνδυνος μέγας ἢ μικρός· ἀλλ' ἔλθοι ἡ εὐλογία σου καὶ ἡ χρηστότης καὶ ἡ ἀγαθωσύνη ἐπ' αὐτό, καὶ ἐπὶ τὰς ἐμπεπιστευμένας τούτῳ ψυχὰς…»

[«Εὐχή εἰς τήν κατασκευήν σκάφους»]

«...Κύριε… σύμπλευσον καὶ τοῖς ἐνδημοῦσιν ἐν τῷ πλοίῳ τούτῳ… Διέγειρον δὲ ἐπιτηδείους ἀνέμους, κυβερνήτης αὐτοῖς πανταχοῦ γενόμενος, πᾶσαν πειρατηρίων ἐξ αὐτῶν ἀποστρέφων ἐπιβουλήν· χαίροντας χαίρουσιν ἡμῖν ἐνταῦθα ἐπανελθεῖν εὐδόκησον αἰσίως, καὶ κατὰ πρόθεσιν πράττοντας τὰ ἐπιτηδευόμενα παρ' αὐτῶν, χάριν τὴν σὴν δωρούμενος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν, σωτήριος καὶ εὔδιος λιμὴν τοῖς πλέουσι, καὶ τῷ πλοίῳ εὑρισκόμενος»).

[«Εὐχή ἐπί μέλλοντος τινός πλέειν»]

Ἐντύπωση προκαλεῖ τό παρακάτω ἀπόσπασμα τῆς εὐχῆς πώς τελικά ὁ ἄνθρωπος στά θαλασσινά του ταξίδια ἐμπιστεύεται τή ζωή του «ἐν εὐτελεῖ ξύλῳ» τό ὁποῖο καί ὑπάρχει ἄφθονο στό φυσικό περιβάλλον. Τό ξύλο εἶναι σωτήριο, ὅπως καί τό ξύλον τοῦ σταυροῦ:

(«Ὁ ἐν εὐτελεῖ ξύλῳ κελεύσας πεζοβατεῖν τὸ τῆς

θαλάσσης τέλμα· ὃν τρέμει ὁ οὐρανός, καὶ ἡ γῆ, καὶ ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ἄβυσσος, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς…»).

[«Εὐχή εἰς τήν κατασκευήν σκάφους»]

Ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ τό μόχθο τοῦ ἀνθρώπου καί γιά τόν «ἐπιούσιον» ἄρτον. Ὁ κάθε ἄνθρωπος μέ τό ἐπάγγελμά του (ναυτικός, γεωργός, ψαράς) συνεισφέρει μέ τίς ὑπηρεσίες του στό κοινωνικό σύνολο καί ταυτόχρονα καί στήν πνευματική ζωή. Τό κείμενο τῆς εὐχῆς στηρίζεται καί στό θαῦμα τοῦ Χριστοῦ στή λίμνη τῆς Γενησαρέτ (Λουκ. 5, 6 κ. ἑξ.)

(«Δέσποτα παντοδύναμε, καὶ τὰ προκείμενα δίκτυα εὐλόγησον, διὰ πρεσβειῶν...»).

[«Εὐχή εἰς εὐλογῆσαι δίκτυα»]

Ἡ Ἐκκλησία ἀφουγκραζόμενη τό πνεῦμα τῶν καιρῶν δέν μπορεῖ παρά νά ἔχει συντάξει καί σύγχρονες εὐχές μέ τίς ὁποῖες ἐπικαλεῖται τήν παρέμβαση καί τήν εὐλογία τοῦ Θεοῦ (Θεοδώρου, 2004: 24-26). Μιά ἀπ' αὐτές εἶναι καί ἡ εὐχή *«ἐπὶ εὐλογήσει νέου ὀχήματος»*. Τό πρόβλημα γιά τήν Ἐκκλησία δέν εἶναι ἡ πρόοδος μέσω τῆς χρήσης νέων τεχνολογιῶν ἀλλά ἡ χρήση της! Σίγουρα, ἡ ἀλλαγή νοοτροπίας εἶναι αὐτή πού θά ὁδηγήσει τελικά στήν ἀλλαγή περιβαλλοντικῆς συμπεριφορᾶς. Ἀπό τήν ἀνθρώπινη ἐμπειρία ἐπιβεβαιώνεται πώς γιά νά φθάσει κάποιος στό σκοπό του: *«οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ»* (Ρωμ. 9, 16)! Καλῶς λοιπόν ὁ ἄνθρωπος τῆς πίστης πρίν θέσει σέ κυκλοφορία νέο ὄχημα ἐπικαλεῖται τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἄλλωστε οἱ ἐντολές Του σηματοδοτοῦν μέ ἀσφάλεια, ὡς ἄλλος κώδικας ὁδικῆς κυκλοφορίας, τήν πνευματική κούρσα γιά ἀσφαλῆ τερματισμό (Τζέρπος, 2004: 157).

(«Αὐτὸς Δέσποτα, εὐλόγησον καὶ τὸ ὄχημα τοῦτο καὶ δὸς τῷ δούλῳ σου (…) ἵνα πορεύηται τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων καὶ τελειώσῃ τὸν δρόμον αὐτοῦ καὶ τὴν διακονίαν, ἣν ἔλαβε παρὰ σοῦ. Τὸ γὰρ τὸν δρόμον τελέσαι, οὐ τοῦ θέλοντος οὐδὲ τοῦ τρέχοντος, ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ… καὶ ἵνα, Πνεύματι Θεοῦ ἀγόμενοι, τρέχωμεν καλῶς καὶ μὴ εἰς κενόν κοπιῶμεν…»).

[«Εὐχή στήν ἀκολουθία τοῦ ἁγιασμοῦ: ἐπὶ εὐλογήσει νέου ὀχήματος»]

Ἡ περιβαλλοντική ἀγωγή τελικά εἶναι ἡ ἀλλαγή τρόπου σκέψης καί ζωῆς, πού δέν γίνεται *'ἐν τοῖς ῥήμασι'* ἀλλά *'ἐν τοῖς πράγμασι'*. Ἡ ἔννοια τῆς ἀειφορίας πρέπει νά διαποτίζει ὅλες τίς κατευθύνσεις καί τίς δραστηριότητες τῆς ζωῆς. Ἐμεῖς εἴμαστε *«ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται»*. Εἴμαστε οἱ κυρίως ὑπεύθυνοι γιά τό περιβαλλοντικό πρόβλημα καί πρέπει νά τό διορθώσουμε (Κεσελόπουλος, 2007: 89). Μόνο τότε πάνω σέ στέρεες ράγες θά *«τρέχωμεν καλῶς καὶ μὴ εἰς κενόν κοπιῶμεν…»*).

ΣΤ΄. Ὁ ἄνθρωπος καί τό ὑγρό στοιχεῖο

«καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος» (Γεν. 1, 1-6)

Ἑρμηνευτική προσέγγιση τῶν εὐχῶν

Τό νερό, σύμβολο τῆς ζωῆς, ἀπετέλεσε γιά τούς ἀρχαίους τή βάση τῆς θρησκείας, τῆς μυθολογίας, τῆς φιλοσοφίας ἀλλά καί τῆς ἐπιστήμης τους. Στήν Π. Διαθήκη εἶναι ἡ ἔκφραση τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ γιά τούς εὐσεβεῖς (Γέν. 27, 28· Ψαλμ. 32, 3) μά καί μέσο τιμωρίας γιά τούς ἀσεβεῖς (Γέν. 27, 28· Ψαλμ. 132, 3 & Ἡσ. 5, 13, 19). Δέν εἶναι μόνο πηγή ζωῆς μά καταστροφῆς καί ἐξαγνισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία μέ εἰδική τελετουργία στό «Εὐχολόγιό» της ἱκετεύει τό Θεό νά ἀποκαλύψει πόρους νεροῦ. Ἐκεῖνος θά εὐδοκήσει, ὥστε νά ἀναβλύσει ἄφθονο νερό καθαρό καί διαυγές:

(«Κύριε... ὁ ἐν ἀπόροις πόρον εὑρίσκων, ἀῤῥήτῳ καὶ ἀκαταλήπτῳ σοφίᾳ· ὁ ἐξ ἀνίκμου πέτρας ὑδάτων παρασκευάσας ῥυῆναι χειμάῤῥους καὶ διψῶντα τὸν σὸν ἐμπλήσας λαόν… χάρισαι ἡμῖν ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τῷδε, διαυγὲς καὶ πόσιμον, ἄφθονον μὲν εἰς χρείαν, ἀβλαβὲς δὲ πρὸς ἀπόλαυσιν…»).

[«Εὐχή ἐπὶ ὀρύξει φρέατος»]

Μετά τήν ἀνεύρεση ἄφθονου, πόσιμου καί διαυγοῦς ὕδατος ἀπό τίς «ἀποθῆκες» τῆς γῆς ἡ Ἐκκλησία εὔχεται τό νερό αὐτό νά παραμείνει ἀμόλυντο καί καθαρό ἀπό μολυσμό:

(«Κύριε…καθάρισον τὸ φρέαρ τοῦτο ἐκ τῆς εὑρεθείσης ἐν αὐτῷ ἀκαθαρσίας, καὶ τοῦ ἐμπεπτωκότος ἐν αὐτῷ μυσαροῦ ἢ κνωδάλου… ἀλλὰ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, καὶ ἁγίασον τὸ ὕδωρ τοῦτο»).

[«Τάξις γινομένη, ὅταν συμβῇ τι μιαρόν οἱονδήποτε ἐμπεσεῖν εἰς φρέαρ ὕδατος, Εὐχή α΄»]

(«Ὁ Θεός… ὁ τὸ πικρὸν ὕδωρ ἐπὶ Μωϋσέως τῷ λαῷ εἰς γλυκύτητα μεταποιήσας, καὶ τὰ βλαβερὰ ὕδατα ἐπὶ Ἐλισσαίου ἅλατι θεραπεύσας· ὁ τῷ Ἀποστόλῳ σου Πέτρῳ δι' ὀπτασίας νομοθετήσας, μηδὲν ἡγεῖσθαι κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον· αὐτός, Δέσποτα φιλάνθρωπε, καθάρισον τὸ ὕδωρ τοῦτο, διὰ τῆς σημειώσεως τοῦ τύπου τοῦ Σταυροῦ σου, ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ· καὶ ἁγίασον αὐτὸ τῷ

Πνεύματί σου τῷ Ἁγίῳ, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ τοῖς ἐξ αὐτοῦ μεταλαμβάνουσιν ἀῤῥύπωτον…»).

[«Τάξις γινομένη, ὅταν συμβῇ τι μιαρόν οἱονδήποτε ἐμπεσεῖν εἰς φρέαρ ὕδατος, Εὐχή β΄»]

Οἱ εὐχές τῆς Ἐκκλησίας συντελοῦν τά μέγιστα στή συνειδητοποίηση τῶν περιβαλλοντικῶν προβλημάτων, ἀφυπνίζοντας τό νοῦ, οἰκολογικοποιώντας τή σκέψη, ἀγγίζοντας τό συναίσθημα καί προδιαθέτοντας γιά μελλοντική περιβαλλοντική δράση μέ τήν ἑκούσια συνέργεια τοῦ ἀνθρώπου (Καριότογλου καί σύν., 1999:160). Τό «Μικρό Εὐχολόγιο» ἀρχίζει μέ τήν ἀκολουθία τοῦ Μικροῦ Ἁγιασμοῦ. Ἀπό τήν ἄλλη ὁ Μεγάλος Ἁγιασμός πού τελεῖται τήν ἡμέρα τῶν Θεοφανίων («Εὐχολόγιο τό Μέγα») εἶναι ἀπό τίς λαμπρότερες ἀκολουθίες. Οἱ εὐχές γιά τόν ἁγιασμό τοῦ ὕδατος μεταβάλλονται σέ κραυγή ἀγωνίας γιά τήν Ἐκκλησία πού παρακαλεῖ τό Θεό νά ἁγιάσει τή φύση. Τά αἰτήματα αὐτά ὑπενθυμίζουν τό βαθύτερο σύνδεσμο τοῦ κόσμου μέ τό Χορηγό τῆς ζωῆς ἀπό τόν ὁποῖο ἐξαρτᾶται ἡ ὕπαρξη καί ἡ συντήρηση τοῦ κόσμου (ware, 2008: 101-103). Ἡ ἐπενέργεια τοῦ Α. Πνεύματος στόν ἄνθρωπο γίνεται, ὥστε νά ἀνακαινισθεῖ καί νά τελειοποιηθεῖ ἠθικά (Γαλ. 5, 24 & Κολοσ. 3, 5) δουλεύοντας «ἐν καινότητι πνεύματος», πρός τό ἀγαθό (Τσάκωνας, 1984: 104).

(«Ὑπὲρ τοῦ ἁγιασθῆναι τὸ ὕδωρ τοῦτο, τῇ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ καὶ ἐπιφοιτήσει τοῦ Ἁγίου Πνεύματος…»
«Ὑπὲρ τοῦ καταφοιτῆσαι τοῖς ὕδασι τούτοις τὴν καθαρτικὴν τῆς ὑπερουσίου Τριάδος ἐνέργειαν…»
«Ὑπὲρ τοῦ δωρηθῆναι αὐτοῖς τὴν χάριν τῆς ἀπολυτρώσεως, τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἰορδάνου…»
«Ὑπὲρ τοῦ φωτισθῆναι ἡμᾶς φωτισμὸν γνώσεως καὶ εὐσεβείας…»)

Τό νερό τοῦ Ἁγιασμοῦ εἶναι ἡ ἴδια ἡ φύση καί ἡ ὕλη πού ἀνακαινίζεται καί ἁγιάζεται μέ τή χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος (Οἰκονόμου, 1994: 280· Ware, 2008: 102-103). Μέ ποιά σκέψη λοιπόν ὁ συνειδητοποιημένος χριστιανός θά τολμήσει νά μολύνει τό νερό, νά τό σπαταλήσει ἤ νά τό στερήσει ἀπό τούς συνανθρώπους του, ὅταν μέσα ἀπό μιά τέτοιου εἴδους ‘οἰκο-θεολογία’ τοῦ ὕδατος ἀγκαλιάζεται καί ἑνώνεται μέ τό Θεό ὁλόκληρη ἡ δημιουργία; Ἡ θεολογία αὐτή ἐκφράζεται στήν κατακλεῖδα τῆς εὐχῆς τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ (Βαρθολομαῖος, 2002: 200-201· Πεζουβάνης, 2010: 7):

(«Ἵνα καὶ διὰ στοιχείων, καὶ διὰ Ἀγγέλων, καὶ διὰ ἀνθρώπων, καὶ διὰ ὁρωμένων, καὶ διὰ ἀοράτων, δοξάζηταί σου τὸ πανάγιον ὄνομα, σὺν τῷ Πατρί, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεί, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν»).

[Εὐχή β΄ τοῦ ‘ἁγιασμοῦ τῶν ὑδάτων’,
Μεγάλου Ἁγιασμοῦ,
Σωφρονίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων].

Μέ τήν παραπάνω στάση του ὁ ἄνθρωπος ἀφήνει πίσω του τήν αὐτονομία καί τήν ἐγωϊστική χρήση τῆς Δημιουργίας καί ξαναβρίσκει τή θέση πού τοῦ ἁρμόζει μέσα στόν κόσμο, καθώς καί τή «βασιλική» καί «ἱερατική» διακονία του (Γέν. 1, 28· 2, 15). Ἡ μεγαλορρήμονα εὐχή «Τριὰς ὑπερούσιε…» κορυφώνεται στό δοξολογικό στίχο: «Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου…», ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ψυχή καί τό κέντρο τῆς ὅλης τελετῆς, ἀφοῦ ὑμνεῖται τό ἔργο τῆς Ἁγίας Τριάδος.

(«Σήμερον ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐν εἴδει περιστερᾶς, τοῖς ὕδασιν ἐπεφοίτησε... Ὁ Παράδεισος ἠνέῳκται τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ὁ τῆς Δικαιοσύνης Ἥλιος καταυγάζει ἡμῖν»)

[«Εὐχή β΄ τοῦ Μεγάλου Ἁγιασμοῦ,
ποίημα Σωφρονίου Πατρ. Ἱεροσολύμων»]

Ὁ Χριστός εἶναι τό ἀειφορικό νερό (δέν ἐξαντλεῖται) πού διδάσκει ‘μυστικά’ τό σεβασμό στά ὑλικά στοιχεῖα τοῦ κόσμου. Ἐάν κάποιος ξεδιψάσει πνευματικά θά πάψει νά ὑπονομεύει τίς ὑλικές ἀνάγκες τῶν ἄλλων, γιατί θά ἔχει βρεῖ τήν εἰρήνη καί τή γαλήνη σέ «νάματα Ἰορδάνεια» (Κόμπος, 2004: 60-64· Βαρθολομαῖος, 2002: 88-90).

Προκαλεῖ κατάπληξη καί θαυμασμό ἡ εὐχή «ἐπί ἅλατος», ἄν καί εἶναι τόσο ἄφθονο καί εὐτελές προϊόν. Τό ἁλάτι ὅμως, ἀνήκει στά ἀπαραίτητα στοιχεῖα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου (Σειρ. 39, 26), ἀφοῦ νοστιμίζει καί συντηρεῖ τίς τροφές (Βαρ. 6, 27). Ἐξαιτίας τῶν ποικίλων αὐτῶν ἰδιοτήτων του συμβολικά ὁ Χριστός θέλει τούς πιστούς του νά εἶναι *«τὸ ἅλας τῆς γῆς»*. Πάνω στή βάση αὐτή εὐελπιστεῖ πώς οἱ προσπάθειες καί ἡ ἀγωνία γιά τή διάσωση τῆς κτίσης θά εἶναι: *«λόγος… ἅλατι ἠρτυμένος»*» (Κολασ. 4, 6).

Παραθέτουμε τό κείμενο τῆς εὐχῆς, πού εἶναι ἀπό τίς μικρότερες ‘περιστασιακές’ εὐχές τοῦ «Εὐχολογίου»:

(«Ὁ Θεός, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν, ὁ παραγενόμενος ἐν Ἰεριχῷ ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ Προφήτου, καὶ τὰ βλαβερὰ ὕδατα ἅλατι θεραπεύσας· αὐτὸς εὐλόγησον καὶ τὸ ἅλας τοῦτο, καὶ μετάβαλε αὐτὸ εἰς θυσίαν ἁγαλλιάσεως... Ἀμήν»).

[«Εὐχή ἐπί ἅλατος»]

Ἡ Ὀρθόδοξη λειτουργική Παράδοση εἶναι «διδακτήριον εὐσεβείας» καί μορφωτικοῦ ἤθους πού μέσα στή κοινωνία τῆς ἀειφόρου ἀνάπτυξης ἀποβαίνει οἰκο-θεολογία, παρέχοντας ἕναν ἄλλο τύπο «περιβαλλοντικοῦ ἐγγραμματισμοῦ». Κινητοποιεῖ τό βαθύτερο 'εἶναι' τοῦ ὅλου ἀνθρώπου μέσα ἀπό μιά 'ἄλλη' διαδικασία ἐκκλησιαστική, βιωματική, πού συγκινεῖ, ἀφυπνίζει καί διαπαιδαγωγεῖ (Θεοδώρου, 1986: 92-107). Μέ τά Μυστήρια καί τίς τελετές της ἡ Ἐκκλησία ἐπιβεβαιώνει τήν ἑνότητα σώματος καί ψυχῆς, ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζεται μέσα σ' αὐτή ὡς ἐνιαία ψυχοσωματική ὀντότητα κηρύττοντας τή σωτηρία (Καριότογλου καί σύν., 1999: 162· Τσάγκας, 2007: 26· Μεταλληνός, 2009).

Ζ΄. Λαογραφία

«Στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε» (Β΄ Θεσ. 2, 15)

α΄. Λαογραφία & πολιτισμός

Ἡ Παράδοση λειτουργεῖ ὡς μέσο ἀπόκτησης αὐτοσυνειδησίας καί αὐτογνωσίας ἑνός λαοῦ, ἀφοῦ σφυρηλατεῖ τήν ἐθνική του ταυτότητα (Γιαννάκου, 2011: 184-185). Στήν ἐποχή τῆς περιβαλλοντικῆς κρίσης δέν μπορεῖ ν' ἀγνοηθεῖ καί ὁ κίνδυνος διακοπῆς καί ἀλλοίωσης τῆς φυσικῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων τῆς ὑπαίθρου. Τό φυσικό περιβάλλον διαρκῶς ὑποβαθμίζεται συμπαρασύροντας καί στοιχεῖα τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ (Λουκάτος, 1981: 151· Μερακλῆς, 1989: 84).

Πολλά ἀπό τά ἔθιμα αὐτά καταδεικνύουν καί τό 'δέσιμο' τοῦ ἀνθρώπου μέ τή φύση. Φυσικό καί κοινωνικό περιβάλλον «ἀλληλεξαρτῶνται καί ἀλληλοκαθορίζονται» (Λουκάτος, 1984: 124· Γαλλοπούλου καί σύν., 1985: 39-45· Μερακλῆς, 1989: 84· Μέγας, 2001: 14, 31-34). Τό ἔθιμο τῆς βασιλόπιτας π.χ. παλαιότερα ἦταν μιά παρέλαση τῶν ὑλικῶν τῆς φύσης. Στήν κορυφή της τοποθετοῦνταν γεωργικά σύμβολα πού ἀφοροῦσαν συγκεκριμένους ἀγροτικούς τομεῖς ἐργασίας μέ σκοπό τή δίκαιη κατανομή τους (Καραπατάκης, 1981: 166· Μέγας, 2001: 77-96). Σήμερα πού ἡ ἐπαφή μέ τή φύση ἔχει σχεδόν ἀτονίσει ἡ παλιά αὐτή ἑορταστική (ἀγροτική) ἱεροτελεστία τείνει σιγά-σιγά νά χαθεῖ. Οἱ προσφορές πιτῶν στούς ἁγίους ἀποτελεῖ ξεχείλισμα ἔκφρασης τῆς λατρεύουσας λαϊκῆς ψυχῆς, πού μορφοποιεῖται σέ ἤθη καί ἔθιμα (Μέγας, 1975: 221-222). Στίς προσφορές αὐτές ἡ φύση ἀξιοποιεῖται, συμμετέχοντας ἐνεργά μέ τά προϊόντα της. Ἂν πνευματικός πολιτισμός εἶναι τό σύνολο τῶν ὑλικῶν καί πνευματικῶν ἀξιῶν πού κληροδοτοῦνται ἀπό γενιά σέ γενιά (Badie, 1995: 31· Peterson & Cotrane, 2003· Μπιτσάνη 2004: 29), τότε ἡ βασιλόπιτα καί ἡ φανουρόπιτα, ὡς δρώμενα μέ ἀρχαιοελληνικές ρίζες-δοσμένα μέ στοιχεῖα «νεότερης ἐν ἐξελίξει παράδοσης»-περιέχουν πολιτιστικές ἀξίες πού προάγουν τήν ἑνότητα, τή συνεργασία, τή δικαιοσύνη καί τήν εἰρήνη (Γιαννάκου, 2011: 184-185).

β΄. Ἑρμηνευτική προσέγγιση τῶν εὐχῶν

Ἡ βασιλόπιτα καί ἡ φανουρόπιτα ἀποτελοῦν ἐκδηλώσεις ἀγάπης καί εὐσέβειας τῶν πιστῶν πρός τούς δυό ἁγίους καί ἡ προσφορά τους ἐναρμονίζεται πλήρως μέ τό πνεῦμα τῆς Ἁγ. Γραφῆς καί τῆς Ἱ. Παράδοσης (Τζέρπος, 2004· Λουκάτος, 1985: 27-31· Ἀναγνωστόπουλος, 2005: 38).

Ἡ χριστιανική κοινότητα αἰτεῖται τά προσφερόμενα πλακούντια, πού ἑτοιμάστηκαν καί προσφέρονται πρός τιμή καί μνήμη τῶν συγκεκριμένων ἁγίων, νά εὐλογηθοῦν ἀπό τό Θεό καί νά διανεμηθοῦν ἁγιασμένα στούς πιστούς:

> *(«Κύριε ὁ Θεός ἡμῶν...εὐλόγησον τὸν ἄρτον τοῦτον...εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας τοῦ οὐρανοφάντορος καὶ Μεγάλου...»).*
>
> [«Εὐχή εἰς βασιλόπιτα»]

> *(«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ... εὐλόγησον τὸν ἄρτον τοῦτον... προπαρασκευασθέντα καὶ νῦν προσφερόμενον εἰς εὐχαριστίαν καὶ δοξολογίαν ἀνθρώπων παρά σοῦ, τῇ μεσιτείᾳ τοῦ Ἁγίου καί ἐνδόξου Μάρτυρός σου Φανουρίου τοῦ νεοφανοῦς καὶ θαυματουργοῦ...»).*
>
> [«Εὐχή εἰς φανουρόπιτα»]

Ἐκτός ἀπό τήν προσφορά τῶν πλακουντίων γιά εὐλογία, κατά τήν προετοιμασία τους ἀξιοποιεῖται ἡ φύση, πού συμμετέχει στή δόξα καί τιμή τῶν δύο ἁγίων μέ τά προϊόντα της. Ἡ τροφή τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὑλική καί πνευματική, γι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία εὐλογεῖ τήν ὕλη (σιτάρι, κρασί, φροῦτα, γάλα, τυρί κ.ἄ.). Ἡ πίτα ὑποκρύπτει τήν πεποίθηση πώς ἡ ἀνθρώπινη ἐπιβίωση ἐξαρτᾶται ἄμεσα ἀπό τό περιβάλλον, τό ὁποῖο λογίζεται ὡς προέκταση τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Εἶναι εὐχαριστία πρός τόν Δωρεοδότη Θεό γιά τά ἀγαθά Του. Ὡς πράξη ἑνότητας, φιλαλληλίας, εἰρήνης καί πολιτισμοῦ προάγει τούς στόχους τῆς Περιβαλλοντικῆς Ἐκπαίδευσης, πού προσβλέπει στήν ἁρμονική συμβίωση ἀνθρώπου-φύσης. Τό ἔθιμο τῆς πίτας ἐκτός ἀπό ἔκφραση εὐχαριστίας πρός τό Θεό εἶναι καί ἔκφραση γενναιοδωρίας καί ἀνοίγματος πρός τούς ἄλλους ἀνθρώπους. Διδάσκει σιωπηρά τή δίκαιη κατανομή τῶν

ἀγαθῶν τῆς γῆς. Ὅλα τά ἀνωτέρω δηλώνονται στήν κατακλεῖδα τῶν δυό εὐχῶν:

> *(«Κατεύθυνον πρὸς τὸ συμφέρον καὶ εὐάρεστον τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν. Πλήθυνον ἐν ἀγαθοῖς τὴν ζωήν αὐτῶν. Παράσχου δὲ αὐτοῖς καὶ παντὶ τῷ κόσμω τὸ ἀρχόμενον ἔτος σωτήριον καὶ εἰρηνικόν...»).*
>
> [«Εὐχή εἰς Βασιλόπιτα»]
>
> *(«Εἰρήνευσον τὴν ζωὴν ἡμῶν, παράσχου ἡμῖν τὰ ἐπίγεια καὶ οὐράνια ἀγαθά σου, πρεσβείας τῆς ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τοῦ Ἁγίου καὶ ἐνδόξου Μάρτυρος Φανουρίου καὶ πάντων τῶν Ἁγίων σου»).*
>
> [«Εὐχή εἰς Φανουρόπιτα»]

Κλείνοντας, νά τονίσουμε πώς οἱ εὐχές τοῦ «Εὐχολογίου» - ἐπίκαιρες σήμερα ὅσο ποτέ ἄλλοτε - ἐξυπηρετοῦν διδακτικούς σκοπούς ἀποτελώντας ἕνα εἶδος εὐχολογικοῦ κηρύγματος. Ὁδηγοῦν σέ λειτουργική μόρφωση καί φιλοπεριβαλλοντική ἀγωγή τῶν πιστῶν. Πέραν ὅμως, καί τῆς περιβαλλοντικῆς εὐαισθητοποίησης, πού τό «Εὐχολόγιο» δαψιλῶς προσφέρει, οἱ εὐχές του δύνανται ν' ἀποτελέσουν πηγή ἔμπνευσης καί γιά τή θεματολογία Προγραμμάτων Περιβαλλοντικῆς Ἐκπαίδευσης (σέ πολλές μητροπολιτικές κατασκηνώσεις καί Ἱερές Μονές ἐκπονοῦνται). Πρός τήν κατεύθυνση αὐτή θά μποροῦσε νά γίνει μιά σύνδεση τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς μέ τή χριστιανική ἀγωγή ἀπομακρύνοντας ἔτσι τόν κίνδυνο κατακερματισμοῦ τῆς γνώσης. Στίς ἀρχές τοῦ 21ου αἰ. οἱ ἐπιστῆμες τοῦ περιβάλλοντος θά πρέπει νά αὐξήσουν τή δεξαμενή ἄντλησης τῆς θεματολογίας τους τείνοντας τήν χείρα πρός τήν ὀρθόδοξη χριστιανική πίστη καί παράδοση. Πρός τήν κατεύθυνση αὐτή ἡ Ὀρθοδοξία εἶναι παροῦσα καί ἕτοιμη νά συνδράμει. ■

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀναγνωστόπουλος, Β. (2005). Λαϊκή Παράδοση: *Ἐπιβίωση καί ἀναβίωση, προβλήματα καί προβληματισμοί.* Ἀθήνα: Καστανιώτη.

Βαρθολομαίου (Οἰκουμ. Πατριάρχου) (2002). *Μηνύματα καί ὁμιλίαι διά τό περιβάλλον.* Ἀθήνα: Ἐκδόσεις Φανάριον.

Γαλλοπούλου, Α., Δρακοπούλου, Μ., Καζολέα, Λ., Καμπάνη-Δετζώρτζη, Δ., Κάσδαγλη, Λ., Κεσίσογλου, Ε., Σιδέρη, Α., Χαλκιοπούλου, Μ. (1984). *Ἑλληνικός Λαϊκός Πολιτισμός* (2η ἔκδ.), τόμ. 1ος. Ἀθήνα: Γνώση.

Γιαννάκου, Β. (2011, 27-30 Μαΐου). *Διαπολιτισμική γλωσσική διδασκαλία: ὁ λαϊκός πολιστισμός στή Νέα Ἑλληνική ὡς ξένη γλώσσα.* Στό Γ. Παπαδάτος καί σύν. (Ἐπιμ.). 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ἐπιστημῶν Ἐκπ/σης (Τόμ. Γ΄, σσ. 183-192). Ἀθήνα: Κισσός.

Εὐθυμίου, Μητρ. Ἀχελώου (2007). *Ὀρθοδοξία καί ἀειφορία.* Στό Ι. Ζαμπέλης (Ἐπιμ.). *Ὀρθοδοξία καί Παιδεία στό Δρόμο τῆς Ἐκπαίδευσης γιά τήν Ἀειφορία.* Πρακτικά Συνεδρίου (σσ. 53-62). Σιβιτανίδειος Σχολή Τεχνῶν & Ἐπαγγελμάτων 28-29 Ἰανουαρίου 2006. Ἀθήνα: Γραφεῖο Ἱδρύματος Νεότητος Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Θεοδώρου, Α. (1986). *Θέματα ἱστορίας δογμάτων.* Ἀθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.

Καραθανάσης, Α. (2011). *Οἱ πατέρες δεικνύουν τόν πολιτισμό.* Ἀνακτημένο στίς 4-10-1913 ἀπό τό δικτυακό τόπο http://patmias.blogspot.gr/2011/01/blog-post_4186.htm

Καραπατάκης, Κ. (1981). *Τό Δωδεκάμερο, παλιά χριστουγεννιάτικα Ἤθη καί Ἔθιμα.* Ἀθήνα: Παπαδήμας.

Καριώτογλου, Α., Πορτελάνος, Σ., Πασσάκος, Δ. (1999). Βήματα Πίστης καί Ζωῆς. Τεχνικά ἐπαγγελματικά ἐκπαιδευτήρια, Α΄ Τάξη 1ου Κύκλου. Ἀθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.

Κεσελόπουλος, Α. (1992). *Ἄνθρωπος καί Φυσικό Περιβάλλον* (2η ἔκδοση). Ἀθήνα: Δόμος.

Κεσελόπουλος (2007). *Ἡ ὀρθόδοξη διάσταση τῆς ἀειφορίας.* Στό Μωϋσῆς Ἁγιορείτης (Ἐπιμ.). Πρακτικά Α΄ Μοναστικοῦ Συνεδρίου: μοναχισμός καί σύγχρονος κόσμος (σσ. 73-80). Λευκάδα 2-3 Ὀκτωβρίου 2004. Λευκάδα: Ι. Μ. Φανερωμένης Λευκάδος.

Κόμπου, Α. (2004, Ἰανουάριος-Ἰούνιος). *Περί τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς.* Θεολογία, 75 (1), 55

Λουκάτος, Δ. (1981). *Τά καλοκαιρινά, Λαογραφία-Παράδοση 3* (2η ἔκδ.). Ἀθήνα: Φιλιππότης.

Μανωλᾶς, Ε., Καρανικόλα, Π., Ταμπάκης, Σ. (2010). *Ἀποδάσωση καί διάβρωση τοῦ ἐδάφους στήν ἀρχαία Ἑλλάδα.* Στό Ε. Μανωλάς (ἐπιμ.).Τό Φυσικό Περιβάλλον στήν Ἀρχαία Ἑλλάδα (σσ. 57-63). Θράκη: Ἔκδοση Τμήματος Δοσολογίας καί Διαχείρισης Περιβάλλοντος καί Φυσικῶν Πόρων τοῦ Δημοκρίτειου Παν/μίου Θράκης.

Μέγας, Γ. (2001). *Ἑλληνικές γιορτές καί ἔθιμα τῆς λαϊκῆς λατρείας* (2η ἔκδ.). Ἀθήνα: Ἑστία.

Μερακλῆς, Μ. (1989). *Λαογραφικά ζητήματα.* Ἀθήνα: Χ. Μπούρα.

Μεταλληνός, Γ. (2009). *Ἡ Λατρεία τῆς Ὀρθοδοξίας.* Ἀνακτημένο στίς 5-11-2013 ἀπό τό δικτυακό τόπο http://www.impantokratoros.gr/8DA925FA.el.aspx

Πεζουβάνης, Α. (2010, Μάιος-Αὔγουστος). *Ἀνάλυση τῆς τυπικῆς διάταξης τοῦ Μεγάλου καί τοῦ Μικροῦ Ἁγιασμοῦ.* Ἡ Ὁδός, 18, 6-7.

Τζέρπος, Δ. (2004). *Ἡ ὀρθόδοξη λατρεία στά ἤθη καί τά ἔθιμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.* Κείμενο ἀπό τό ΣΤ΄ Πανελλήνιο λειτουργικό Συμπόσιο. Ἀθῆναι, 20-23 Σεπτεμβρίου 2004. Γενικό Θέμα: «*Χριστιανική λατρεία καί εἰδωλολατρία*» Τῆνος. Ἀνακτημένο ἀπό τό δικτυακό τόπο http://www.ecclesia.gr/greek/holysynod/commitees/liturgical/latreia_ethima.html74_top

Τσάγκας, Ι. (2007). *Χαιρετισμός ἐπί τῇ ἐνάρξει τοῦ Συνεδρίου.* Στό Ι. Ζαμπέλης (Ἐπιμ.). *Ὀρθοδοξία καί Παιδεία στό Δρόμο τῆς Ἐκπαίδευσης γιά τήν Ἀειφορία.* Πρακτικά Συνεδρίου (σσ. 25-26). Σιβιτανίδειος Σχολή Τεχνῶν & Ἐπαγγελμάτων 28-29 Ἰανουαρίου 2006. Ἀθήνα: Γραφεῖο- Ἱδρύματος Νεότητος Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Τσάϊμου, Κ. (1998, Ἰανουάριος 17). *Τεχνολογία μετάλλου: ἡ μεταλλευτική & μεταλλουργική δραστηριότητα στό ἀρχαῖο Λαύριο.* Καθημερινή [ἀφιέρωμα], 7 ἡμέρες, σελ. 2-32.

Τσάκωνας, Β. (1984). *Ἡ περί Παρακλήτου-Πνεύματος διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου (ὑπό τό πρίσμα τῆς καθόλου Βιβλικῆς πνευματολογίας)* (2η ἔκδ.). Ἐν Ἀθήναις: Πανεπιστημιακές Ἐκδόσεις.

Ware, K. (2008). *Οἰκολογική Κρίση καί Ἐλπίδα* (Π. Τσαλίκη, Ε. Τσαγκρῆ, Ν. Χριστοδούλου, Μετφρ.). Ἀθήνα: Ἀκρίτας.

Surgy, P. & Guillet, J. (1980). *Ἐργασία.* Στό Σ. Ἀγουρίδη κ.ἄ. (ἐπιμ.). Λεξικό Βιβλικῆς Θεολογίας (Σ. Ἀγουρίδη, Σ. Βαρτανιάν κ.ἄ. Μτφρ.) (σσ. 395-400). Ἀθήνα: Βιβλικό Κέντρο «Ἄρτος Ζωῆς».

Ἕνα καταστροφικό πάθος, ἡ διχόνοια

Πρωτ. Εὐαγγέλου Παχυγιαννάκη

Ἕνα ἀπό τά πάθη, πού καταδυναστεύουν τόν ἄνθρωπο μέ συνέπειες καταστροφικές στό ἐγγύτερο καί εὐρύτερο περιβάλλον του εἶναι ἡ διχόνοια. Ὅπου αὐτό τό πάθος βρεῖ ἔδαφος καί ριζώσει, φέρνει τήν καταστροφή καί τόν θάνατο. Εἶναι σάν ἕνα καταραμένο δέντρο, πού δέν ἔχει πάνω του καμιά χάρη, καμιά δροσιά, ἀκόμη καί τά ἄνθη του καί οἱ καρποί του γεμάτα φαρμάκι. Μαῦρες, σκληρές ἀγκίδες τό συνοδεύουν παντοῦ ἀπό τή ρίζα ὡς τήν κορφή καί τά ξεκλώναρά του κι ἡ δυσοσμία τῆς ἔχθρας τό συνοδεύει.

Γενεσιουργός αἰτία τῆς διχόνοιας εἶναι ὁ ἐγωισμός. Ὁ ἐγωισμός, ὅταν συνταιριάσει μέ τή ζήλια, γεννοβολάει τόν φθόνο καί τό μίσος. Κι ὅταν αὐτό τό δαιμονισμένο συντροφάτο στρογγυλοκαθίσει στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, δημιουργεῖ τήν καταστροφή καί τόν ὄλεθρο. Τό πρῶτο πού κάνουν αὐτά τά διαβολόπαιδα τοῦ ἐγωισμοῦ, τοῦ μίσους καί τοῦ φθόνου εἶναι νά διώξουν, ὅ,τι μία γλυκιά, οὐράνια ἀρετή, προσπαθεῖ νά φέρει καί νά στολίσει στήν ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, καί στήν κοινωνία ὁλόκληρη καί αὐτή εἶναι ἡ ἀρετή τῆς ὁμόνοιας.

Πρῶτο καί ἔσχατο αἴτιο τῆς διχόνοιας εἶναι τό συναίσθημα τῆς ἀνωτερότητας. Ὁ ἀναλογισμός «γιατί αὐτός καί ὄχι ἐγώ!» εἶναι ἡ ψυχολογική ἀρχή, πού δημιουργεῖ τό συναίσθημα μίας ἀπροσδιόριστης «ἀνωτερότητας». Καί αὐτό, ἀκριβῶς, τό συναίσθημα τῆς ὑπεροχῆς, εἶναι πού δημιουργεῖ τή βάση μίας ἀπροσδιόριστης καί θολῆς «ἀνωτερότητας», πάνω στήν ὁποία οἰκοδομεῖται ἡ διχόνοια. Τό συναίσθημα αὐτῆς τῆς θολῆς «ἀνωτερότητας», δημιουργεῖ στόν ἄνθρωπο αὐτό πού στήν Ψυχολογία ὀνομάζεται «σύμπλεγμα κατωτερότητος» (inferiority complex). Αὐτό τό σύμπλεγμα εἶναι ἡ συνισταμένη τῆς παθογένειας αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων πού δέν ὁμονοοῦν, δέν τά βρίσκουν μέ τόν ἑαυτό τους καί μέ τούς συνανθρώπους τους κι ἀρέσκονται μόνο νά βρίσκονται σέ διχοστασίες καί ἔριδες.

Ἀντίθετα, ἡ ὁμόνοια εἶναι τό εὐλογημένο δένδρο, πού φύεται καί μεγαλώνει μέσα στόν ἀνθόκηπο τῶν ὄμορφων κι εὐγενικῶν καρδιῶν. Ριζώνει στό περιβόλι τῆς ἀγάπης καί τρέφεται μέ τήν ἀγάπη. Τέρπει καί ξεκουράζει τόν ἄνθρωπο πού τό φιλοξενεῖ καί χαροποιεῖ τούς γύρω του. Ἀγαλλίαση, χαρά καί εἰρήνη σκορπᾶ, ὠφελεῖ καί ὁμορφαίνει τά πάντα. Ἀκόμη κι ὅταν ἀγέρηδες ζήλιας, κακεντρέχειας, ἐγωισμοῦ καί ἐμπάθειας ὁρμοῦν κατεπάνω του, ἐκεῖνο ἀτάραχο τά δέχεται ὅλα αὐτά καί μπροστά στό δικό του ἄρωμα τῆς συγγνώμης καί τῆς ἀγάπης ἐξαφανίζονται.

> *Ἡ ὁμόνοια ἀμύνεται εὐεργετικά μέ τίς ἀνώτερες ἀξίες τῆς ζωῆς, τήν εὐγένεια, τή διαλλακτικότητα, τήν καρτερικότητα, τήν εὐεργετικότητα καί τήν ἀγάπη.*

Αὐτές οἱ διαλογικά ἀντίθετες καταστάσεις ἡ διχόνοια καί ἡ ὁμόνοια ὑπάρχουν πάντοτε μέσα στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τά παμπάλαια χρόνια καί ἀντιμάχονται ἡ μία τήν ἄλλη. Δυστυχῶς αὐτή πού ὑπερισχύει συνήθως εἶναι ἡ «διχόνοια ἡ δολερή», κατά τόν ποιητή. Γιατί τά ὅπλα της εἶναι ἰσχυρότερα, ἀπό τά ὅπλα τῆς ὁμόνοιας; Ἐπειδή ὑποδαυλίζουν καί ἐξάπτουν τά κατώτερα ἔνστικτα τοῦ ἀνθρώπου, πού ὁρμοῦνε ἀκάθεκτα ἐνάντια στίς δυνάμεις τοῦ καλοῦ. Ἡ ὁμόνοια ἀμύνεται εὐεργετικά μέ τίς ἀνώτερες ἀξίες τῆς ζωῆς, τήν εὐγένεια, τή διαλλακτικότητα, τήν καρτερικότητα, τήν εὐεργετικότητα καί τήν ἀγάπη.

Καί ὅταν ἡ ὁμόνοια ὑπερισχύσει, τότε εἶναι πού οἰκοδομοῦνται τά κάστρα τοῦ πολιτισμοῦ καί τῆς εὐποιίας.

Τό φαινόμενο τῆς διχόνοιας τῶν Ἑλλήνων μᾶς εἶναι ἤδη γνωστό ἀπό τά πανάρχαια χρόνια στά Ὁμηρικά ἔπη. Ἀργότερα, μετά τήν μοναδική στρατιωτική ἐποποιία, νικώντας τόν πάνοπλο καί πολυάριθμο στρατό καί στόλο τῶν Περσῶν, στή συνέχεια καταστραφήκαμε μόνοι μας μέ τόν ἐξοντωτικό τριακονταετῆ ἐμφύλιο πελοποννησιακό πόλεμο! Χαρακτηριστικό ἱστορικό παράδειγμα αὐτῆς τῆς νοοτροπίας τοῦ Ἕλληνα, ὁ ὁποῖος συνήθως πάνω ἀπό τίς φιλοδοξίες καί τά συμφέροντά του δέν βάζει τίποτε ἄλλο, ἦταν καί ὁ περίφημος Ἀλκιβιάδης, πού ἀμαύρωσε τήν προσωπικότητά του καί ἀναίρεσε ὅ,τι καλό προσέφερε στούς συμπατριῶτες του κι ἔγινε ἕνα ἱστορικό παράδειγμα πρός ἀποφυγή. Κι ὅμως, ὁ Ἀλκιβιάδης ἀποτελεῖ καί σήμερα τό κλασικό ἀρχέτυπο τοῦ Ἕλληνα.

Ἡ διχόνοια καί ἡ «φαγωμάρα» ἀνάμεσα στούς Ἕλληνες ζεῖ καί βασιλεύει παντοῦ. Τήν βιώνουμε, ὄχι μόνο σέ ὅλους σχεδόν τούς τομεῖς τοῦ δημόσιου βίου, ἀλλά ἀκόμη καί στόν ἰδιωτικό μας βίο.

Ἄλλο παράδειγμα εἶναι τῶν ἀπογόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, πού ἡ διχόνοιά των σέ διάστημα λιγότερο ἀπό ἕναν αἰώνα, ἔγινε ἀφορμή νά παραδοθεῖ ἡ κυριαρχία τῆς αὐτοκρατορίας στούς Ρωμαίους!

Τό 1823, μόλις δυό χρόνια μετά τήν ἁγιασμένη Ἐπανάσταση τοῦ 1821 ξέσπασε ὁ ἐμφύλιος πόλεμος μεταξύ ὁπλαρχηγῶν καί «καλαμαράδων» καί παρά λίγο νά τινάξομε στόν ἀέρα μέ τόν δυναμίτη τῆς διχόνοιας, ὅ,τι μέ ἀγῶνες καί αἵματα ἀποκτήσαμε.

Μετά τήν ἐποποιία τοῦ ’12 καί ’13, πάλι μετά δέκα χρόνια ὁ Ἐθνικός Διχασμός 1919-1922, ἔγινε ἀφορμή νά χάσομε τήν πανάρχαιη κοιτίδα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τήν Μικρά Ἀσία.

Τό 1940-1945 γράψαμε νέο ἔπος μέ τήν ἀντίσταση κατά τῶν Γερμανῶν. Ἀμέσως, ὅμως, μετά, ξεκινήσαμε τόν γνωστό καταστροφικό ἐμφύλιο πόλεμο, τοῦ ὁποίου τίς συνέπειες ὑφιστάμεθα μέχρι σήμερα!

Ἡ διχόνοια καί ἡ «φαγωμάρα» ἀνάμεσα στούς Ἕλληνες ζεῖ καί βασιλεύει παντοῦ. Τήν βιώνουμε, ὄχι μόνο σέ ὅλους σχεδόν τούς τομεῖς τοῦ δημόσιου βίου, ἀλλά ἀκόμη καί στόν ἰδιωτικό μας βίο. Πόσες φορές ἀσήμαντες αἰτίες δέν ἔγιναν ἀφορμή νά ἐνσκήψει διχόνοια καί νά διαλυθοῦν οἰκογένειες, καί μεταξύ συγγενῶν νά ἐξελιχθεῖ σέ βαθύ μίσος, ὁδηγώντας σέ ἀποτρόπαια ἐγκλήματα καί βεντέτες; Ἡ ἐμπάθεια, τό κομματικό μίσος, ἡ ἰδιοτέλεια καί ὁ ἀγιάτρευτος ἐγωισμός, στέκονται τείχη ἀξεπέραστα ἀπέναντι στήν ὁμόνοια, τήν ἑνότητα καί τήν συνοχή μίας οἰκογένειας, ἑνός χωριοῦ, ἑνός δήμου καί εὐρύτερα ἑνός ἔθνους, πού συνεχῶς ὁδηγεῖ ἕναν λαό σέ μεγάλες ἐθνικές δοκιμασίες καί συμφορές. Ὁ κάθε σκεπτόμενος ἄνθρωπος διερωτᾶται: Μά, τέλος πάντως, δέν θά διδαχθοῦμε ποτέ ἀπό αὐτό τόν ἐπάρατο διχασμό, πού καλλιεργεῖ καί προάγει τό καταστροφικό πάθος τῆς διχόνοιας; Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καί στό σημεῖο αὐτό προλέγει: *«πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτὴν ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ’ ἑαυτὴν οὐ σταθήσεται»* (Ματθ. 12, 25). Ἀλλά καί ἡ λαϊκή σοφία ἀποφαίνεται: *«Ἡ ὁμόνοια χτίζει σπίτι κι ἡ διχόνοια τό χαλάει»!*

Σέ μᾶς ἐπαφίεται ἄν θά γράψομε τήν προσωπική μας ἱστορία ὡς χτίστες ἤ ὡς χαλαστές! Ἡ ἐκλογή εἶναι δική μας. ■

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΙΝΔΙΚΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗ ΗΜΕΡΑ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

†ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΤΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Χάριτι Θεοῦ εἰσερχόμεθα σήμερον εἰς τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν ἔτος, συνεχίζοντες *«διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς»*[1] συμμαρτυρεῖν καὶ λόγον διδόναι *«περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος»*[2], ζῶντες ἐν Ἐκκλησίᾳ, ἐν Χριστῷ καὶ κατὰ Χριστόν, ὁ Ὁποῖος ἐπηγγείλατο νὰ εἶναι μαζί μας *«πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος»*[3].

Παρῆλθον εἰκοσιοκτὼ ἔτη ἀπὸ τήν, συνοδικῇ ἀποφάσει, καθιέρωσιν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆς ἑορτῆς τῆς Ἰνδίκτου ὡς *«Ἡμέρας προστασίας τοῦ περιβάλλοντος»*, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐν τῷ Ἱερῷ Κέντρῳ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀναπέμπονται εὐχαὶ καὶ ἱκεσίαι *«ὑπὲρ τῆς ὅλης δημιουργίας»*. Ἡ σχετικὴ πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος ἐκάλεσε σύμπαντα τὸν ὀρθόδοξον καὶ τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον, ὅπως ἀναπέμπῃ κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν εὐχαριτηρίους δεήσεις πρὸς τὸν Κτίστην τῶν ὅλων διὰ τὸ *«μέγα δῶρον τῆς Δημιουργίας»*[4] καὶ ἱκεσίας διὰ τὴν προστασίαν αὐτῆς.

Ἐκφράζομεν τὴν χαρὰν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς ἡμετέρας Μετριότητος διὰ τὴν ἀπήχησιν καὶ τὴν πλουσίαν καρποφορίαν τῆς ἐν λόγῳ πρωτοβουλίας τῆς Κωνσταντινουπολίτιδος Ἐκκλησίας. Ἀνεδείξαμεν τὰς πνευματικὰς ρίζας τῆς οἰκολογικῆς κρίσεως καὶ τὴν ἀνάγκην μετανοίας καὶ ἐπανιεραρχήσεως τῶν ἀξιῶν τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Ἐβεβαιώθη, ὅτι ἡ ἐκμετάλλευσις καὶ ἡ καταστροφὴ τῆς κτίσεως ἀποτελοῦν διαστρέβλωσιν καὶ κακὴν ἀλλοίωσιν τοῦ χριστιανικοῦ ἤθους καὶ ὄχι ἀναγκαίαν συνέπειαν τῆς βιβλικῆς ἐντολῆς *«αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε...»*[5], ὅτι ἡ ἀντιοικολογικὴ συμπεριφορὰ εἶναι προσβολὴ τοῦ Δημιουργοῦ καὶ ἀθέτησις τῶν ἐντολῶν Του, καὶ ὅτι λειτουργεῖ κατὰ τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ βιώσιμος ἀνάπτυξις εἰς βάρος τῶν πνευματικῶν ἀξιῶν καὶ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος.

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία προέβαλε καὶ προβάλλει τὸ οἰκοφιλικὸν δυναμικὸν τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, ἀναδεικνύουσα τὴν εὐχαριστιακὴν χρῆσιν τῆς κτίσεως, τὴν λειτουργίαν τοῦ πιστοῦ ὡς «ἱερέως» τῆς Δημιουργίας, ὁ ὁποῖος ἀδιαλείπτως ἀναφέρει αὐτὴν εἰς τὸν Κτίστην τῶν ἁπάντων, καὶ τὴν ἀνυπέρβλητον ἀξίαν τοῦ ἀσκητικοῦ πνεύματος, ὡς ἀντιδότου κατὰ τοῦ συγχρόνου εὐδαιμονισμοῦ. Ὄντως, ὁ σεβασμὸς τῆς δημιουργίας ἀνήκει εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως.

Προκαλεῖ ἰδιαιτέραν ἀνησυχίαν τὸ γεγονὸς ὅτι, ἐνῶ εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ οἰκολογικὴ κρίσις συνεχῶς ἐπιτείνεται, ἡ ἀνθρωπότης, ἐν ὀνόματι τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν τεχνολογικῶν ἐφαρμογῶν, κωφεύει εἰς τὰς πανταχόθεν ἐκκλήσεις πρὸς ριζικὴν ἀλλαγὴν συμπεριφορᾶς ἀπέναντι εἰς τὴν κτίσιν. Εἶναι προφανὲς ὅτι ἡ προϊοῦσα ἀλλοίωσις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος ἀποτελεῖ συνέπειαν ἑνὸς συγκεκριμένου προτύπου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, τὸ ὁποῖον ἀδιαφορεῖ διὰ τὰς ἀντιοικολογικὰς ἐπιπτώσεις του. Τὰ βραχυπρόθεσμα ὀφέλη ἀπὸ τὴν ἄνοδον τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου εἰς ὡρισμένας περιοχὰς τῆς ὑφηλίου, ἁπλῶς ἐπικαλύπτουν τὴν ἀλογίαν τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ συλήσεως τῆς δημιουργίας. Ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης, ἡ ὁποία δὲν σέβεται τὸν οἶκον τῆς ζωῆς, εἶναι οἰκο-ανομία καὶ ὄχι οἰκο-νομία. Ὁ ἄκρατος οἰκονομισμὸς τῆς παγκοσμιοποιήσεως συμπορεύεται σήμερον μὲ τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας, ἡ ὁποία, παρὰ τὰ πολλὰ εὐεργετήματά της, συνοδεύεται ἀπὸ ἔπαρσιν ἔναντι τῆς φύσεως καὶ ὁδηγεῖ εἰς ποικιλομόρφους ἐκμεταλλεύσεις αὐτῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος γνωρίζει, ἀλλὰ δρᾷ ὡς νὰ μὴ ἐγνώριζε. Γνωρίζει ὅτι ἡ φύσις δὲν αὐτοανακαινίζεται εἰς τὸ διηνεκές, ἀδιαφορεῖ ὅμως διὰ τὰς ἀρνητικὰς συνεπείας τοῦ *«τεχνοπωλίου»* διὰ τὸ περιβάλλον. Αὐτὸ τὸ ὄντως ἐκρηκτικὸν μῖγμα τοῦ ἀκράτου οἰκονομισμοῦ καὶ τοῦ ἐπιστημονισμοῦ, ἤτοι τῆς ἀπεριορίστου ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν δύναμιν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας, ἐπιτείνει τοὺς κινδύνους διὰ τὴν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας καὶ διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, σοφῶς καὶ σαφῶς κατωνόμασε τοὺς κινδύνους τῆς *«ἰδιονομίας τῆς οἰκονομίας»*, τῆς αὐτονομήσεως αὐτῆς ἀπὸ τὰς ζωτικὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου, αἱ ὁποῖαι ὑπηρετοῦνται μόνον ἐντὸς βιωσίμου φυσικοῦ περιβάλλοντος, καὶ προέτεινε μίαν οἰκονομίαν *«τεθεμελιωμένην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου»*[6] καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ συγχρόνου οἰκολογικοῦ προβλήματος *«ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς παραδόσεως»*[7]. Ἡ παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖ, ἐνώπιον τῶν συγχρόνων ἀπειλῶν, *«ριζικὴν ἀλλαγὴν νοοτροπίας καὶ*

συμπεριφορᾶς» ἀπέναντι εἰς τὴν κτίσιν, πνεῦμα ἀσκητισμοῦ, *«ὀλιγαρκείας καὶ ἐγκρατείας»*[8], ἔναντι τῆς *«ἁπληστίας»*[9], τῆς *«θεοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς κτητικῆς στάσεως»*[10]. Ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος ἀνεφέρθη μετ' ἐμφάσεως καὶ εἰς τὰς *«κοινωνικὰς διαστάσεις καὶ τὰς τραγικὰς ἐπιπτώσεις τῆς καταστροφῆς τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος»*[11].

Ἀκολουθοῦντες τὰς ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης, ὑπογραμμίζομεν, εἰς τὴν παροῦσαν ἐγκύκλιόν μας, τὴν στενὴν συνάφειαν τῶν περιβαλλοντικῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων καὶ τὴν κοινὴν ρίζαν αὐτῶν ἐν τῇ χωρὶς Θεὸν *«ἄφρονι καρδίᾳ»*, ἐν τῇ πτώσει καὶ ἁμαρτίᾳ, ἐν τῇ κακῇ χρήσει τῆς θεοσδότου ἐλευθερίας τοῦ ἀνθρώπου. Τῆς καταστροφῆς τῆς φύσεως καὶ τῆς κοινωνίας προηγεῖται πάντοτε μία ἐσωτερικὴ *«ἀνατροπὴ τῶν ἀξιῶν»*, μία πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ καταστροφή. Ὅταν τὸ ἔχειν κυριεύσῃ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μας, τότε ἡ στάσις μας τόσον ἔναντι τοῦ συνανθρώπου, ὅσον καὶ πρὸς τὴν κτίσιν, εἶναι ἀναποφεύκτως κτητικὴ καὶ ἀνοίκειος. Τὸ *«σαπρὸν δένδρον»* ποιεῖ, κατὰ τὸ Βιβλικόν, πάντοτε *«καρποὺς πονηρούς»*[12].

Τονίζομεν, ἀντιστοίχως, ὅτι καὶ ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν κτίσιν καὶ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχουν τὴν αὐτὴν πνευματικὴν πηγὴν καὶ ἀφετηρίαν, τὴν ἐν Χριστῷ δηλαδὴ ἀνακαίνισιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν κεχαριτωμένην ἐλευθερίαν του. Ὡς ἡ καταστροφὴ τοῦ περιβάλλοντος καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀδικία συμπορεύονται, ἔτσι καὶ ἡ οἰκοφιλικὴ συμπεριφορὰ καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη εἶναι ἀδιαίρετοι.

Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῆς συγχρόνου πολυδιαστάτου κρίσεως τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ πολιτισμοῦ του καὶ τοῦ οἴκου του, ἀπαιτεῖται πολύπλευρος κινητοποίησις καὶ κοινὴ προσπάθεια. Ὅπως ὅλα τὰ μεγάλα προβλήματα, οὕτω καὶ αἱ σοβοῦσαι ἀλληλοπεριχωρούμεναι κρίσεις τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τῆς κοινωνίας, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀντιμετωπισθοῦν χωρὶς τὴν διαχριστιανικὴν καὶ διαθρησκειακὴν συνεργασίαν. Ὁ διάλογος εἶναι ἐδῶ πρόσφορος χῶρος διὰ νὰ ἀναδειχθοῦν αἱ ὑπάρχουσαι οἰκοφιλικαὶ κοινωνικαὶ παραδόσεις, διὰ οἰκολογικὴν καὶ κοινωνικὴν εὐαισθητοποίησιν, καθὼς καὶ διὰ ἐποικοδομητικὴν κριτικὴν τῆς ἀποκλειστικῶς τεχνολογικῆς καὶ οἰκονομικῆς προόδου καὶ τῶν ἀτομοκεντρικῶν καὶ κοινωνιοκρατικῶν προτύπων, εἰς βάρος τῆς κτίσεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ προσώπου.

Κατακλείοντες, ὑπογραμμίζομεν καὶ πάλιν τὸ ἀδιαίρετον τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν δημιουργίαν καὶ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον, καλοῦμεν πάντας τοὺς ἀνθρώπους καλῆς θελήσεως εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τὴν ἑδραίωσιν τῆς ἀλληλεγγύης, καὶ δεόμεθα πρὸς τὸν ἀγαθοδότην Κύριον, πρεσβείαις τῆς Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, νὰ χαρίζῃ εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ *«καῦσιν καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως»*[13] καὶ *«παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων»*[14].

,βιζ' Σεπτεμβρίου α΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
διάπυρος πρός Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ρωμ. η΄, 38.
2. πρβλ. Α΄ Πέτρ. γ΄, 15.
3. Ματθ. κη΄, 20.
4. Ἐγκύκλιος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Ἰνδίκτου, 1/9/1989.
5. Γεν. α΄, 22.
6. Ἐγκύκλιος, §15.
7. ὅ. π., §15.
8. Ἡ Ἀποστολὴ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, §10.
9. ὅ. π., §10.
10. Ἐγκύκλιος, §14.
11. ὅ. π.
12. Ματθ. ζ΄, 17.
13. Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος, Τὰ εὑρεθέντα ἀσκητικά, Λόγος, πα΄.
14. Ἑβρ. ι΄, 24.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΧΑΡΙΝ, ΕΛΕΟΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΗΝ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ πεφιλημένα τέκνα,

Χάριτι Θεοῦ ἠξιώθημεν νὰ φθάσωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν μεγάλην ἑορτὴν τῆς κατὰ σάρκα Γεννήσεως τοῦ Θείου Λόγου, τοῦ ἐλθόντος εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μᾶς χαρίσῃ τὸ *«εὖ εἶναι»*[1], τὴν ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀπὸ τὴν δουλείαν εἰς τὰ ἔργα τοῦ νόμου καὶ ἀπὸ τὸν θάνατον, νὰ μᾶς δωρήσῃ δὲ τὴν κατ' ἀλήθειαν ζωὴν καὶ τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην, ἣν *«οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ἡμῶν»*[2].

Ὑποδεχόμεθα τὸν *«παντέλειον Θεόν»*[3], τὸν ὁποῖον *«ἀγάπη κεκόμικεν εἰς τὴν γῆν»*[4], ὁ ὁποῖος καθίσταται ἡμῖν *«καὶ ἡμῶν αὐτῶν συγγενέστερος»*[5]. Ὁ κενωθεὶς Θεὸς Λόγος συγκαταβαίνει εἰς τὸ πλανηθὲν πλάσμα αὐτοῦ *«συγκατάβασιν ἄφραστόν τε καὶ ἀκατάληπτον»*[6]. Ὁ *«ἀχώρητος παντὶ»* χωρεῖται ἐν τῇ γαστρὶ τῆς Παρθένου, ὁ μέγας ὑπάρχει ἐν σμικροῖς. Τὸ μέγα τοῦτο κεφάλαιον τῆς πίστεώς μας, τὸ πῶς ὁ ὑπερούσιος Θεὸς *«ὑπὲρ ἄνθρωπον γέγονεν ἄνθρωπος»*[7], παραμένει *«ἀνέκφαντον»* μυστήριον. *«Τὸ μέγα τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως μυστήριον, ἀεὶ μένει μυστήριον»*[8]. Αὐτὸ τὸ ξένον καὶ παράδοξον γεγονὸς *«τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν»*[9], εἶναι τὸ θεμέλιον τῆς κατὰ χάριν θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου. *«Οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς»*[10].

Αὐτὴ εἶναι ἡ ὑψίστη σωτηριώδης ἀλήθεια διὰ τὸν ἄνθρωπον. Ἀνήκομεν εἰς τὸν Χριστόν. Τὰ πάντα εἶναι ἡνωμένα ἐν Χριστῷ. Ἐν Χριστῷ ἀναπλάθεται ἡ φθαρεῖσα φύσις μας, ἀποκαθίσταται τὸ κατ' εἰκόνα καὶ ἀνοίγεται εἰς πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἡ ὁδὸς τοῦ καθ' ὁμοίωσιν. Διὰ τῆς προσλήψεως ὑπὸ τοῦ Θείου Λόγου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, διὰ τοῦ κοινοῦ θείου προορισμοῦ καὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας θεμελιοῦται ἡ ἑνότης τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Δὲν σώζεται ὅμως μόνον ἡ ἀνθρωπότης, ἀλλὰ σύμπασα ἡ κτῖσις. Ὡς ἡ πτῶσις τῶν πρωτοπλάστων συμπαρασύρει ὅλην τὴν πλᾶσιν, οὕτω καὶ ἡ Ἐνανθρώπησις τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ ἀφορᾷ εἰς ὁλό-

κληρον τὴν δημιουργίαν. *«Ἐλευθέρα μὲν ἡ κτῖσις γνωρίζεται, υἱοὶ δὲ φωτὸς οἱ πρὶν ἐσκοτισμένοι»*[11]. Ὁ Μέγας Βασίλειος μᾶς καλεῖ νὰ ἑορτάσωμεν τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν ὡς τὴν *«κοινὴν ἑορτὴν πάσης τῆς κτίσεως»*, ὡς *«τὰ σωτήρια τοῦ κόσμου, τήν γενέθλιον ἡμέραν τῆς ἀνθρωπότητος»*[12].

Τὸ *«Χριστὸς γεννᾶται»* ἀκούεται, δυστυχῶς, καὶ πάλιν εἰς ἕνα κόσμον πλήρη βιαιοτήτων, ἐπικινδύνων ἀνταγωνισμῶν, κοινωνικῆς ἀνισότητος καὶ καταπατήσεως τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Τὸ 2018 συμπληροῦνται ἑβδομήκοντα ἔτη ἀπὸ τὴν Οἰκουμενικὴν Διακήρυξιν τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία, μετὰ ἀπὸ τὰς φοβερὰς ἐμπειρίας καὶ καταστροφὰς τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ἀνέδειξε τὰ κοινὰ ὑψηλὰ ἰδανικά, τὰ ὁποῖα ὀφείλουν νὰ σέβωνται ἀπαρεγκλίτως ὅλοι οἱ λαοὶ καὶ τὰ κράτη. Ὅμως, ἡ ἀθέτησις τῆς Διακηρύξεως αὐτῆς συνεχίζεται, ποικίλαι δὲ καταχρήσεις καὶ σκόπιμοι παρερμηνεῖαι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου ὑποσκάπτουν τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν πραγμάτωσίν των. Συνεχίζομεν νὰ μὴ διδασκώμεθα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν ἢ νὰ μὴ θέλωμεν νὰ διδαχθῶμεν. Οὔτε αἱ τραγικαὶ ἐμπειρίαι βίας καὶ ἡ καταρράκωσις τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, οὔτε ἡ διακήρυξις ὑψηλῶν ἰδανικῶν, ἀπέτρεψε τὴν συνέχισιν τῆς βίας καὶ τῶν πολέμων, τὴν ἀποθέωσιν τῆς ἰσχύος καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον. Οὔτε, βεβαίως, ἡ ἰσχὺς τῶν τεχνικῶν μέσων καὶ αἱ ἐκπληκτικαὶ κατακτήσεις τῆς ἐπιστήμης, οὔτε ἡ οἰκονομικὴ πρόοδος, ἔφερον κοινωνικὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν πολυπόθητον εἰρήνην. Τοὐναντίον, εἰς τὴν ἐποχὴν μας ὁ εὐδαιμονισμὸς τῶν κατεχόντων αὐξάνεται καὶ ἡ παγκοσμιοποίησις καταστρέφει τοὺς ὅρους τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς καὶ εἰρήνης.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀγνοήσῃ αὐτὰς τὰς ἀπειλὰς κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου. *«Οὐδὲν γὰρ ὅσον ἄνθρωπος ἱερόν, ᾧ καὶ φύσεως ἐκοινώνησεν ὁ Θεός»*[13]. Ἀγωνιζόμεθα διὰ τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὴν προστασίαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ἐν ἐπιγνώσει ὅτι *«ἡ ὄντως εἰρήνη παρὰ Θεοῦ»*[14], ὅτι τὸ ὑπέρλογον μυστήριον τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου καὶ τῆς κατὰ χάριν θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθειαν περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ θείου προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

Ζῶμεν ἐν Ἐκκλησίᾳ τὴν ἐλευθερίαν, ἐκ Χριστοῦ, ἐν Χριστῷ καὶ εἰς Χριστόν. Εἰς τὸν πυρῆνα αὐτῆς τῆς ἐλευθερίας ἀνήκει ἡ ἀγάπη, ἥτις *«οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς»*[15], ἡ ἀγάπη *«ἐκ καθαρᾶς καρδίας»*[16]. Ἐνῶ ὁ αὐτόνομος, ὁ αὐτογνώμων καὶ αὐτάρκης, ὁ αὐτοθεούμενος καὶ αὐτομακαριζόμενος ἄνθρωπος περιστρέφεται γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του καὶ τὴν ἀτομικὴν του αὐτάρεσκον εὐδαιμονίαν καὶ βλέπει τὸν συνάνθρωπον ὡς περιορισμὸν τῆς ἐλευθερίας του, ἡ ἐν Χριστῷ ἐλευθερία ἔχει κατεύθυνσιν πρὸς τὸν ἀδελφὸν, κινεῖται πρὸς τὸν πλησίον, ἀληθεύει ἐν ἀγάπῃ. Τὸ μέλημα τοῦ πιστοῦ δὲν εἶναι ἡ διεκδίκησις δικαιωμάτων, ἀλλὰ τὸ *«ποιεῖν τε καὶ πράττειν τὰ δικαιώματα Χριστοῦ»*[17], ἐν ταπεινώσει καὶ εὐχαριστίᾳ.

Αὐτὴ ἡ ἀλήθεια τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, τῆς ἐλευθερίας ὡς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγάπης ὡς ἐλευθερίας, εἶναι ὁ θεμέλιος λίθος καί ἡ ἐγγύησις διὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Στηριζόμενοι ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἐνθέου ἤθους δυνάμεθα νά ἀντιμετωπίσωμεν τὰς μεγάλας προκλήσεις τοῦ παρόντος, αἱ ὁποῖαι ἀπειλοῦν ὄχι μόνον τὸ εὖ ζῆν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ ζῆν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τὴν ἀλήθειαν τοῦ *«Θεανθρώπου»* ὡς ἀπάντησιν εἰς τὸν σύγχρονον *«ἀνθρωπο-θεὸν»* καὶ πρὸς ἀνάδειξιν τοῦ αἰωνίου προορισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἐξῆρε καὶ ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας (Κρήτη, 2016): *«Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔναντι τοῦ συγχρόνου «ἀνθρωποθεοῦ», προβάλλει τόν «Θεάνθρωπον» ὡς ἔσχατον μέτρον τῶν πάντων: «Οὐκ ἄνθρωπον ἀποθεωθέντα λέγομεν, ἀλλὰ Θεὸν ἐνανθρωπήσαντα»*[18]. *Ἀναδεικνύει δὲ τὴν σωτηριώδη ἀλήθειαν τοῦ Θεανθρώπου καὶ τὸ Σῶμα Του, τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς τόπον καὶ τρόπον τῆς ἐν ἐλευθερίᾳ ζωῆς, ὡς «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ»*[19] *καὶ ὡς μετοχήν, ἤδη ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ»*[20].

Ἡ Σάρκωσις τοῦ Θεοῦ Λόγου εἶναι ἡ βεβαίωσις καὶ ἡ βεβαιότης ὅτι τὴν ἱστορίαν, ὡς πορείαν πρός τὴν Βασιλείαν τῶν Ἐσχάτων, κατευθύνει ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Βεβαίως, ἡ πορεία τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Βασιλείαν, ἡ ὁποία δὲν συντελεῖται μακρὰν ἢ ἀνεξαρτήτως τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητος, τῶν ἀντιφάσεων καὶ τῶν περιπετειῶν αὐτῆς, ποτὲ δὲν ὑπῆρξεν ἄνευ δυσκολιῶν. Ἐν μέσῳ αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιτελεῖ τὸ ἁγιαστικὸν, ποιμαντικὸν καὶ μεταμορφωτικὸν ἔργον αὐτῆς. *«Ἡ γὰρ ἀλήθειά ἐστι τῆς Ἐκκλησίας καὶ στῦλος καὶ ἑδραίωμα... Στῦλός ἐστι τῆς οἰκουμένης ἡ Ἐκκλησία... καὶ μυστήριόν ἐστι, καὶ μέγα, καὶ εὐσεβείας μυστήριον»*[21].

Ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Ἂς συνεορτάσωμεν, εὐδοκίᾳ τοῦ σκηνώσαντος ἐν ἡμῖν Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἐν ἀγαλλιάσει καὶ χαρᾷ πεπληρωμένῃ, τὰς ἑορτὰς τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου. Εὐχόμεθα ἐκ Φαναρίου, ὅπως ὁ σαρκωθεὶς καὶ συγκαταβὰς τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων Κύριος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν, χαρίζηται εἰς ὅλους κατὰ τὸν νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ, ὑγιείαν κατ' ἄμφω, εἰρήνην καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην, διαφυλάττῃ δὲ καλῶς τὴν Ἁγίαν Αὐτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ εὐλογῇ τὰ ἔργα διακονίας αὐτῆς, ἵνα δοξάζηται τὸ ὑπεράγιον καὶ ὑπερύμνητον ὄνομα Αὐτοῦ.

Χριστούγεννα ,βιζ΄

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Λόγος ΛΗ΄, εἰς τὰ Θεοφάνια, εἴτουν τὰ Γενέθλια τοῦ Σωτῆρος, Γ΄, PG 36, 313.
2. Ἰωάν. ι΄, 18.
3. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μεγάλου Ἑσπερινοῦ Χριστουγέννων.
4. Νικολάου Καβάσιλα, Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ΄, PG 150, 657.
5. Ὅ. π. , ΣΤ΄, PG 150, 660.
6. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, Γ΄, α΄, PG 94, 984.
7. Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Κεφάλαια διάφορα Θεολογικά τε καὶ Οἰκονομικὰ περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, ἑκατοντὰς πρώτη, ιβ΄, PG 90, 1184.
8. Ὅ. π.
9. Κολ. α΄, 26.
10. Πράξ. δ΄, 12.
11. Ἰαμβικὴ Καταβασία τῶν Θεοφανείων, ᾠδὴ Η΄.
12. Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ὁμιλία εἰς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν, PG 31, 1472-73.
13. Νικολάου Καβάσιλα, Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ΣΤ΄, PG 150, 649.
14. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α΄, Ὁμιλία Α΄, α΄, PG 61, 14.
15. Α΄ Κορ. ιγ΄, 5.
16. Α΄ Τιμ. α΄, 5.
17. Θεοτοκίον τῶν Ἀποστίχων τῶν Αἴνων 12ης Ὀκτωβρίου.
18. Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, «Ἔκδοσις ἀκριβὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως», Γ΄, β΄, PG 94, 988.
19. πρβλ. Ἐφεσ. δ΄, 15.
20. Ἐγκύκλιος τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, § 10.
21. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον Α΄, Ὁμιλία ΙΑ΄, PG 62, 554.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΡΟΔΟΥ

ΚΥΡΙΛΛΟΣ

Μητροπολίτης τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Ρόδου,
πρός τόν ἱερόν κλῆρον καί τόν λαόν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

«Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, Υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν».

Ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Ἑορτάζουμε καί πάλι τά Χριστούγεννα, τήν *«Ἑορτήν τῶν Ἑορτῶν»*, κατά τήν ρήση τοῦ Ἁγίου Πατρός Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, καί ἑορτάζοντες χριστιανοπρεπῶς ἐκφράζουμε γιά μιά ἀκόμη φορά τήν ἀρχέγονη ἐκκλησιαστική ἐμπειρία καί ἐξαγγέλλουμε τό μυστήριο τῆς Θείας Ἐνανθρωπήσεως. Ὁμολογοῦμε τήν ἐκπλήρωση τῆς προφητείας τοῦ μεγαλοφωνότατου Προφήτη Ἡσαΐα, πού ἔλεγε: *«Παιδίον γεννήθηκε γιά μᾶς, Υἱός μᾶς ἐδόθη... καί εἶναι τό ὄνομά Του μεγάλης βουλῆς Ἄγγελος, Θεός ἰσχυρός, ἐξουσιαστής, ἀρχηγός εἰρήνης, πατήρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος»* (κεφ. θ, 6). Ἐνωτιζόμαστε τούς λόγους τοῦ Ἀγγέλου πρός τούς ἀγραυλοῦντες Ποιμένες τῆς Βηθλεέμ: *«Σᾶς φέρω εὐχάριστα νέα, πού θά προξενήσουν μεγάλη χαρά σέ ὅλο τόν λαό· γεννήθηκε σήμερα στήν πόλη τοῦ Δαυΐδ γιά σᾶς Σωτήρας, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ Χριστός Κύριος. Καί τοῦτο θά χρησιμεύσει σ' ἐσᾶς ὡς σημεῖο· θά βρεῖτε βρέφος τυλιγμένο στά σπάργανα, μέσα σέ φάτνη»* (Λουκ. β΄, 10-12). Ἐπαναλαμβάνουμε τόν ὕμνον τῶν Ἀγγελικῶν Δυνάμεων: *«Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»* (Λουκ. β΄, 14). Ψάλλουμε μυριόστομα τόν ὑμνογραφικό παιᾶνα: *«Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη, παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός»*.

«Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, Υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν». Τό *«Παιδίον»* τοῦτο τοῦ Προφήτη Ἡσαΐα εἶναι ὁ Σωτήρ, ὁ Χριστός Κύριος τῶν Ἀγγέλων τῆς νύκτας τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως. Εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Πατρός, πού παίρνει τήν σάρκα ἀπό τήν Παρθένο Μαρία καί γίνεται ἄνθρωπος γιά μᾶς. Εἶναι ὁ Λόγος ὁ ὁποῖος *«ἐνηνθρώπησεν ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν»*. Εἶναι ὁ Δημιουργός μας, ὁ ἄναρχος Θεός, πού εἰσχωρεῖ στή ζωή μας, ἐκεῖνος πού λαμβάνει τήν ἀνθρώπινη φύση μας, χωρίς τήν ἁμαρτία, γιά νά γίνει *«πρωτότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς»* καί νά μᾶς ἐπαναφέρει στόν νέο Παράδεισο, τήν Ἐκκλησία Του. Εἶναι ὁ Κύριος τῆς δόξης ὁ ὁποῖος σαρκώνεται ταπεινούμενος γιά νά καταλύσει τήν ἐξουσία καί τά ἔργα τοῦ διαβόλου, γιά νά ξεριζώσει κάθε ἀνομία καί ἀδικία καί νά χριστοποιήσει τή ζωή μας, κάνοντάς μας μετόχους τῆς βασιλείας Του, δηλαδή τῆς νέας κοσμικῆς πραγματικότητας, πού ἐγκαινιάζει μέ τήν σάρκωσή Του.

Ἐάν προσέξουμε τήν εὐαγγελική ἱστορία θά διαπιστώσουμε ὅτι τό *«Παιδίον»* τῆς Βηθλεέμ, δηλαδή ὁ Χριστός τῆς Ἐκκλησίας, δέν προσελκύει μόνο τούς ἀγαθούς βοσκούς ἤ τούς σοφούς Μάγους τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλά καί τόν βασιλιά Ἡρώδη, πού ζητεῖ νά τό φονεύσει γιά νά μήν σφετερισθεῖ τήν ἐξουσία του. Ὁ Ἡρώδης εἶναι ὁ πρῶτος δεδηλωμένος ἐχθρός τοῦ Χριστοῦ. Ἔκτοτε παρελαύνει ὁλόκληρη στρατιά. Ἀναφερόμενοι σ' αὐτούς τούς ταυτίζουμε συνήθως μέ τούς Γραμματεῖς καί Φαρισαίους, τούς διῶκτες ρωμαίους αὐτοκράτορες, τούς αἱρετικούς ὅλων τῶν ἐποχῶν. Ἀλλά δέν εἶναι μόνον αὐτοί. Εἶναι καί ὅλοι ὅσοι ἐξουθενώνουν, ἐκμεταλλεύονται καί σκοτώνουν τήν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, τόν ἄνθρωπο. Οἱ ἄνθρωποι τῆς βίας, τῶν πολέμων, τῆς σκοπιμότητας, τῶν ἁμαρτωλῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων, τῆς καταπατήσεως τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας, τῆς χρησιμοποιήσεως κάθε μέσου ἔναντι παντός τιμήματος γιά προσωπικό ὄφελος. Καί ἀκόμα περισσότεροι. Ἐχθροί καί διῶκτες τοῦ Παιδίου τῆς Βηθλεέμ μπορεῖ νά γινόμαστε ἀσυνείδητα καί ἐμεῖς, ὅταν ἀφήνουμε νά ἀλλοιώνεται ὁ Χριστός μέσα μας, ὅταν τόν κλείνουμε μέσα στούς ναούς καί δέν τοῦ ἐπιτρέπουμε νά εἰσχωρήσει στή ζωή μας καί στήν κοινωνία μας. Ὅταν παραθεωροῦμε τήν κλήση μας καί ζοῦμε σάν νά μήν ἔχει ἀκόμη γεννηθεῖ.

Ἀγαπητοί ἀδελφοί καί τέκνα ἐν Κυρίῳ,

«Παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν» ἐν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας. Αὐτό τό Παιδίον ὁ Ἄγγελος διεκήρυξε Σωτῆρα. Ὡς Σωτῆρα νά τόν προσκυνήσουμε. Αὐτό σημαίνει ὅτι πρέπει νά τόν δεχθοῦμε, ὅπως ἐκεῖνος ἀπεκαλύφθη σέ μᾶς. Ὅπως τόν διεκήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι. Ὅπως τόν βίωσε καί τόν βιώνει ἡ Ἐκκλησία. Ἀλλά ἐκεῖνος εἶπε ὅτι γιά νά γίνει αὐτό πρέπει νά ξαναγίνουμε παιδιά στήν καρδιά. Ἴσως αὐτό νά φαντάζει παράδοξο στήν ἐγωϊστική καί ὑλιστική νοοτροπία καί βιοτή μας. Εἶναι ὅμως ἡ ἀλήθεια τῆς ζωῆς. Ἀξίζει νά τήν ἀναζητήσουμε. Γιά νά προσκυνήσουμε καί νά προσκυνοῦμε πάντοτε γνήσια τόν ἐνανθρωπήσαντα Θεόν, τό Παιδίον πού μᾶς δόθηκε γιά νά μᾶς δώσει τό καλύτερο αὔριο πού ἀναζητοῦμε.

Εὐχόμαστε ἀληθινά, εἰρηνικά καί εὐλογημένα Χριστούγεννα.

Χριστούγεννα τοῦ δισχιλιοστοῦ
καί δεκάτου ἑβδόμου σωτηρίου ἔτους

Διάπυρος πρός Χριστόν τεχθέντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο ΡΟΔΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΡΟΔΟΥ

7. Ὁ ναός τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χωστοῦ στήν Λίνδο Ρόδου

Δρ. Ἰωάννη Ἠλ. Βολανάκη, Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων Ε. Τ.

Ὁ ναός

Ἡ Λίνδος[1] κατά τήν ἀρχαιότητα ἦταν ἡ πρωτεύουσα τῆς Λινδίας, ἀνεξάρτητης πόλης-κράτους τῆς νήσου Ρόδου καί ἐγνώρισε μεγάλη ἀκμή, κυρίως κατά τήν ἀρχαϊκή, τήν κλασική καί τήν ἑλληνορρωμαϊκή ἐποχή. Οἱ Λίνδιοι διεκρίθησαν ἰδιαίτερα στή θάλασσα καί ἦσαν ἔμπειροι ναυτικοί καί καλοί ἔμποροι. Μέ τά πλοῖα των διεκινοῦντο σέ ὅλη τήν Μεσόγειο Θάλασσα καί τόν Εὔξεινον Πόντο καί ἵδρυσαν διάφορες ἀποικίες. Ἐκτός ἀπό ἐμπορεύματα μετέφεραν στήν ἰδιαιτέρα των πατρίδα καί καινούργιες ἰδέες καί νέους τρόπους σκέψεως καί ζωῆς.

Ὁ Χριστιανισμός, ἡ θρησκεία τῆς ἀγάπης, τῆς συγγνώμης, τῆς ἀνοχῆς, τῆς συναδελφώσεως πολλῶν λαῶν καί διαφόρων παραδόσεων καί πολιτισμῶν, μέ τόν οἰκουμενικό του χαρακτήρα καί τήν μεταφυσική του διάσταση ἔγινε ἐνωρίτατα γνωστός καί στή νῆσο Ρόδο, καθώς καί στήν Λίνδο[2].

Σύμφωνα μέ ὅσα ἀναφέρονται στίς Πράξεις Ἀποστόλων, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος, *«ὁ πρῶτος μετά τόν Ἕνα»*[3], ὅπως προσφυέστατα ἔχει χαρακτηρισθεῖ, ἐπέρασε καί ἀπό τήν Ρόδον: *«Ὡς δέ ἐγένετο ἀναχθῆναι ἡμᾶς ἀποσπασθέντας ἀπ΄ αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες ἤλθομεν εἰς τήν Κῶ, τήν δέ ἐκεῖθεν εἰς τήν Ρόδον κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα»* (Πράξ. 21, 1 κ.ἑ.).

Σύμφωνα μέ ἀρχαιότατη παράδοση, ἡ ὁποία διατηρεῖται μέχρι σήμερα, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἐπισκέφθηκε καί τήν Λίνδο, ὅπου καί ἐκήρυξε τό Εὐαγγέλιο. Σέ ἀνάμνηση τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς ἔχει κτισθεῖ παρά τό μικρό λιμανάκι τῆς Λίνδου ναύδριον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Τοῦτο εἶναι μέν νεώτερον οἰκοδόμημα, ὅμως ἔχει κτισθεῖ στή θέση παλαιοτέρου χριστιανικοῦ ναοῦ. Εἶναι πιθανόν, ἡ παλαιοχριστιανική βασιλική, τά ἐρείπια τῆς ὁποίας διατηροῦνται βόρεια τῆς Ἀκροπόλεως τῆς Λίνδου, στή θέση «Βιγλί» καί ἡ ὁποία χρονολογεῖται στόν 5ον αἰ., τά δάπεδα τῆς ὁποίας ἐκοσμοῦντο μέ πολύχρωμα ψηφιδωτά, νά ἦταν ἀφιερωμένη στόν Ἀπόστολο Παῦλο[4].

Μεταξύ τῶν πολυαρίθμων χριστιανικῶν ναῶν, οἱ ὁποῖοι διατηροῦνται μέχρι σήμερα ἐντός τοῦ παραδοσιακοῦ οἰκισμοῦ τῆς Λίνδου καί γύρω ἀπό αὐτόν, συγκαταλέγεται καί ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χωστοῦ[5]. Ἡ ἐπωνυμία «Χωστός», προέρχεται ἀπό τό γεγονός, ὅτι μεγάλο τμῆμα τοῦ ναοῦ αὐτοῦ κεῖται κάτω ἀπό τήν σημερινή στάθμη τοῦ ἐδάφους[6]. Ὁ ναός εἶναι ἀφιερωμένος στόν Ἅγιο Γεώργιο τόν Τροπαιοφόρο (23 Ἀπριλίου). Ὁ ναός αὐτός κεῖται στό κέντρο περίπου τοῦ οἰκισμοῦ τῆς Λίνδου, ΝΑ. τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας (Καθεδρικοῦ) καί σέ ἀπόσταση περί τά διακόσια μέτρα ἀπό αὐτόν.

Ἀρχιτεκτονική

Πρόκειται γιά μικρῶν διαστάσεων οἰκοδόμημα, τό ὁποῖον ἐμφανίζει περισσότερες οἰκοδομικές περιόδους καί ἐγνώρισε ἐπανειλημμένες καταστροφές καί ἀνακαινίσεις. Ὁ ναός εἶναι κτισμένος ἀπό ἀργολιθοδομή καί ἀσβεστοκονίαμα. Κατά τήν ἀνέγερση αὐτοῦ ἐχρησιμοποιήθησαν οἰκοδομικά ὑλικά προερχόμενα ἀπό οἰκοδομήματα τῶν προχριστιανικῶν χρόνων (Spolia). Οἱ ἐσωτερικές καί οἱ ἐξωτερικές ἐπιφάνειες τῶν τοίχων αὐτοῦ εἶναι ἐπιχρισμένες.

Στή νότια ἐσωτερική ἐπιφάνεια τοῦ ναοῦ ἀπεκαλύφθη κατά τίς ἐργασίες συντηρήσεως αὐτοῦ ἀπό τήν 4η Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων ἐντοιχισμένος λιθόπλινθος ἀπό λάρτιο λίθο, στήν κυρία ἐπιφάνεια τοῦ ὁποίου εἶναι χαραγμένο ἀρχαῖον ἐπίγραμμα[7]. Ἐπίσης οἱ παραστάδες καί τό ἀνώφλιον τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ ἀποτελοῦνται ἀπό ἀρχιτεκτονικά μέλη, προερχόμενα ἀπό ἀρχαῖα οἰκοδομήματα τῆς προχριστιανικῆς ἐπο-

χῆς (β΄ χρήση). Τό οἰκοδόμημα αὐτό ἀνήκει στόν τύπον τοῦ συνεπτυγμένου, σταυροειδοῦς, ἐγγεγραμμένου ναοῦ μετά τρούλου. Ἡ νότια καί ἡ βόρεια κεραία τοῦ σταυροῦ τῆς κατόψεως τοῦ ναοῦ ὑποδηλοῦνται μόνον ἐσωτερικά, ἐνῶ ἐγγράφονται ἐντός τοῦ πάχους τῶν πλαγίων πλευρῶν καί δέν ἐξέχουν πρός τά ἔξω. Στό σημεῖο τῆς τομῆς τῶν κεραιῶν τοῦ σταυροῦ ὑψώνεται ὁ ἡμισφαιρικός τροῦλος, φερόμενος ἐπί κυλινδρικοῦ τυμπάνου. Στό τύμπανο αὐτό καί στά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος ἀνοίγεται ἀνά ἕνα ὀρθογωνίου σχήματος παράθυρο, τό ὁποῖον περατοῦται σέ ἡμικυκλικό τόξο πρός τά ἐπάνω. Ἡ ἀνατολική πλευρά τοῦ ναοῦ περατοῦται σέ μίαν ἡμικυκλική ἀψίδα. Στό μέσον τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τοῦ κυρίως ναοῦ ἀνοίγεται ἡ εἴσοδος. Πάνω ἀπό τήν εἴσοδο ἀνοίγεται ἕνα ὀρθογωνίου σχήματος παράθυρο.

Τοιχογραφίες

Στίς ἐσωτερικές ἐπιφάνειες τῶν τοίχων τοῦ ναοῦ διατηροῦνται λείψανα παλαιῶν τοιχογραφιῶν σέ τέσσερα (4) ἐπάλληλα στρώματα, ἀπό τά ὁποῖα τά δυό ἀρχαιότερα (ἀπό κάτω πρός τά ἐπάνω) εἶναι ἀνεικονικά καί πιθανῶς προέρχονται ἀπό τήν ἐποχή τῆς Εἰκονομαχίας (726-843)[8]. Πρόκειται γιά τίς ἀρχαιότερες ἀνεικονικές τοιχογραφίες πού διατηροῦνται σέ χριστιανικό ναό τῆς νήσου Ρόδου καί τῆς Δωδεκανήσου καί ἀπό τίς ἀρχαιότερες τῆς Ἑλλάδος καί τῆς χριστιανικῆς οἰκουμένης γενικότερα.

Εἰκονογραφικό Πρόγραμμα

Ι. ΙΕΡΟ ΒΗΜΑ

Τεταρτοσφαίριο: Στήν ἐπιφάνεια αὐτοῦ παρίσταται ἰσοσκελής σταυρός, περιβαλλόμενος ἀπό φολιδωτό διάκοσμο (β΄ στρῶμα).

Κόγχη: Εἰκονίζονται πέντε Ἅγιοι, ὁλόσωμοι, μετωπικοί[9], ἤτοι (ἀπό Β. πρός Ν.) :

1.Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: Φέρει ἀρχιερατικά ἄμφια, μέ τό ἀριστερό του χέρι κρατεῖ κλειστό κώδικα Εὐαγγελίου, φέροντος πολύτιμη στάχωση, διάλιθη καί μαργαριτοκόσμητη, ἐνῶ μέ τό δεξί ἅπτεται τοῦ Εὐαγγελίου.

2. Μέγας Βασίλειος, ὁ ὁποῖος φέρει ἐπίσης ἀρχιερατικά ἄμφια.

3. Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος, φέρων στρατιωτική περιβολή.

4. Νικόλαος ὁ Μύρων, μέ ἀρχιερατικά ἄμφια.

5. Ἁγία Μαρίνα.

Πρόκειται γιά τοιχογραφίες ἀρίστης ποιότητος, πιθανῶς τοῦ 12ου αἰ.

Νότιος τοῖχος: Διατηρεῖται ἀνεικονικός διάκοσμος. Ἐντός κύκλων ἐγγράφονται ἰσοσκελεῖς σταυροί. Ἐπίσης διατηροῦνται γραπτές, μεγαλογράμματες ἐπιγραφές τοῦ τύπου:

«+ Κ(ΥΡΙ)Ε ΒΟΗΘ(Ε)Ι ΤΟ(Ν) [ΔΟΥΛΟΝ ϹΟΥ]…».

ΙΙ. ΚΥΡΙΩΣ ΝΑΟΣ

Τροῦλος: Δέν διατηροῦνται λείψανα τοιχογραφιῶν, πού προφανῶς θά ὑπῆρχαν[10].

Νότιος τοῖχος–Τύμπανο τυφλοῦ ἀψιδώματος: Εἰκονίζεται σέ ὑπερφυσικό μέγεθος ὁλόσωμος, μετωπικός, ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ[11]. Φέρει πλήρη στρατιωτική ἐξάρτηση καί κρατεῖ ξίφος στό δεξί του χέρι.

Διατηρεῖται γραπτή, μεγαλογράμματη, τρίστιχη, ἀφιερωματική ἐπιγραφή, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

«+ [Δ]ΕΗϹΙϹ ΤΟΥ ΔΟΥΛΟΥ ΤΟΥ/ Θ(ΕΟ)Υ ΝΙΚΗ/ [ΤΑ ΑΝΑΓΝΩ]ϹΤΟΥ».

Βόρειος τοῖχος-Τύμπανο τυφλοῦ ἀψιδώματος: Παρίσταται ὁ πάτρωνας τοῦ ναοῦ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος. Εἰκονίζεται ὁλόσωμος, φέρων στρατιωτική ἐξάρτυση, ἔφιππος, Δρακοντοκτόνος.

Διατηρεῖται γραπτή, μικρογράμματη, μονόστιχη, ἀφιερωματική ἐπιγραφή, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Δέησις τοῦ δούλου τοῦ Θ(εο)ῦ Δαμ[ια]νοῦ».

Στό ἀνατολικό τμῆμα τῆς ἄντυγας τοῦ βορείου

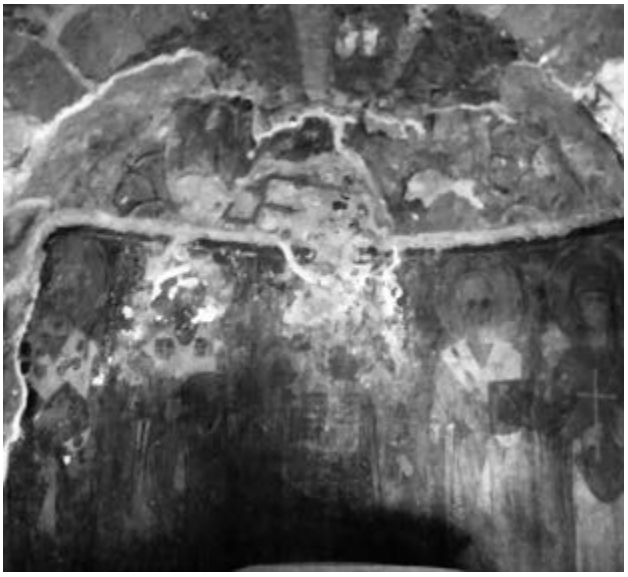

τόξου εἰκονίζεται ἕνας Ἅγιος ἀδιάγνωστος καί στό δυτικό ἕτερος στρατιωτικός Ἅγιος, πιθανῶς ὁ Ἅγιος Δημήτριος ὁ Μυροβλύτης. Κάτωθεν αὐτοῦ διατηρεῖται γραπτή, μικρογράμματη, τρίστιχη ἐπιγραφή, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀκολούθως:

«Δέησις τῆς / δούλης τοῦ Θεοῦ / Παλάσας».

Οἱ τοιχογραφίες τοῦ κυρίως ναοῦ εἶναι μετρίας τέχνης καί διατηρήσεως καί προέρχονται πιθανῶς ἀπό τόν 17ον αἰ. Ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χωστοῦ τῆς Λίνδου ἀποτελεῖ ἕνα πραγματικό κομψοτέχνημα καί συγκαταλέγεται στά ἀρχαιότερα σωζόμενα τοιχογραφημένα χριστιανικά μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος καί τῆς χριστιανικῆς οἰκουμένης γενικότερα. ■

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Ἡ ὀνομασία τοῦ οἰκισμοῦ εἶναι προφανῶς προελληνική, ὅπως μεταξύ ἄλλων καί οἱ ἑπόμενες ὀνομασίες οἰκισμῶν καί τόπων τῆς νήσου Ρόδου: Ἀλάδαρμα (Λάερμα), Ἀρνίθα, Ἀττάβυρος, Ἔριντος, Ἰαλυσός, Θά, Θάρι, Ἴγκος, Κάμειρος, Καμειρί, Κίτταλα, Κρητηνία, Κυμισάλα, Λάρτος ἤ Λάρδος, Ρόδος, Σιάννα, Ψίνθος κλπ.

2. Β. Κ. Στεφανίδης, *Ἐκκλησιαστική Ἱστορία ἀπ΄ ἀρχῆς μέχρι σήμερον,* Ἀθῆναι 1959, σ. 33 κ.ἑ.

3. J. Holzner, Paulus. *Der Erster nach dem Einem,* Muenchen 1937. Μετάφραση στά Ἑλληνικά, ὑπό τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἱερωνύμου Κοτσώνη, Ἀθῆναι 1948.

4. Ὑποστηρίζεται βασίμως, ὅτι ἄνευ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὁ Χριστιανισμός δέν θά εἶχε διαδοθεῖ στούς ἐθνικούς, ἀλλά θά παρέμενε μία ἰουδαϊκή αἵρεση, περιορισμένη στόν στενό κύκλο τῶν ἐξ Ἰουδαίων Χριστιανῶν.

5. Kl. Gallas, *Rhodos. Eine der sonnenreichsten Inseln des Mittelmeeres – ihre Geschichte, Kultur und Landschaft, Du Mont Kunstreisefuehrer,* Koeln 1984, σ. 215-217, πίν. 52-55 καί 84.

6. Στήν Λίνδο διατηροῦνται ἀκόμη δυό ναοί, ἀφιερωμένοι στόν Ἅγιον Γεώργιον, ἤτοι: α) Ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Παχυμμαχιώτη καί β) ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Καμμένου. Τοῦτο ἀποτελεῖ, μεταξύ ἄλλων, ἀπόδειξη, γιά τό πόσο λαοφιλής εἶναι ὁ Ἅγιος Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος μεταξύ τῶν Χριστιανῶν.

7. Τοῦτο ἐμελετήθη καί ἐξεδόθη ὑπό τοῦ ἀειμνήστου Καθηγητοῦ καί Ἀκαδημαϊκοῦ Κωνσταντίνου Τρυπάνη.

8. Ἀνεικονικός διάκοσμος σέ χριστιανικούς ναούς ἀπαντᾶ πρίν τήν Εἰκονομαχία, κατ΄ αὐτήν καί μετά ἀπό αὐτήν. Κατά τήν Εἰκονομαχία κατεστράφησαν οἱ περισσότερες εἰκονικές τοιχογραφίες τοῦ παρελθόντος ἤ ἐκαλύφθησαν μέ ἐπίχρισμα. Μετά τήν Εἰκονομαχία κατεστράφησαν οἱ περισσότερες ἀνεικονικές τοιχογραφίες. Ἕνεκα τῶν λόγων αὐτῶν καί οἱ σωζόμενες σήμερα ἀνεικονικές τοιχογραφίες σέ ναούς τῆς Ἑλλάδος καί τῆς χριστιανικῆς οἰκουμένης γενικότερα εἶναι ἐλάχιστες. Ἀνεικονικός διάκοσμος σέ χριστιανικούς ναούς τῆς Ἑλλάδος, πλήν τῆς Λίνδου, διατηρεῖται καί στά ἑξῆς μνημεῖα: 1) Κρήτη: ναός Ἁγίου Νικολάου, στόν Ἅγιο Νικόλαο Λασιθίου, σύγχρονος περίπου πρός τόν διάκοσμο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τοῦ Χωστοῦ τῆς Λίνδου, 2) Νάξος, 3) Κάρπαθος, Παναγία ἡ Καθολική Ὀλύμπου, 4) Ἰκαρία.

9. Σημειωτέον, ὅτι ἀπό τά μέσα τοῦ 13ου αἰ. καί ἑξῆς στήν κόγχη τῆς ἁψίδας εἰκονίζονται κατά κανόνα Ἅγιοι Ἱεράρχες, στραμμένοι πρός τό κέντρο, συλλειτουργοῦντες. Α. Ξυγγόπουλος, *Σχεδίασμα Ἱστορίας τῆς θρησκευτικῆς ζωγραφικῆς μετά τήν Ἅλωσιν,* Ἀθῆναι 1955, σ. 47.

10. Στόν ἡμισφαιρικό τροῦλο εἰκονίζεται κατά κανόνα ὁ Ἰησοῦς Χριστός στόν τύπο τοῦ Παντοκράτορος, στό τύμπανο Προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καί στά τέσσερα σφαιρικά τρίγωνα οἱ τέσσερις Εὐαγγελιστές: Ματθαῖος, Μάρκος, Λουκᾶς καί Ἰωάννης.

11. Ἐπίσης στό Καθολικό τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ τοῦ Θαρρενοῦ πλησίον τῶν Λαέρμων Ρόδου καί στό νότιο τυφλό ἀψίδωμα τοῦ κυρίως ναοῦ παρίσταται σέ ὑπερφυσικό μέγεθος, ὁλόσωμος, ὄρθιος, μετωπικός, ὁ πάτρωνας τοῦ ναοῦ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ ὁ Θαρρενός. Ἀκόμη στό ναόν τοῦ Ἁγίου Φανουρίου, στή μεσαιωνική πόλη τῆς Ρόδου καί στό βόρειο τυφλό ἀψίδωμα τοῦ κυρίως ναοῦ εἰκονίζεται σέ ὑπερφυσικό μέγεθος, ὁλόσωμος, ὄρθιος, μετωπικός ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαήλ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἡ ἑορτή τῆς Ἰνδίκτου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις

Μετ' ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καί κατά τά εἰωθότα ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἑορτή τῆς Ἰνδίκτου καί ἡ Σύναξις πρός τιμήν καί μνήμην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Παμμακαρίστου, ἧς ἡ ἐφέστιος ἱερά εἰκών εἶναι κατατεθειμένη ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, ὡς καί ἡ ἡμέρα προσευχῶν ὑπέρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ Περιβάλλοντος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος ἐχοροστάτησε τήν παραμονήν τῆς ἑορτῆς, Πέμπτην, 31ήν Αὐγούστου, ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ, κατά τόν Μ. Ἑσπερινόν, μετά τό πέρας τοῦ ὁποίου ἐχειροθέτησεν εἰς τό ὀφφίκιον τοῦ Ἄρχοντος Νομοφύλακος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τόν Ἐντιμ. κ. Γεώργιον Βλατάκην, Δικηγόρον, ἐξ Ἀθηνῶν, Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου Ρεθυμνίων Ἀττικῆς «Τό Ἀρκάδι».

Τήν Παρασκευήν, 1ην Σεπτεμβρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, ἐχοροστάτησε κατά τήν τελεσθεῖσαν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ Θείαν Λειτουργίαν, ἐν συγχοροστασίᾳ μετά τῶν Σεβ. Ἱεραρχῶν Γέροντος Νικαίας κ. Κωνσταντίνου, Γέροντος Δέρκων κ. Ἀποστόλου, Γέροντος Ἀμερικῆς κ. Δημητρίου, Θυατείρων καί Μεγάλης Βρεταννίας κ. Γρηγορίου, Τρανουπόλεως κ. Γερμανοῦ, Βοστώνης κ. Μεθοδίου, Ἴμβρου καί Τενέδου κ. Κυρίλλου, Πριγκηποννήσων κ. Ἰακώβου, Προικοννήσου κ. Ἰωσήφ, Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος, Σεβαστείας κ. Δημητρίου, Πισιδίας κ. Σωτηρίου, Μυριοφύτου καί Περιστάσεως κ. Εἰρηναίου, Μύρων κ. Χρυσοστόμου, Σασίμων κ. Γενναδίου, Ντετρόϊτ κ. Νικολάου, Ἰκονίου κ. Θεολήπτου, Πιττσβούργου κ. Σάββα, Νέας Ἰερσέης κ. Εὐαγγέλου, Ρόδου κ. Κυρίλλου, Ἱσπανίας καί Πορτογαλίας κ. Πολυκάρπου, Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης κ. Ἰωάννου, Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στεφάνου, Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρου, Σιγκαπούρης κ. Κωνσταντίνου, Κυδωνιῶν κ. Ἀθηναγόρου, Σηλυβρίας κ. Μαξίμου, Πέτρας καί Χερρονήσου κ. Γερασίμου, Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου καί Ἱεραπύτνης καί Σητείας κ. Κυρίλλου, καθ' ἅν ἐκκλησιάσθησαν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀνθηδῶνος κ. Νεκτάριος, Ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐν τῇ Πόλει, οἱ Θεοφιλ. Ἐπίσκοποι Ἁλικαρνασσοῦ κ. Ἀδριανός καί Ἐρυθρῶν κ. Κύριλλος, ὁ Θεοφιλ. Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος, ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος τῶν ἐν τῇ Πόλει ΡΚαθολικῶν κ. Rubén Tierrablanca, Κληρικοί ἐντεῦθεν καί ἐξ Ἑλλάδος, ὁ Ἐντιμολ. κ. Κωνσταντῖνος Δεληκωνσταντῆς, Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Γένους, ἐκπροσωπῶν τήν ἐν Ἀθήναις Ἀδελφότητα τῶν Ὀφφικιαλίων «Παναγία ἡ Παμμακάριστος», ὁ Ἔξοχ. Πρέσβυς κ. Εὐάγγελος Σέκερης, ὅμιλος Καθηγητῶν ἐκ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ὑπό τήν ἡγεσίαν τοῦ Ἐντιμολ. Καθηγητοῦ κ. Μιλτιάδου Κωνσταντίνου, Κοσμήτορος αὐτῆς, Ἄρχοντος Διδασκάλου τοῦ Εὐαγγελίου, καί πλῆθος πιστῶν ἐκ τῆς Πόλεως, ἐξ Ἑλλάδος καί ἐκ Ρουμανίας.

Μετά τό Ἱ. Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη, ἀπό τοῦ Ἱ. Ἄμβωνος, Μήνυμα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπί τῇ ἡμέρᾳ προσευχῶν ὑπέρ τῆς προστασίας τοῦ φυσικοῦ Περιβάλλοντος, ὑπό τοῦ Πανοσιολ. Διακόνου κ. Ἰωακείμ, Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν τῷ τέλει ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη τελετή τῆς Ἰνδίκτου, καθ' ἥν ἀνεγνώσθη ὑπό τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Πατριάρχου, ἡ νενομισμένη εὐχή καί Πρᾶξις τῆς νέας Ἰνδικτιῶνος, ὑπογραφεῖσα ἀκολούθως ὑπ' Αὐτοῦ καί ὑπό τῶν ὡς ἄνω ἁγίων Ἀρχιερέων, οἵτινες ἀντήλλαξαν μετ' Αὐτοῦ τόν ἐν Χριστῷ ἀσπασμόν, ἐπί τῷ νέῳ ἐκκλησιαστικῷ ἔτει. Εἶτα, ὁ Πατριάρχης ἡγίασε τό ἐκκλησίασμα διά τοῦ Ἁγιασμοῦ τῆς 1ης τοῦ μηνός καί ηὐχήθη εἰς πάντας εὐλογημένον ἀπό Θεοῦ καί τῆς Παμμακαρίστου Θεοτόκου τόν νέον ἐκκλησιαστικόν ἐνιαυτόν.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς Νέαν Ὀρεστιάδα καί Θεσσαλονίκην

Ἀνταποκριθείς ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος εἰς πρόσκλησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Διδυμοτείχου, Ὀρεστιάδος καί Σουφλίου κ. Δαμασκηνοῦ καί τοῦ Δημάρχου Ν. Ὀρεστιάδος κ. Βασιλείου Μαυρίδου ἐπεσκέφθη ἀπό τοῦ Σαββάτου, 23ης Σεπτεμβρίου 2017, τήν ἱστορικήν αὐτήν Ἐπαρχίαν τοῦ Θρόνου, ἐπί τῷ τέλει τῆς ὁλοκληρώσεως

τῶν ἑορτασμῶν πρός τιμήν τοῦ εὐκλεοῦς ἀνδρός καί Εὐεργέτου τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Γένους ἡμῶν Στεφάνου Καραθεοδωρῆ.

Ἡ ὑποδοχή τοῦ Παναγιωτάτου ἐπραγματοποιήθη εἰς τόν συνοριακόν σταθμόν τῶν Καστανεῶν καί ἐκεῖθεν ὡδηγήθη εἰς τήν πόλιν τῆς Ν. Ὀρεστιάδος καί ἀφίχθη ἐν πομπῇ εἰς τόν Ἱερόν Μητροπολιτικόν Ναόν τῶν Ἁγίων Θεοδώρων ἔνθα καί ἐτελέσθη, ἐπί τῇ εὐλογητῇ Αὐτοῦ ἐπισκέψει, δοξολογία, εἰς τό τέλος τῆς ὁποίας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Δαμασκηνός καλωσώρισε τήν Α. Θ. Παναγιότητα μετά λόγων εὐλαβῶν καί ἐγκαρδίων. Εἰς τήν ἀντιφώνησίν Του ὁ Πατριάρχης ἡμῶν ἐξῆρεν, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Θρᾳκός Στεφάνου Καραθεοδωρῆ, τήν εὐλάβειαν τῶν κατοίκων τῆς θρᾳκίας γῆς πρός τήν Ἐκκλησίαν ἀλλά καί τήν προσήλωσίν των εἰς τά ἰδανικά καί τάς ἀξίας τῆς φυλῆς μας. Μετά ταῦτα ὁ Παναγιώτατος ἐτέλεσε τόν ἁγιασμόν τοῦ κτηριακοῦ συγκροτήματος τοῦ «Κέντρου πολιτισμοῦ καί κοινωνικῆς διακονίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, Ὀρεστιάδος καί Σουφλίου». Τό ἑσπέρας τῆς ἰδίας, ὁ Πατριάρχης, ἐτέλεσε τά ἐγκαίνια τοῦ Μουσείου «Στέφανος Καραθεοδωρῆς» εἰς τήν Νέαν Βύσσαν καί ἐξεναγήθη εἰς τό Λαογραφικόν καί Ἱστορικόν Μουσεῖον Ν. Ὀρεστιάδος καί εἰς τήν Βιβλιοθήκην τοῦ Φιλεκπαιδευτικοῦ Συλλόγου Ἀδριανουπολιτῶν. Τήν ἑπομένην, Κυριακήν, 24 ἰδίου, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων Ν. Ὀρεστιάδος εἰς τό τέλος τῆς ὁποίας ἐτέλεσεν ἱερόν Μνημόσυνον διά τήν ἀνάπαυσιν τῆς ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ. Τό ἑσπέρας τῆς Κυριακῆς ἐκήρυξε τήν ἔναρξιν ἐπιστημονικοῦ συμποσίου διοργανωθέντος ὑπό τοῦ Δήμου Ν. Ὀρεστιάδος πρός τιμήν τοῦ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ.

Τήν Δευτέραν, 25ην μηνός Σεπτεμβρίου, ὁ Πατριάρχης ἡμῶν ἐπεσκέφθη τό 1ον Γυμνάσιον καί τό 1ον Γενικόν Λύκειον τῆς πόλεως καί ἐν Καβύλῃ τήν ἕδραν τῆς 3ης Μ/Κ Ταξιαρχίας «Ρίμινι». Ἐν Ν. Βύσσᾳ, ἀκολούθως, ὁ Πατριάρχης συνήντησε τούς μαθητάς τῶν Σχολείων, πρός τούς ὁποίους ἀπηύθυνε συμβουλάς ἐπ' ἀφορμῇ τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους, ἐπί τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ ὁποίου ἀπέστειλεν εὐχάς καί πατρικήν εὐλογίαν εἰς ὅλην τήν μαθητιῶσαν νεολαίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν τέλει ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὡδηγήθη εἰς τήν πλησίον τῶν συνόρων νεόδμητον Ἱεράν Μονήν Ἁγίας Παρασκευῆς καί Ἁγίας Σκέπης Ν. Βύσσας.

Τήν Θεσσαλονίκην, ὁ Προκαθήμενος τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπεσκέφθη διά νά εὐλογήσῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τούς ἐπετειακούς ἑορτασμούς τῆς συμπληρώσεως 50 ἐτῶν λειτουργίας τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἱδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, 90 ἐτῶν τῆς Ἰμβριακῆς Ἑνώσεως Μακεδονίας - Θρᾴκης καί 30 ἐτῶν τῆς Ἑταιρίας Μελέτης Ἴμβρου καί Τενέδου. Κατά τήν παραμονήν του ἐπεσκέφθη τήν Φιλόπτωχον Ἀδελφότητα Ἀνδρῶν Θεσσαλονίκης καί τήν Ἱεράν Μονήν Βλατάδων εἰς τό Καθολικόν τῆς ὁποίας προϋχείρισεν εἰς Ἄρχοντα Προστάτην τῶν Γραμμάτων τόν Ἐλλογ. κ. Γεώργιον Ξεινόν, ἐξ Ἴμβρου, Γεν. Γραμματέα τῆς Ἑταιρίας Μελέτης Ἴμβρου καί Τενέδου, Ἰατρόν καί Λογοτέχνην καί ἀκολούθως, ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἱδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν ὡμίλησε καί προέστη τῆς ἐπετειακῆς ἐκδηλώσεως, μετά τήν ὁποίαν ηὐλόγησε τάς νέας ἐγκαταστάσεις τῆς Ἑταιρίας Μελέτης Ἴμβρου καί Τενέδου ἔνθα καί ἀνεκηρύχθη ἐπίτιμος Πρόεδρος αὐτῆς. Ἐπίσης ἐπεσκέφθη τόν Σεβ. Ποιμενάρχην τῆς Θεσσαλονίκης κ. Ἄνθιμον καί εἰς τήν συνέχειαν μετέβη εἰς τόν ἀρχαιολογικόν χῶρον τῆς Ρωμαϊκῆς ἀγορᾶς ἔνθα καί ἐνεκαινίασε τήν φωτογραφικήν ἔκθεσιν τοῦ Ἐντιμ. κ. Νικολάου Μαγγίνα, μέ τίτλον «Ὁ Πατριάρχης τῆς Ἀγάπης, τῆς Εἰρήνης καί τοῦ Διαλόγου», περιλαμβάνουσαν στιγμιότυπα ἐκ τῆς ὑπερεικοσιπενταετοῦς, ἐλέῳ Θεοῦ, Πατριαρχίας Αὐτοῦ. Ἀκολούθως μετέβη εἰς τήν ἕδραν τῆς Ἰμβριακῆς Ἑνώσεως Μακεδονίας - Θρᾴκης ἔνθα καί συμμετέσχεν ὡς ἐπίτιμος αὐτῆς Πρόεδρος εἰς τάς ἐπετειακάς ἐκδηλώσεις

Ἡ χειροτονία τοῦ νέου Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, τήν Κυριακήν, 8ην Ὀκτωβρίου, προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, καθ' ἣν ἐτέλεσε τάς χειροτονίας τοῦ μέν Πανοσιολ. Διακόνου κ. Ἰωακείμ Μπίλλη, Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, εἰς Πρεσβύτερον, τοῦ δέ Ἐλλογ. κ. Παναγιώτου Μαγκαφᾶ, φοιτητοῦ θεολογίας καί ἱστορικοῦ, εἰς διάκονον, μετονομάσας αὐτόν εἰς Βοσπόριον, πρός τιμήν τοῦ εἰς τά τέλη τοῦ Δ΄ αἰῶνος ζήσαντος ὁμωνύμου Ἐπισκόπου Κολωνίας τῆς Δευτέρας Καππαδοκίας. Μετά τήν ἀπόλυσιν, ὁ Πατριάρχης ἐχειροθέτησεν εἰς τό ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας τόν νεοχειροτονηθέντα Πρεσβύτερον, ἀναλαβόντα, ὁμοφώνῳ συνοδικῇ ἀποφάσει, τά καθήκοντα τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου. Κατά τήν ἐπακολουθήσασαν ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Θρόνου δεξίωσιν, ὁ Πατριάρχης προσεφώνησεν ἐν πρώτοις πατρικῶς τόν νέον Ἀρχιγραμματέα, ὅν συνεχάρη, ἀναφερθείς εἰς τήν ἔτι πολυεύθυνον διακονίαν ἣν ἀναλαμβάνει οὗτος ὡς ἐπί κεφαλῆς τῶν Συνοδικῶν Γραφείων, καί ἐκφράσας αὐτῷ τήν Πατριαρχικήν εὐαρέσκειαν διά τήν ἄχρι τοῦδε ἀφοσιωμένην καί ἀποδοτικήν πολυετῆ διακονίαν του εἰς τά Ἱερά Σέκρετα. Ἀκολούθως δέ, ὁ Παναγιώτατος, ἀπευθυνθείς διά πατρικῶν λόγων καί πρός τόν νεοχειροτονηθέντα διάκονον, ηὐχήθη αὐτῷ

πιστήν καί εὔορκον διακονίαν εἰς τάς αὐλάς τῆς Μητρός Ἐκκλησίας καί ἀνεφέρθη εἰς τόν βίον τοῦ Ἐπισκόπου Βοσπορίου, ὁρίσας ὡς ἡμέραν διά τά ὀνομαστήρια τοῦ νέου κληρικοῦ τήν 11ην Μαΐου, καθ' ἥν ἑορτάζεται ἡ ἀνάμνησις τῶν ἐγκαινίων τῆς τοῦ Κωνσταντίνου Πόλεως.

Ἡ ἐπίσκεψις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου εἰς Ἰσλανδίαν

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης, κατόπιν ἐπισήμου προσκλήσεως τοῦ Ἐξοχ. κ. Olafur Ragnar Grimsson, πρώην Προέδρου τῆς Ἰσλανδίας, καί τῶν πολιτικῶν καί ἐκκλησιαστικῶν ἀρχῶν τῆς χώρας, μετέβη τήν μεσημβρίαν τῆς Πέμπτης, 12ης Ὀκτωβρίου, εἰς Ρέικιαβικ, ἔνθα ὡμίλησε κατά τάς ἐργασίας τοῦ ὑπό τήν προεδρίαν τῆς Α. Ἐξοχότητος διοργανουμένου Διεθνοῦς Οἰκολογικοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἀρκτικοῦ Κύκλου (Arctic Circle). Κατά τήν ἐπίσκεψίν Του εἰς Ἰσλανδίαν ὁ Παναγιώτατος συνηντήθη μετά τοῦ Προέδρου αὐτῆς Ἐξοχ. κ. Guðni Th. Jóhannesson καί τοῦ Πρωθυπουργοῦ Ἐξοχ. κ. Bjarni Benediktsson, καί ἐπευλόγησε ἐκ τοῦ σύνεγγυς τό ὑπό τήν Ἱ. Μητρόπολιν Σουηδίας καί πάσης Σκανδιναυΐας διαβιοῦν ἐν τῇ Χώρᾳ ὀρθόδοξον ποίμνιον αὐτῆς.

Ἡ χειροθεσία τοῦ νέου Μεγάλου Ἀρχιδιακόνου

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, κατά τόν Μ. Ἑσπερινόν τοῦ Σαββάτου, 21ης Ὀκτωβρίου, μετά τό πέρας τοῦ ὁποίου ἐχειροθέτησεν εἰς τό ὀφφίκιον τοῦ Μεγάλου Ἀρχιδιακόνου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας τόν μέχρι τοῦδε Δευτερεύοντα τῶν Διακόνων Αὐτοῦ Πανοσιολ. κ. Θεόδωρον (Μεϊμάρην), Δρα Θεολογίας, ὅν πατρικῶς συνεχάρη, ἀναφερθείς διά καταλλήλων νουθετηρίων λόγων εἰς τήν ἔτι πολυεύθυνον διακονίαν ἥν ἀναλαμβάνει ὡς ἐπί κεφαλῆς τῆς Μ. Ἀρχιδιακονίας.

Ὁ Πατριάρχης εἰς Ἀθήνας

Τήν Δευτέραν 30ήν Ὀκτωβρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος μετέβη εἰς Ἀθήνας ἀνταποκριθείς εἰς ἐπίσημον πρόσκλησιν τοῦ Ἐξοχ. κ. Νικολάου Κοτζιᾶ, Ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, ὅπως παραστῇ καί ὁμιλήσῃ εἰς τήν ὑπό τῆς Α. Ἐξοχότητος διοργανωθεῖσαν Β΄ Διεθνῆ Διάσκεψιν τῶν Ἀθηνῶν μέ θέμα τόν θρησκευτικόν καί πολιτισμικόν πλουραλισμόν καί τήν εἰρηνικήν συνύπαρξιν ἐν τῇ Μέσῃ Ἀνατολῇ.

Κατά τήν πρώτην ἡμέραν τοῦ Συνεδρίου, ὁ Παναγιώτατος ὡμίλησεν ἐνώπιον πυκνοῦ ἀκροατηρίου ἐπικαίρως, ἐξάρας τήν δημιουργικήν συμβολήν τῶν διοργανωτῶν καί τῶν συνέδρων εἰς τήν προσπάθειαν προαγωγῆς τοῦ διαλόγου διά τά διαθρησκειακά καί διαπολιτισμικά ζητήματα, «ἡ διευθέτησις τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν διά τήν ἀποκατάστασιν εἰρηνικῆς συνυπάρξεως εἰς τήν δεινῶς δοκιμαζομένην Μέσην Ἀνατολήν, καθώς καί εἰς ἄλλας περιοχάς τοῦ ἐμπεριστάτου συγχρόνου κόσμου μας». Ἀφοῦ ὑπεγράμμισε τήν ἀναγκαιότητα τῆς διευρύνσεως, ἀναβαθμίσεως καί συστηματοποιήσεως τῶν ἐπί διαφόρων ἐπιπέδων διεξαγομένων διαθρησκειακῶν διαλόγων, οὕτως ὥστε οὗτοι νά ἀποκτήσουν νόημα καί ἀποτελεσματικότητα, ὁ Πατριάρχης ἐπανέλαβε μετ' ἐπιτάσεως, ὡς ἔπραξε καί πρό διετίας κατά τάς ἐργασίας τῆς Α΄ Διασκέψεως τῶν Ἀθηνῶν (2015), τήν πρότασιν νά δημιουργηθῇ σταθερός δίαυλος ἐπικοινωνίας διά μίαν ὄντως ἀποτελεσματικήν συμβολήν εἰς τήν πρόληψιν καί ἀντιμετώπισιν βιαίων πράξεων, ὑπό δῆθεν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων καί προσταγμάτων ὑπαγορευομένων. Ὑπέμνησεν ἀκόμη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὅτι, συμφώνως πρός τά ἀποφασισθέντα ὑπό διεξαχθείσης πρό τινων ἐτῶν συσκέψεως εἰς τήν ἕδραν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετά τῶν Μακαριωτάτων Προκαθημένων τῶν πρεσβυγενῶν Πατριαρχείων καί τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἀπαραίτητος τυγχάνει ἡ σύνταξις ἑνός λεπτομεροῦς σχεδίου «ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΧΑΡΤΑΣ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΟΥ», εἰς τό ὁποῖον νά προβλέπεται ἡ πολυετής καί πολυδιάστατος συνεργασία τῶν τριῶν μονοθεϊστικῶν παραδόσεων, πρός ἀπό κοινοῦ ἀντιμετώπισιν οἰκολογικῶν προβλημάτων τῆς Μεσογείου καί τῆς εὐρυτέρας περιοχῆς, ὡς καί πρός ἀπό κοινοῦ προαγωγήν τῆς εἰρηνικῆς συμβιώσεως εἰς τήν Μέσην Ἀνατολήν.

Ἡ ἑορτή τῶν Εἰσοδίων

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, ἐπί τῇ ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τήν Τρίτην, 21ην Νοεμβρίου, προέστη τῆς καθιερωμένης Πατριαρχικῆς καί Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ πανηγυρίσαντι φερωνύμῳ Ἱ. Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς μεγαλωνύμου Κοινότητος Σταυροδρομίου, κατά τήν ὁποίαν τόν πανηγυρικόν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ἐρυθρῶν κ. Κύριλλος.

Ἡ Θρονική ἑορτή τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

Ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία μετά λαμπρότητος καί κατά τά εἰωθότα ἐτίμησε τήν ἱ. μνήμην τοῦ ἱδρυτοῦ καί προστάτου αὐτῆς Ἁγίου ἐνδόξου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἑορτάσασα τήν Θρονικήν αὐτῆς ἑορτήν.

Τήν παραμονήν τῆς Ἑορτῆς, Τετάρτην, 29ην Νοεμβρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατρι-

άρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ κατά τόν Ἑσπερινόν, τῇ συμπροσευχῇ πολλῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ἐντεῦθεν καί ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καί ἀπένειμε τό Ὀφφίκιον τοῦ Ἄρχοντος Πρωτομαΐστορος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας εἰς τόν Ἐντιμ. κ. Παναγιώτην Ἐμμανουήλ Ταβανιώτην, Ἀρχιτέκτονα.

Τήν ἐπαύριον, Πέμπτην, 30ήν Νοεμβρίου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Πατριάρχης προέστη τῆς Πατριαρχικῆς καί Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ καί ἐτέλεσε τήν χειροτονίαν τοῦ Πανοσιολ. κ. Ἀνδρέου Σοφιανοπούλου, Πρωτοσυγκελλεύοντος, εἰς Πρεσβύτερον, καί τόν ὁποῖον μετά τήν ἀπόλυσιν, ὁ Πατριάρχης ἐχειροθέτησεν εἰς τό ὀφφίκιον τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ὁ Πατριάρχης εἰς Ἱεροσόλυμα

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, κατόπιν ἐπισήμου προσκλήσεως τοῦ Ἑλλογ. κ. Michael Federmann, Προέδρου τοῦ Ἑβραϊκοῦ Πανεπιστημίου, ἐπεσκέφθη, ἀπό τῆς 5ης ἕως τῆς 7ης Δεκεμβρίου, τό Tel Aviv, ἔνθα ἀνηγορεύθη ἐπίτιμος Διδάκτωρ τοῦ διακεκριμένου τούτου Ἐκπαιδευτικοῦ Ἱδρύματος, εἰς ἀναγνώρισιν τῆς συμβολῆς Του εἰς τήν προαγωγήν τοῦ διαθρησκειακοῦ διαλόγου μεταξύ τῶν μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν, ὁμιλήσας μέ θέμα: «Ἡ σημασία τῶν Ἱεροσολύμων εἰς τάς δύο θρησκευτικάς παραδόσεις».

Κατά τήν ἐπίσκεψίν Του εἰς Ἰσραήλ ὁ Παναγιώτατος πραγματοποίησε προσκυνηματικήν ἐπίσκεψιν εἰς τά Πανάγια Προσκυνήματα καί συνηντήθη μετά τοῦ Μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Θεοφίλου Γ΄.

Ὁ Πατριάρχης εἰς Νικομήδειαν

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, ἐπί τῇ μνήμῃ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας, ἠγήθη τοῦ κατ' ἔτος πραγματοποιουμένου ὑπό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου προσκυνήματος εἰς τήν ἐν Νικομηδείᾳ (İzmit) φυλακήν τῆς Μεγαλομάρτυρος καί ἐχοροστάτησε κατά τήν ψαλεῖσαν Ἱεράν Παράκλησιν πρός τήν Ἁγίαν, παρουσίᾳ πολυπληθοῦς ὁμίλου πιστῶν ἐκ τῆς Πόλεως.

Τά Χριστούγεννα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις

Ἐν χαρμοσύνῳ ἀτμοσφαίρᾳ καί μετά λαμπρότητος ἑωρτάσθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ μεγάλη Ἑορτή τῆς κατά σάρκα Γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. κ. Βαρθολομαῖος, προέστη τῆς Πατριαρχικῆς καί Συνοδικῆς Θείας Λειτουργίας, τήν Δευτέραν, 25ην Δεκεμβρίου, συλλειτουργούντων Αὐτῷ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Γέροντος Νικαίας κ. Κωνσταντίνου, Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνος, Σεβαστείας κ. Δημητρίου, Μύρων κ. Χρυσοστόμου, Καλλιουπόλεως καί Μαδύτου κ. Στεφάνου καί Προύσης κ. Ἐλπιδοφόρου. Μετά τό Ἱ. Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ἀπό τοῦ Ἱ. Ἄμβωνος ὑπό τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἰωακείμ, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καί Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ ἐπί τοῖς Χριστουγέννοις Πατριαρχική Ἀπόδειξις, διά τῆς ὁποίας ὁ Παναγιώτατος ἐστηλίτευσε τήν καταπάτησιν τῶν θεμελιωδῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, ὡς ταῦτα περιγράφονται εἰς τήν πρό ἑβδομηκονταετίας ὑπογραφεῖσαν Οἰκουμενικήν Διακήρυξιν τῶν Δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου (1948).

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἑορτή Γενεσίου τῆς Θεοτόκου

Ἡ Ἑορτή τοῦ Γενεσίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τιμᾶται ἰδιαίτερα ἀπό τό χριστεπώνυμο πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας μέ ἐπίκεντρο τίς ἱερές Μονές Σκιαδίου (Παναγίας Σκιαδενῆς) καί Παναγίας Τσαμπίκας, μέ τή συμμετοχή χιλιάδων προσκυνητῶν.

Κατά τόν ἐφετινό ἑορτασμό, (Παρασκευή 8 Σεπτεμβρίου 2017), ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας χοροστάτησε τοῦ πανηγυρικοῦ Ἑσπερινοῦ στήν ἱερά Μονή Παναγίας Τσαμπίκας, ὁ δέ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νουβίας κ. Σάββας χοροστάτησε στήν ἱερά Μονή Σκιαδίου. Τήν κυριώνυμη ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς ὁ Σεβασμιώτατος προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας, συλλειτουργοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου ἁγίου Νουβίας, στήν ἱερά Μονή Σκιαδίου. Παρέστησαν, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐψηφισμένος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος, ὁ Δήμαρχος Ρόδου κ. Φώτης Χατζηδιάκος καί ἐκπρόσωποι τῶν τοπικῶν ἀρχῶν.

Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, τή Λιτανεία καί τήν εὐλόγηση τῶν Ἄρτων στόν αὔλειο χῶρο τῆς ἱερᾶς Μονῆς, παρετέθη ἑορταστική τράπεζα στούς πολυπληθεῖς προσκυνητές.

Ἁγιασμοί στά Σχολεῖα

Τή Δευτέρα 11 Σεπτεμβρίου 2017 ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας τέλεσε τόν καθιερωμένο Ἁγιασμό γιά τήν ἔναρξη τοῦ νέου Σχολικοῦ Ἔτους στό Πειραματικό Δημοτικό Σχολεῖο (Ἀκαδημία), στό 1ο, 3ο καί 4ο Γυμνάσιο καί στό 1ο, 2ο καί 3ο Λύκειο τῆς πόλεώς μας.

Στίς προσφωνήσεις του συνεχάρη τούς ἐκπαιδευτικούς καί τούς μαθητές καί εὐχήθηκε τά δέοντα.

Παρόντες ἦταν ὁ Ὑφυπουργός Ναυτιλίας καί Νησιωτικῆς Πολιτικῆς κ. Νεκτάριος Σαντορινιός, ὁ Βουλευτής κ. Δημήτριος Γάκης, ὁ Δήμαρχος Ρόδου κ. Φώτης Χατζηδιάκος, ἐκπρόσωποι τῆς Περιφέρειας Νοτίου Αἰγαίου καί ἐκπρόσωποι τῶν ἄλλων τοπικῶν ἀρχῶν.

4ο Διεθνές Συνέδριο γιά τήν Ποιμαντική Διακονία στόν Χῶρο τῆς Ὑγείας

Τήν Κυριακή, 15/10/2017, ὁλοκληρώθηκαν οἱ ἐργασίες τοῦ 4ου Διεθνοῦς Συνεδρίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά τήν Ποιμαντική Διακονία στόν χῶρο τῆς Ὑγείας μέ θέμα: **«Ἀναθερμαίνοντας τήν Ἐλπίδα»**. Ἀνακαλύπτοντας τήν ἐλπίδα στίς δυσχέρειες τῆς ζωῆς».

Τήν τελευταία ἡμέρα τοῦ Συνεδρίου, οἱ ἐργασίες κορυφώθηκαν μέ τήν πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία πού τελέστηκε μέ ἰδιαίτερη λαμπρότητα στόν Ἱερό Καθεδρικό Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ Ρόδου. Στή Θεία Λειτουργία προεξῆρχε ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἄνθιμος καί συλλειτούργησαν μαζί του ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καμεροῦν κ. Γρηγόριος καί ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος, καθώς καί ἀρκετοί ἱερεῖς ἀπό διάφορες χῶρες τοῦ κόσμου. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γλυφάδας κ. Παῦλος παρέστησαν συμπροσευχόμενοι στό Ἱερό Βῆμα.

Ἀκολούθησε ἡ τελευταία συνεδρία, στήν ὁποία συνοψίστηκαν τά πορίσματα-συμπεράσματα τοῦ Συνεδρίου. Διαπιστώθηκε ὁμόφωνα ὅτι τά Συνέδρια τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου» χαρακτηρίζονται ἀπό ὑψηλό ἐπίπεδο καί χαίρουν γενικῆς ἐκτιμήσεως στόν ὀρθόδοξο κόσμο παγκοσμίως, καθώς παρέχουν πολύτιμο ἐξοπλισμό σ' αὐτούς πού θέλουν νά ἐπιτελέσουν μέ ὑπευθυνότητα τή διακονία των στόν χῶρο τῆς Ὑγείας, καί τούς ἐφοδιάζουν μέ διεπιστημονικό ὑλικό πού φέρει τή σφραγίδα διακεκριμένων, στόν τομέα τους, ἐπιστημόνων. Ἀκόμη, ἐπιβεβαιώθηκε γιά μία ἀκόμη φορά ὅτι τά Συνέδρια αὐτά δίνουν τήν εὐκαιρία σέ ὀρθόδοξους κληρικούς, ἰατρούς, ἐπαγγελματίες ὑγείας καί ἄλλους ἐπιστήμονες ἀπό ὅλο τόν κόσμο νά βρίσκονται ἀνά τακτά χρονικά διαστήματα στόν ἴδιο χῶρο, συντονίζοντας καί ὀργανώνοντας κατά τόν καλύτερο δυνατό τρόπο τίς ἐνέργειές τους στήν ἄσκηση τῆς διακονίας τους στόν χῶρο τῆς Ὑγείας.

Ὁ συντονιστής τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου», π. Σταῦρος Κοφινάς, εὐχαρίστησε καταρχάς ὅλους τούς συνέδρους γιά τήν παρουσία τους, καθώς καί ὅσους καί ὅσες ἔνωσαν ἁρμονικά τίς δυνάμεις τους γιά τήν κατά τό δυνατόν ἄρτια διεξαγωγή τοῦ Συνεδρίου, ἰδιαιτέρως δέ τόν Σεβ. Μητροπολίτη Ρόδου κ. Κύριλλο, ὁ ὁποῖος γιά μία ἀκόμη φορά φιλοξένησε τίς ἐργασίες τοῦ Συνεδρίου.

Ἀκολούθως ὁ π. Σταῦρος τόνισε τή μεγάλη ἀνάγκη νά συνεχιστεῖ ἡ διεύρυνση τοῦ κύκλου τοῦ «Δικτύου» καί νά στερεωθοῦν ἀκόμη περισσότερο οἱ δεσμοί συνεργασίας, ἀλληλοβοήθειας καί ἀγάπης μεταξύ ὅσων συμμετέχουν στά Συνέδρια τοῦ «Δικτύου» ἀλλά καί ὅσων ἐμπνέονται ἀπό τό ἔργο του.

Ἀπό τήν πλευρά του, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος ὑπογράμμισε τή μεγάλη σημασία καί τήν ἰδιαίτερη ἀξία τῶν Συνεδρίων τοῦ «Δικτύου», τά ὁποῖα μέ μεγάλη χαρά πάντα φιλοξενεῖ, εὐχαριστώντας καί ἐκεῖνος ἀπό τή δική του θέση τούς συνέδρους γιά τή συμμετοχή τους, καθώς καί τούς κληρικούς καί τά στελέχη τῆς Μητροπόλεώς του πού, ὑπερβαίνοντας σέ πολλές περιπτώσεις τίς δυνάμεις τους, βοηθοῦν κάθε φορά στήν ἐπιτυχῆ διεξαγωγή τῶν Συνεδρίων.

Οἱ σύνεδροι, ἀναχωρώντας γιά τίς πατρίδες τους, ἀνανέωσαν σύν Θεῷ τό ραντεβού τους γιά τό ἑπόμενο (5ο) Συνέδριο, δεσμεύοντας τούς ὑπευθύνους τοῦ «Πατριαρχικοῦ Δικτύου» στήν ὀργάνωσή του, μέ τίς εὐλογίες πάντοτε τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος στηρίζει ἀσμένως ἀπό τήν ἀρχή του (2008) τό ἐπιτυχημένο αὐτό ἐγχείρημα.

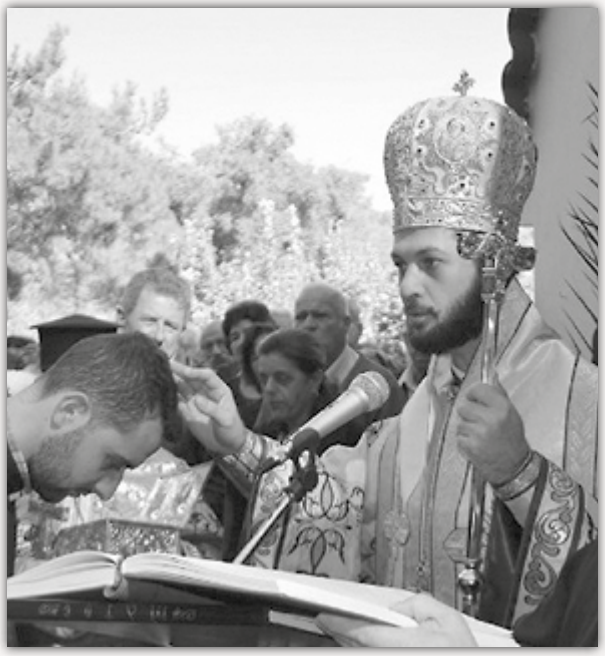

Χειροθεσία Ἀναγνώστου

Τό Σάββατο, 11 Νοεμβρίου 2017, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος χοροστάτησε τοῦ Ὄρθρου καί τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἱερό Ναό Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ Ἀρχιπόλεως.

Κατά τή Θεία Λειτουργία προέβη στήν χειροθεσία σέ Ἀναγνώστη τοῦ εὐσεβοῦς νέου Σταύρου Χατζηιωάννου στόν ὁποῖο εὐχήθηκε, τονίζοντας τήν ἀξία τῆς διακονίας στό ἱερό Ἀναλόγιο, νά ὑπηρετήσει μέ φόβο Θεοῦ, σεβασμό καί πνεῦμα μαθητείας τήν Ἐκκλησία, τήν ὁποία ἀπό μικρό παιδί ἀγάπησε.

Χειροτονία Διακόνου π. Μηνᾶ Κατσιδώνη

Τό Σάββατο, 4 Νοεμβρίου 2017, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος τέλεσε τή Θεία Λειτουργία στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Γενεσίου τῆς Θεοτόκου Ψίνθου καί προέβη στή χειροτονία σέ Διάκονο τοῦ κ. Εὐσταθίου Κατσιδώνη, τόν ὁποῖο μετονόμασε Μηνᾶ.

Ὁ Θεοφιλέστατος στήν ὁμιλία του τόνισε ἰδιαίτερα τή σημασία τῆς πίστεως πρός τόν Θεό ὡς ἀφετηρία τῆς ἱερατικῆς ζωῆς καί ἀναφέρθηκε στά γνωρίσματα τοῦ γνησίου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος καί τῆς αὐθεντικῆς ἱερατικῆς συνειδήσεως ὡς πρῶτα καί κύρια προσόντα κάθε κληρικοῦ. Στό τέλος μετέφερε πρός τόν χειροτονηθέντα τίς πατρικές εὐχές τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας κ. Κυρίλλου. Ὁ νέος κληρικός γεννήθηκε στή Ρόδο τό ἔτος 1971. Εἶναι ἔγγαμος καί πατέρας τριῶν παιδιῶν καί εἶναι ἀπόφοιτος τοῦ ΤΕΙ Θεσσαλονίκης (Σχολῆς Ἠλεκτρονικῶν Μηχανικῶν). Εὐχόμαστε στόν νέο κληρικό τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας νά ἔχει εὐλογημένη τή νέα του πορεία καί διακονία.

Πανήγυρις Πολιούχου

Ὑπό συνθῆκες ἀκραίων καιρικῶν φαινομένων, ἡ πόλη τῆς Ρόδου ἑόρτασε τόν Πολιοῦχο Ἅγιό της, τόν Ἅγιο Νεομάρτυρα Κωνσταντῖνο τόν Ὑδραῖο, στόν Ἱερό Ναό τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ὅπου ὁ Ἅγιος ἐτάφη καί στόν ὁποῖο φυλάσσεται ἡ ὠλένη ἐκ τῆς χειρός του, καταλειφθεῖσα ἀπό τήν μητέρα του Μαρίνα, ὅταν παρέλαβε τό 1803 τά ἱερά Λείψανά του καί τά διακόμισε στήν Ὕδρα.

Τό ἑσπέρας τῆς Δευτέρας 13 Νοεμβρίου τελέσθηκε Πολυαρχιερατικός Ἑσπερινός, κατά τόν ὁποῖο ἐχοροστάτησε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σύρου κ. Δωρόθεος, συγχοροστατούντων τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας, τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Νουβίας κ. Σάββα καί τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων Στρατονικείας κ. Στεφάνου καί Ὀλύμπου κ. Κυρίλλου, μέ τή συμμετοχή τῶν Ἱερέων τῆς πόλεως καί τήν παρουσία τοῦ Περιφερειάρχη Ν. Αἰγαίου κ. Γ. Χατζημάρκου, τοῦ διατελέσαντος Περιφερειάρχου κ. Ἰω. Μαχαιρίδη, τῶν Δημάρχων Ρόδου κ. Φωτίου Χατζηδιάκου, Σύρου-Ἑρμούπολης κ. Γ, Μαραγκοῦ καί Μυκόνου κ. Κ. Κουκᾶ, τοῦ Χωρικοῦ Ἀντιπεριφερειάρχη Κυκλάδων κ. Γ. Λεονταρίτη, Δημοτικῶν Συμβούλων καί πολλῶν πιστῶν, οἱ ὁποῖοι προσῆλθαν, παρά τίς δυσμενεῖς καιρικές συνθῆκες.

Στήν ὁμιλία του ὁ Σεβασμιώτατος ἅγιος Σύρου ἀναφέρθηκε στούς Νεομάρτυρες καί εἰδικώτερα στόν τιμώμενο Ἅγιο Κωνσταντῖνο τόν Ὑδραῖο, τονίζοντας ὅτι μετά τή μετάγνωσή του δέν ἔζησε ὡς «κρυπτοχριστιανός», ὅπως θά μποροῦσε, ἀλλά ὁμολόγησε τήν πίστη του στό Χριστό ἕως καί τοῦ μαρτυρικοῦ του τέλους. Εὐχαρίστησε τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας γιά τήν πρόσκλησή του καί ὑπογράμμισε ὅτι ὁ Ἅγιος σήμερα, πού ἔρχεται, μέ τήν μεταφορά τῆς τιμίας Εἰκόνας του ἀπό τήν Ἑρμούπολη τῆς Σύρου, ἑνώνει τίς κοινωνίες Ρόδου καί Σύρου, Κυκλάδων καί Δωδεκανήσου, οἱ ὁποῖες μόνο ἑνωμένες μποροῦν νά δημιουργήσουν καί νά διεκδικήσουν τό αὔριο, πού πολλοί σήμερα τό ἀμφισβητοῦν.

Τό πρωί τῆς Τετάρτης 14 Νοεμβρίου, κυριώνυμη ἡμέρα τῆς μνήμης τοῦ Πολιούχου μας, τελέσθηκε, πολυαρχιερατικό Συλλείτουργο, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἁγίου Σύρου καί συλλειτουργούντων τῶν ὡς ἄνω Ἀρχιερέων. Μετά τό πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, πραγματοποιήθηκε πάνδημη λιτάνευση τῶν ἱερῶν Λειψάνων τοῦ Ἁγίου καί, ἐπί κιλλίβαντος, τῆς ἐξ Ἑρμουπόλεως κομισθείσης ἱερᾶς Εἰκόνας του, πλαισιούμενη ἀπό τή Φιλαρμονική τοῦ Δήμου Ρόδου, μαθητές ὅλων τῶν Ἐκπαιδευτηρίων τῆς πόλεως μέ τίς σημαῖες τους καί ἄγημα Στρατοῦ.

Πρό τῶν πυλῶν τοῦ Δημαρχιακοῦ Μεγάρου τελέσθηκε Ἀρτοκλασία καί ἀνεπέμφθη Δέηση, μέ τήν ὁλοκλήρωση τῆς ὁποίας ὁ Σεβασμιώτατός μας εὐχαρίστησε τούς Ἀρχιερεῖς καί ὅλους τούς παραστάντας στίς ἐκδηλώσεις καί εὐχήθηκε ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος πάντοτε νά μᾶς δίνει δύναμη καί χάρη ὥστε νά ὁδηγούμαστε στήν αὐτοσυνειδησία τῆς πίστεως καί τῶν παραδόσεων τοῦ εὐσεβοῦς Γένους μας καί νά συνεχίζουμε μέ ὑπομονή καί αἰσιοδοξία τόν καθημερινό μας ἀγώνα. Ἐν συνεχείᾳ, στό Δημαρχιακό Μέγαρο, ὁ Δήμαρχος Ρόδου κ. Φώτης Χατζηδιάκος εὐχαρίστησε μέ τή σειρά του τούς Ἀρχιερεῖς, στούς ὁποίους καί προσέφερε κρυστάλλινο Σταυρό.

Ὀρατόριο γιά τόν Πολιοῦχο

Μία ἀνεπανάληπτη βραδιά πολιτισμοῦ καί θρησκευτικῆς κατάνυξης, εἶχε τήν εὐκαιρία νά ἀπολαύσει τό κοινό τῆς Ρόδου στόν ἱερό Καθεδρικό Ναό Εὐαγγελισμοῦ Ρόδου. Στό πλαίσιο τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς μνήμης τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδραίου, πολιούχου τῆς Ρόδου, παρουσιάστηκε σέ πρώτη παγκόσμια ἐκτέλεση τό ὁρατόριο τοῦ ποιητῆ Δημήτρη Μπρούχου «Γιά μιά φλεγόμενη ψυχή... Κωνσταντῖνος ὁ Ὑδραῖος, Ἅγιος Νεομάρτυς»!

Ἡ ὅλη ἐκδήλωση τελοῦσε ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου καί γιά αὐτήν συνεργάστηκαν ὁ Δῆμος Ρόδου, τό Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων καί Μεταφραστῶν Ρόδου τοῦ ΔΟΠΑΡ καί τά Ἐκπαιδευτήρια «Ροδίων Παιδεία». Ὁ ποιητής καί δημιουργός τοῦ ὁρατορίου Δημήτρης Μπρούχος παρουσίασε μέ τή σύμπραξη τῶν ἐκλεκτῶν καλλιτεχνῶν, πού τόν πλαισίωσαν, ἕνα μοναδικῆς ἀξίας καί αἰσθητικῆς ἔργο πού κατάφερε νά καθηλώσει καί νά συγκινήσει ὅλους τούς παρευρισκόμενους πού γέμισαν ἀσφυκτικά τόν ἱερό ναό, σέ μιά μυσταγωγική βραδιά γνήσιας θρησκευτικῆς πίστης μέ ὑποβλητική μουσική, γλαφυρή ἀφήγηση καί ἐξέχουσες ἑρμηνεῖες.

Ἡ Ρόδος τίμησε τόν πολιοῦχο της μέ λαμπρότητα, μέ ἕνα ἔργο πού μέσα ἀπό τήν καλλιτεχνική του ἀρτιότητα φανέρωσε ὅλες τίς πτυχές τῆς ζωῆς καί τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου, χωρίς νά ὑπολείπεται σέ συναισθήματα καί πνευματικότητα. Τήν βραδιά προλόγισε ἡ κ. Νάνσυ Τρυποσκούφη, Προϊσταμένη τοῦ ΔΚΣΜΡ, ἐνῶ στήν ἀνάγνωση τῶν ἀφηγηματικῶν μερῶν τοῦ ὁρατορίου συμμετεῖχαν ὁ ποιητής καί συνθέτης Δημήτρης Μπρούχος καί ὁ δημοφιλής ἠθοποιός Γρηγόρης Βαλτινός.

Ὁ μουσικός καί καλλιτεχνικός διευθυντής τῶν Ἐκπαιδευτηρίων «Ροδίων Παιδεία» Γιῶργος Ξανθόπουλος ἔπαιξε πιάνο καί ἔκανε τίς ἐναρμονίσεις ἐνῶ οἱ σολίστες Μαίρη Δούτση καί Φωκίων Μπαρμπόκας ἀπέδωσαν τίς μονωδίες τοῦ ἔργου. Τά λυρικά μέρη τοῦ ὁρατορίου συμπλήρωσαν οἱ χορωδίες Νέων «Ἀρίων» καί Ἐνηλίκων «Ροδίων Ἐμμέλεια» τῶν Ἐκπαιδευτηρίων «Ροδίων Παιδεία».

Τό θερμό καί παρατεταμένο χειροκρότημα τοῦ κοινοῦ ἐπισφράγισε τήν βραδιά πού ὁλοκληρώθηκε μέ σύντομο χαιρετισμό τοῦ Δημάρχου Ρόδου κ. Φώτη Χατζηδιάκου, ὁ ὁποῖος συγκινημένος συνεχάρη τούς συντελεστές καί ἐξέφρασε τήν ἱκανοποίησή του γιά τό γεγονός ὅτι ὁ πολιοῦχος μας τιμήθηκε μέ ἕνα τόσο ἀξιόλογο ἔργο, δημιουργώντας μιά σπουδαία παρακαταθήκη γιά τό μέλλον.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρόδου κ.κ. Κύριλλος ἔκλεισε τήν ἐκδήλωση δίνοντας θερμά συγχαρητήρια σέ ὅλους τούς συντελεστές καί συμμετέχοντες, ἐπεσήμανε ὅτι ἦταν καί δική του ἐπιθυμία ἡ σύνθεση τοῦ ὁρατορίου ὥστε νά τιμηθεῖ ὁ προστάτης τῆς πόλης μας, ἐνῶ ἐξέφρασε τήν ἱκανοποίησή του τόσο γιά τό αἰσθητικό ἀποτέλεσμα ὅσο καί γιά τήν ὑψηλή ποιότητα ἐκτέλεσης καί ἑρμηνείας τοῦ ἔργου. Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ρόδου καί ὁ Δήμαρχος Ρόδου τίμησαν τούς συντελεστές τῆς ἐκδήλωσης προσφέροντάς τους συμβολικά ἀναμνηστικά δῶρα.

Ὁ Σεβ. Καπιτωλιάδος στό ἱ. Ναό τοῦ Εὐαγγελισμοῦ

Στή Ρόδο βρέθηκε ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καπιτωλιάδος κ. Ἡσύχιος, Ἱεράρχης τοῦ παλαιφάτου Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὁ ὁποῖος, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας, χοροστάτησε τοῦ Ὄρθρου καί προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας στόν Καθεδρικό ἱερό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου.

Πρό τῆς Ἀπολύσεως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας καλωσόρισε καί παρουσίασε στό ἐκκλησίασμα τόν ἅγιο Καπιτωλιάδος, ὁ ὁποῖος στή συνέχεια ἀνέλαβε τόν λόγο καί μίλησε ἐποικοδομητικά στούς Χριστιανούς μας, στούς ὁποίους καί μετέφερε τήν εὐλογία τοῦ Παναγίου Τάφου καί τίς εὐχές τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. κ. Θεοφίλου, ἐκφράζοντας παράλληλα τό σεβασμό του πρός τό θεσμό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καί τό πρόσωπο τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Πατριάρχου μας κ. κ. Βαρθολομαίου καί τίς εὐχαριστίες του πρός τόν Σεβασμιώτατο γιά τήν πρόσκληση καί τήν φιλοξενία.

Χειροτονία Διακόνου π. Γρηγορίου Λεριᾶ

Τήν Κυριακή, 10 Δεκεμβρίου 2017, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας στόν Ἐνοριακό ἱερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἰαλυσοῦ καί τέλεσε τήν χειροτονία σέ Διάκονο τοῦ κ. Γρηγορίου Λεριᾶ. Ὁ νέος Διάκονος γεννήθηκε στήν Ἰαλυσό τό ἔτος 1972, εἶναι πτυχιοῦχος τοῦ Τμήματος Διοίκησης Ἐπιχειρήσεων τοῦ ΤΕΙ Πειραιᾶ καί εἶναι ἔγγαμος καί πατέρας δύο παιδιῶν. Ὁ Σεβασμιώτατος στήν προσφώνησή του ἐξῆρε τήν ἀπόφασή του νά διακονήσει ὡς κληρικός τήν Ἁγία μας Ἐκκλησία καί τόν προέτρεψε μεταξύ τῶν ἄλλων νά ἐπιδείξει γνήσιο ἐκκλησιαστικό φρόνημα καί εὐαγγελικό ἦθος.

Χειροτονία Πρεσβυτέρου π. Ναθαναήλ Μυλωνᾶ

Τήν Τετάρτη, 6 Δεκεμβρίου 2017, ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα ἐνοριακό ἱερό Ναό Ἁγίου Νικολάου Παραδεισίου καί προέβη στή χειροτονία σέ Πρεσβύτερο τοῦ Διακόνου Ναθαναήλ Μυλωνᾶ. Ὁ Θεοφιλέστατος στήν προσφώνησή του κάλεσε τό νέο Πρεσβύτερο νά ὑπηρετήσει μέ ζῆλο, γνήσια ἀγάπη καί φόβο Θεοῦ τήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καί τόν ἄνθρωπο. Ἰδιαίτερα δέ τόνισε τήν πίστη, τήν πραότητα καί τήν ἐγκράτεια, πού πρέπει νά ἔχει ὡς Κληρικός σέ ὅλες τίς ἐκφράσεις τῆς ζωῆς του ἔχοντας ὡς παράδειγμα του τόν Ἅγιο Νικόλαο, ὡς γνήσιο πρότυπο πίστεως, πραότητος καί ἐγκρατείας.

Ὁ Θεοφιλέστατος ἀναφέρθηκε ἐπίσης στά γνωρίσματα τοῦ γνησίου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, τῆς αὐθεντικῆς ἱερατικῆς συνειδήσεως καί τῆς ὑπακοῆς πρός τήν Ἐκκλησία ὡς πρωταρχικό μέλημα κάθε Κληρικοῦ. Στό τέλος μετέφερε πρός τόν χειροτονηθέντα τίς πατρικές εὐχές τοῦ Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχου μας κ. κ. Κυρίλλου καί εὐχήθηκε στόν νέο Πρεσβύτερο εὐδόκιμη καί εὐλογημένη διακονία.

Ὁ νέος Πρεσβύτερος γεννήθηκε στή Ρόδο τό ἔτος 1983. Κατάγεται ἀπό τήν κωμόπολη τοῦ Παραδεισίου, στήν ὁποία καί θά ὑπηρετήσει, εἶναι ἔγγαμος καί τυγχάνει ἀπόφοιτος τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἡρακλείου Κρήτης.

Χριστούγεννα 2017

Τήν Ἱερά Μητρόπολη καί τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη μας κ. Κύριλλο ἐπισκέφθηκαν καί ἔψαλαν τά κάλαντα τῶν Χριστουγέννων ἡ χορωδία τῆς 95 ΑΔΤΕ, Φορεῖς, τοπικοί Σύλλογοι καί μαθητές Δημοσίων, Ἰδιωτικῶν καί Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Ρόδου τήν Παρασκευή 22 Δεκεμβρίου στά Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καί τήν παραμονή τῆς Ἑορτῆς, Κυριακή 24 Δεκεμβρίου, στήν Μητροπολιτική Κατοικία. Κατά τήν ἑορτή τῶν Χριστουγέννων ὁ Σεβασμιώτατος προέστη στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου ἱερᾶς πανηγυρικῆς Ἀγρυπνίας, ἡ ὁποία ἄρχισε στίς 18.45 τῆς Κυριακῆς 24 Δεκεμβρίου καί τελείωσε στίς 00.45 μετά τά μεσάνυκτα μέ τήν συμμετοχή πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος.

Κατά τή διάρκεια τοῦ Κοινωνικοῦ τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Ἀρχιμ. Ἀντώνιος Πατρός, Καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Φανερωμένης, ἀνέγνωσε τήν σεπτή Πατριαρχική Ἐγκύκλιο.

Ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος ἐχοροστάτησε τοῦ Ὄρθρου (ὥρα ἐνάρξεως 07.00) καί προέστη τῆς Θείας Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου στόν Καθεδρικό ἱερό Ναό Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Τήν ἑπομένη 26η Δεκεμβρίου ὁ Σεβασμιώτατος ἐλειτούργησε κατά τό ἔθος στόν ἐνοριακό ἱερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Κρεμαστῆς, συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου ἁγίου Ὀλύμπου καί στή συνέχεια στό χῶρο τῆς Χριστουγεννιάτικης Φάτνης τοῦ χωριοῦ Σάλακος ἐτέλεσε τήν Ἀκολουθία τῆς καθιερωμένης ἀπό ἐτῶν Ἀρτοκλασίας, παρουσία τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καί ἑκατοντάδων πιστῶν.

Διανομή Τροφίμων

Ὁλοκληρώθηκε τήν Πέμπτη 21 Δεκεμβρίου 2017 ἡ διανομή τροφίμων καί εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης ἀπό τήν Τράπεζα Τροφίμων καί Ρουχισμοῦ «Ἡ Μέριμνα» τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως μέ τή φροντίδα τοῦ ὑπευθύνου τῆς κοινωνικῆς αὐτῆς δραστηριότητας τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ἀποστολάκη καί τῶν Κυριῶν, οἱ ὁποῖες ἐθελοντικά προσφέρουν τίς ὑπηρεσίες τους στόν εὐαίσθητο αὐτό τομέα. Συνολικά διανεμήθηκαν 18 τόνοι τροφίμων σέ 800 οἰκογένειες καί μεγάλη ποσότητα ρουχισμοῦ. Συγκινητική ἦταν ἡ ἀνταπόκριση στήν πρόσκληση τῆς Ἐκκλησίας γιά προσφορά τροφίμων τῶν διαφόρων Συλλόγων πού δραστηριοποιοῦνται στήν πόλη μας, Σχολείων καί ἰδιωτῶν.

Ὀφείλουμε νά εὐχαριστήσουμε γιά τήν προσφορά τους: τίς Ἱερές Μονές: Σκιαδίου, Παναγίας Τσαμπίκας, Ἀρταμίτου, Παντανάσσης· τίς Ἐνορίες: Ἁγίου Φανουρίου,

Ἁγίου Γεωργίου Ἄνω, Ταξιαρχῶν Μεσαναγροῦ, Ἁγίου Δημητρίου (Παλαιό Κοιμητήριο), Ἁγίου Νικολάου Παστίδας· τόν κ. Κυπραῖο Ἐλευθέριο (Ἱερό Ναΐδριο Ταξιάρχου Μιχαήλ)· τήν 95 ΑΔΤΕ· τούς Συλλόγους: Θεσσαλῶν Ρόδου, Ἠπειρωτῶν Ρόδου «Τό Σούλι», Κρητῶν Ρόδου «Ὁ Ψηλορείτης», Πελοποννησίων «Ὁ Μωριᾶς», Ποντίων Ρόδου «Διγενῆς Ἀκρίτας», Ρουμελιωτῶν Ρόδου «Ἡ Ρούμελη», τόν Φιλανθρωπικὸ Ὀργανισμό «Θεόφιλος», τήν «Ἀνάδοχη Ἀγκαλιά»· τό Τμῆμα «ΑΧΕΠΑ Ρόδου»· τό Κοινωφελές Ἵδρυμα Ὑποτροφιῶν Ρόδου Ἐμμανουήλ καί Μαίρης Σταματίου· τόν Σύνδεσμο Πολιτικῶν Συνταξιούχων Δημοσίου Δωδ/σου, τήν Ἑταιρεία Μεταφορῶν «Κασουδάκης»· τίς τοπικές Ἐπιχειρήσεις: LDL Hellas, My Market, Σκλαβενίτης, Ὑπερμάρκετ Σπανός, ΑΒ Βασιλόπουλος, Τροφοδοτική Ρόδου Τσουβαλῆς Θεμιστοκλῆς καί Σία, Creta Farm, Super Market Παναγιωτάς Cash & Carry καί τόν κ. Γεώργιο Σπανό (Dodekanisos Seaways)· τά Ξενοδοχεῖα: Rodos Palladium - ΡΕΞΕΚΑ Α.Ε., Lindos Village-ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ ΑΕ, Mediterranean Hotel κ. Βασίλειο Καμπουράκη καί Atrium Platinum Hotel Rhodes καί τόν κ. Ἰωαννίδη Γεώργιο. Τά Σχολεῖα: 1ο καί 2ο Δημοτικό Σχολεῖο Ἰαλυσοῦ, Γυμνάσιο καί Λύκειο Ἰαλυσοῦ, Γενικό Λύκειο Ἀφάντου, 12ο Δημοτικό Σχολεῖο Ρόδου, 4ο Καζούλειο Γυμνάσιο Ρόδου, 1ο Γυμνάσιο Ρόδου, 3ο Γενικό Λύκειο Ρόδου (Καπνοβιομηχανία), Κολέγιο Ρόδου καί τό Δημοτικό Σχολεῖο Σγουροῦ καί ἰδιαίτερα τούς ἐπικεφαλῆς τῶν πρωτοβουλιῶν αὐτῶν.

Πρωτοχρονιά 2018

Τήν Παρασκευή 29 Δεκεμβρίου καί τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιᾶς 31 Δεκεμβρίου 2017 ὁ Σεβασμιώτατος στήν Μητροπολιτική κατοικία (Ἐπισκοπεῖο) ἄκουσε κατά τό ἔθος τά παραδοσιακά Κάλαντα τῆς Πρωτοχρονιᾶς ἀπό τήν χορωδία τῆς 95 ΑΔΤΕ, τήν Φιλαρμονική τοῦ Δήμου Ρόδου, τίς χορωδίες διαφόρων τοπικῶν Συλλόγων, καθώς καί ἀπό πολλές ὁμάδες μικρῶν καλαντιστῶν.

Τό βράδυ, μετά τόν Ἑσπερινό στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, τοῦ ὁποίου ἐχοροστάτησε ὁ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος, ὁ Σεβασμιώτατος εὐλόγησε καί ἔκοψε στήν Μητροπολιτική κατοικία τήν πατροπαράδοτη Βασιλόπιτα, μέ τήν συμμετοχή τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, τοῦ Βουλευτοῦ καί Ἀντιπροέδρου τῆς Βουλῆς κ. Δημητρίου Κρεμαστινοῦ, τοῦ Βουλευτοῦ κ. Ἐμμανουήλ Κόνσολα, τοῦ Περιφερειάρχου Νοτίου Αἰγαίου κ. Γεωργίου Χατζημάρκου, τοῦ Δημάρχου Ρόδου κ. Φώτη Χατζηδιάκου, πρώην Βουλευτῶν καί ἐκπροσώπων τῶν τοπικῶν πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν Ἀρχῶν, τῶν Ἐφημερίων τῆς Καθολικῆς καί Εὐαγγελικῆς Κοινότητας τῆς Ρόδου, τοῦ Χότζα καί πολλῶν Χριστιανῶν τῆς πόλεως καί τῶν χωριῶν μας.

Ἀπευθύνοντας ἐγκάρδιες εὐχές γιά εἰρηνικό καί εὐλογημένο νέο ἔτος ἐξέφρασε τίς εὐχαριστίες του πρός τούς Κληρικούς, τούς Ἱεροψάλτες, τά Μέλη τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων, τήν Τοπική Αὐτοδιοίκηση καί ὅλους, ὅσοι συνήργησαν στό ἔργο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας κατά τό παρελθόν ἔτος 2017. Τό φλουρί τῆς Βασιλόπιττας βρέθηκε ἀπό τήν κ. Σταματία Σταματάκη, πρώην Μέλος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐνοριακοῦ ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Ἰωάννου πόλεως Ρόδου, στήν ὁποία καί ἔδωσε τήν, κατά τό ἔθος, χρυσή λίρα.

Τήν Πρωτοχρονιά ὁ Σεβασμιώτατος ἐχοροστάτησε τοῦ Ὄρθρου, τέλεσε τήν Θεία Λειτουργία καί προέστη τῆς Δοξολογίας στόν Μητροπολιτικό ἱερό Ναό Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, συλλειτουργοῦντος τοῦ Θεοφιλεστάτου ἁγίου Ὀλύμπου, μέ τήν παρουσία σύσσωμης τῆς πολιτικῆς καί στρατιωτικῆς ἡγεσίας τοῦ τόπου μας.

ΕΝΩΣΙΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ ΡΟΔΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ

ΙΕΡΟΨΑΛΤΙΚΑ ΝΕΑ

www.ieropsaltesrodou.gr

Ἡ δραστηριότητα τοῦ Συλλόγου Ἱεροψαλτῶν Ρόδου «Εὐάγγελος Μουτάφης» συνεχίστηκε καί τό τελευταῖο τετράμηνο τοῦ 2017 μέ πνεῦμα συνεργασίας γιά μία σωστή παρουσία τοῦ συλλόγου στά ἐκκλησιαστικά καί πολιτιστικά δρώμενα τοῦ τόπου μας.

Μετά τίς ἐκδηλώσεις πρός τιμήν τῆς Παναγίας μας, τά μέλη τοῦ συλλόγου συμμετεῖχαν στήν πολυαρχιερατική Θ. Λειτουργία καί χειροτονία τοῦ νεοεκλεγέντος Ἐπισκόπου Ὀλύμπου κ. Κυρίλλου, ὡς βοηθοῦ τοῦ ποιμενάρχου μας κ.κ. Κυρίλλου στόν Καθεδρικό Ἱ. Ν. Εὐαγγελισμοῦ, ὅπου μέσα σέ κλίμα κατάνυξης ἔψαλλαν οἱ δυό χοροί κι εὐχηθήκαμε στόν νέο Ἐπίσκοπο τῆς Μητροπόλεώς μας καρποφόρο Ἀρχιερατεία καί ἐπιτυχία στά νέα του καθήκοντα.

Ἡ νέα χρονιά στή Σχολή Βυζ. Μουσικῆς, πού λειτουργεῖ ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως, ξεκίνησε μέ τόν καθιερωμένο Ἁγιασμό στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τόν ὁποῖο τέλεσε ὁ Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως π. Ἰωάννης Χαλκιᾶς μέ τή συμμετοχή ἱερέων εὐχόμενοι νά εἶναι ἐπιτυχές τό νέο σχολικό ἔτος.

Ὁ Ὀκτώβριος 2017 ἦταν καί μήνας ἐκλογῶν στόν Σύλλογο Ἱεροψαλτῶν. Μετά τήν διετία 2015-2017 διενεργήθηκαν οἱ ἀρχαιρεσίες στόν Σύλλογο μέσα σέ πνεῦμα ἀλληλοεκτίμησης καί συναδελφικότητας καί σύμφωνα μέ τά ἀποτελέσματα τό νέο Δ.Σ. γιά τά ἑπόμενα δύο ἔτη συγκροτήθηκε ὡς ἑξῆς :

Πρόεδρος: Παρασκευᾶς Στέργος τοῦ Ἐλευθερίου (6932220378). **Ἀντιπρόεδρος-Ὑπεύθ. Ἐκδηλώσεων:** Ραϊσάκης Ἐλπιδοφόρος τοῦ Ἐμμανουήλ (6937455519). **Γραμματέας:** Χριστοφῆς Ἀπόστολος τοῦ Ἀντωνίου (6972235951). **Ταμίας:** Ψυλλάκης Ἀντώνιος τοῦ Ἀνδρέα (6932383187). **Μέλος-Ὑπεύθ. Δημοσ. Σχέσεων:** Μανουσάκης Παναγιώτης τοῦ Παντ. (6937212433). **Ἀντιπρόσωπος στήν ΟΜΣΙΕ:** Παρασκευᾶς Στέργος τοῦ Ἐλευθερίου.

Μεγάλη ὑπῆρξε ἡ συμμετοχή τῶν συναδέλφων στόν ἑορτασμό τοῦ Πολιούχου τῆς πόλεως Ρόδου Ἁγ. Κωνσταντίνου τοῦ Ὑδραίου, τόσο κατά τόν Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό ὅσο καί κατά τήν Πολυαρχιερατική Θ. Λειτουργία τήν κυριώνυμο ἡμέρα καί τήν λιτανεία στήν πόλη τῆς Ρόδου ἀποσπώντας τά συγχαρητήρια τῶν Ἀρχιερέων, πού τίμησαν τόν Πολιοῦχο, ἀλλά καί τοῦ κόσμου πού συμμετεῖχε στίς Ἱερές Ἀκολουθίες.

Ἰδιαιτέρα ἐπιτυχής ἦταν ἡ παρουσία τῆς Βυζ. Χορωδίας τοῦ Συλλόγου μέ Χοράρχη τόν Ἄρχοντα Ὑμνωδό τῆς ΜτΧΕ Ἐμμανουήλ Θεουλάκη στή χριστουγεννιάτικη ἐκδήλωση τοῦ Συλλόγου Αὐτοάνοσων νοσημάτων «ΘΑΛΕΙΑ» στόν Καθεδρικό Ἱερό Ναό Εὐαγγελισμοῦ Ρόδου, ὅπου ἡ χορωδία ἀπέδωσε ὕμνους τῶν Χριστουγέννων καί τοῦ νέου ἔτους μέσα σέ κλίμα κατάνυξης, ὅπως ἁρμόζει στή Μεγάλη Ἑορτή τῆς Γεννήσεως τοῦ Θεανθρώπου, ἀφήνοντας ἄριστες ἐντυπώσεις.

Ὕμνους τῶν Χριστουγέννων ἀπέδωσε ἐπίσης τμῆμα τῆς Βυζ. Χορωδίας τοῦ Συλλόγου στόν Μητροπολίτη μας στό Ἐπισκοπεῖο τήν παραμονή τῶν Χριστουγέννων καθώς ἐπίσης καί κάλαντα ἀπό διάφορες περιοχές τῆς Ἑλλάδος ἀπό τήν παραδοσιακή χορωδία τῆς Σχολῆς μέ Χοράρχη τόν πρωτοψάλτη Ἱ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἰαλυσοῦ Χρήστου Καντερίσκου καί μέ τήν συμμετοχή μουσικῶν ὀργάνων δίνοντας ἕνα διαφορετικό τόνο στήν Μεγάλη Γιορτή τῆς Χριστιανοσύνης. Ὁ Σεβασμιώτατος μέ πατρική ἀγάπη καί χαρά εὐχήθηκε σ' ὅλα τά μέλη νά ἔχουμε τήν εὐλογία τοῦ γεννηθέντος Χριστοῦ καί ὁ Σύλλογος νά προκόπτει καί νά ἔχει μία σωστή παρουσία στά ἐκκλησιαστικά δρώμενα τοῦ τόπου μας.

Τέλος, μέλη τοῦ Συλλόγου συμμετεῖχαν στόν Ἀρχιερατικό Ἑσπερινό τήν παραμονή τῆς Πρωτοχρονιᾶς στόν Μητροπολιτικό Ναό, ὅπου χοροστάτησε ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ὀλύμπου κ. Κύριλλος καί στήν συνέχεια πολυπληθής χορωδία ἔψαλλε στό Ἐπισκοπεῖο κατά τήν κοπή τῆς Ἁγιοβασιλόπιτας τῆς Μητροπόλεώς μας ἀπό τόν Ποιμενάρχη μας κ.κ. Κύριλλο μέσα σέ κλίμα πανηγυρικό καί χαρούμενο.

Ὁ Σύλλογος Ἱεροψαλτῶν μέ τόν ἐρχομό τοῦ νέου ἔτους εὔχεται πρός ὅλα τά μέλη: «καλή καί εὐλογημένη χρονιά».

ΕΚΔΗΜΙΕΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ

Τέσσερα ἐκλεκτά μέλη τῆς ἱεροψαλτικῆς οἰκογένειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου ἐξεδήμησαν πρός Κύριον κατά τό παρελθόν ἔτος 2017.

Ἐμμανουήλ Μαλαματής

Στίς 4 Μαΐου 2017 ὁ Ἄρχων Πρωτοψάλτης Ἐμμανουήλ Μαλαματής τοῦ Ἱ. Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἰαλυσοῦ ‘ἔφυγε’ γιά τό μεγάλο ταξίδι πρός τήν αἰωνιότητα.

Γνήσιο τέκνο τῶν Τριαντῶν, γεννημένος τό 1925, ἀγάπησε τό ψαλτήρι, σπούδασε ἐπιστα-μένως τήν ἱερά τέχνη τῆς ψαλτικῆς κοντά στόν μεγάλο μουσικοδιδάσκαλο Εὐάγγελο Μουτάφη ἀλλά καί σέ ἄλλους ἀξιόλογους Ἱεροψάλτες καί κάτω ἀπό δύσκολες συνθῆκες διαβίωσης στά-θηκε βράχος γιά τήν οἰκογένειά του καί τήν κοι-νωνία τοῦ χωριοῦ του.

Ἡ ὑπηρεσία του ἀνεκτίμητη στήν Ἐκκλησία τῶν Τριαντῶν, ὅπου γιά 65 ἔτη προσέφερε τόν καλύτερο ἑαυτό του στό ἀναλόγιο μέ ἀγάπη καί ἀπόλυτη συνέπεια στό καθῆκον.

Τιμήθηκε ἀπό τόν Ποιμενάρχη μας μέ τό ὀφί-κιο τοῦ Ἄρχοντος Πρωτοψάλτου τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως εἰς ἔνδειξη τιμῆς καί ἀναγνώρισης τῆς μεγάλης του προσφορᾶς στήν Ἐκκλησία.

Δημήτριος Παπαϊγνατίου

Ἄλλος ἕνας ἐκλεκτός ἐργάτης τοῦ ἀναλογί-ου μετέβη πρός τήν αἰωνιότητα, στίς 24 Ἰουνί-ου 2017, μετά ἀπό 60 καί πλέον ἔτη προσφορᾶς στήν Ἐκκλησία.

Ὁ Πρωτοψάλτης τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ἰατρός Δημήτριος Παπαϊγνατίου, γεννημένος τό 1920 στά Κοσκινοῦ ὑπηρέτησε τό ἀναλόγιο τῆς Ἐκκλησίας μας σέ διάφορους Ναούς ἀλλά κυρίως τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ μέ ὑποδειγ-ματική ἀφοσίωση.

Σπούδασε τή Βυζαντινή Μουσική στά δύ-σκολα τότε χρόνια κοντά στόν πρῶτο μουσι-κοδιδάσκαλο τῆς Δωδεκανήσου, τόν ἀείμνηστο Εὐάγγελο Μουτάφη, καί ἔμαθε νά ψάλλει παρα-δοσιακά καί μέ ἰδιαίτερη τέχνη, φιλοκαλία καί ἀγάπη τή Βυζαντινή Μουσική.

Ἀριστοτέχνης ψάλτης, ἀγνός πατριώτης καί ἄριστος ἐπιστήμονας, ὡς ὀδοντίατρος, ἔχαιρε τῆς ἄκρας ἐκτίμησης ὅλων τῶν ροδιτῶν. Ὅλοι τόν εὐγνωμονοῦν γιά τήν τεράστια προσφορά του στήν τοπική Ἐκκλησία καί κοινωνία.

Ἰωάννης Ἀλαφάκης

Μετά ἀπό σύντομη δοκιμασία μέ τήν ὑγεία του ἐξεδήμησε πρός Κύριον ὁ πρωτοψάλτης τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Διμυ-λιᾶς Γιάννης Ἀλαφάκης, γέννημα θρέμμα τῆς Διμυλιᾶς ἀγάπησε τό ψαλτήρι ἀπό μικρή ἡλι-κία καί ὑπηρέτησε μέ ἀνιδιοτέλεια τό ἀναλόγιο τόσο στό χωριό του, ὅσο καί στά γύρω χωριά, ὅπου ἐκαλεῖτο νά ἐξυπηρετήσει, ὅταν ὑπῆρχε ἀνάγκη.

Δυστυχῶς ‘ἔφυγε’ ἀπό κοντά μας σχετικά νέος καί εἶχε πολλά νά δώσει ἀκόμη στήν τοπι-κή μας Ἐκκλησία.

Ἔχαιρε μεγάλης ἀγάπης ἀπό τούς συγχω-ριανούς του ἀλλά καί ἐκτίμησης ἀπό τόν ἱερο-ψαλτικό καί ἐκκλησιαστικό χῶρο.

Ἰωάννης Τσίνας

Στίς 29 Ὀκτωβρίου 2017 ἡ τοπική μας Ἐκ-κλησία καί ὁ ἱεροψαλτικός κόσμος ἀποχαιρέτη-σε ἕναν γίγαντα τῆς βυζαντινῆς μας παράδοσης πού ἀνάλωσε τή ζωή του στό ἀναλόγιο.

Ὁ γιά 50 καί πλέον ἔτη πρωτοψάλτης τοῦ Ἱ. Ν. Ἁγ. Ἀναργύρων Ρόδου Ἰωάννης Τσίνας, γεννημένος στήν Προφύλια ἔμαθε νά ὑμνεῖ τόν Θεό κοντά στούς ἱερεῖς τοῦ χωριοῦ του, ὅπου καί γαλουχήθηκε μέ τά νάματα τῆς πίστεώς μας.

Ἐδιδάχθη τή βυζαντινή μουσική κοντά σέ μεγάλους ψάλτες τῆς πατρώας βυζαντινῆς μου-σικῆς, ὅπως ὁ ἀείμνηστος Εὐάγγελος Μουτά-φης, καί εἶχε ἕνα σπάνιο φωνητικό τάλαντο πού καθήλωνε τούς πιστούς.

Συνολικά προσέφερε στό ἱερό ἀναλόγιο διά-φορων ἐνοριῶν τῆς Μητροπόλεως Ρόδου γιά 65 ἔτη.

Σεμνός καί εὐγενής ἀγαπήθηκε καί ἐκτιμή-θηκε γιά τήν προσφορά του καί τή συναδελφι-κή του συνεργασία ὅλα τά χρόνια, πού ὑπηρέ-τησε ὡς ψάλτης.

Ὁ Χριστιανισμός στά νέα Θρησκευτικά

Ἀπό τήν ἔναρξη τῆς σχολικῆς χρονιᾶς 2017-18 παρελήφθησαν ἀπό τά Δημοτικά, τά Γυμνάσια καί τά Λύκεια τῆς χώρας τά νέα βοηθήματα τῶν Θρησκευτικῶν μέ τόν τίτλο «Ἔντυπο ὑλικό στά Θρησκευτικά-Φάκελος μαθήματος». Ἐδῶ θά ἐκφράσω κάποιες σκέψεις γιά μία οὐσιαστική πτυχή τῆς λανθασμένης παρουσίασης τοῦ Χριστιανισμοῦ στά βοηθήματα αὐτά.

Τό τμῆμα πού ἀναφέρεται στή χριστιανική διδασκαλία εἶναι ἐπικεντρωμένο σέ ζητήματα κοινωνικοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἀπό τούς Πατέρες ἐπιλέγονται κείμενα πού ἀσχολοῦνται μέ κοινωνικά ζητήματα καί προβλήματα, ὅπως ἡ βία, ὁ φανατισμός, ὁ σεβασμός τοῦ ξένου καί τοῦ διαφορετικοῦ, ἡ ἐλεημοσύνη, ὁ πόλεμος τῆς πλεονεξίας, ἡ φροντίδα τῶν ἀδυνάτων, ἡ δημιουργία ἱδρυμάτων, κλπ... Τά θέματα τῆς κατά Χριστόν πνευματικῆς καλλιέργειας δέν ἀναφέρονται καθόλου. Ὅλη ἡ χριστιανική ζωή περιορίζεται στήν ἀγάπη. Παρασιωπεῖται ἡ πνευματικότητα, ἡ βοήθεια τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας στήν πνευματική τελειοποίηση τοῦ ἀνθρώπου. Παρουσιάζονται κάποιοι ἅγιοι μέ κοινωνική προσφορά, ὅπως ὁ ἅγιος Λουκᾶς ὁ Ρῶσσος, ἡ ἁγία Φιλοθέη ἡ Ἀθηναία, ἀλλά δέν ἀναφέρεται ὅτι αὐτοί ἁγίασαν μέσα στό πνευματικό κλίμα τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Λουκᾶς ἦταν φιλεύσπλαχνος καί ἄνθρωπος τῆς θυσίας, γιατί ἀγαποῦσε τόν Θεό καί ζοῦμε τήν ἐπικοινωνία μαζί Του μέσα στήν Ἐκκλησία Του. Τό ἴδιο καί ἡ ἁγία Φιλοθέη πρῶτα ἀγαποῦσε τόν Θεό καί μετά προστάτευε τά ὀρφανά καί τόν κάθε πονεμένο τῆς ἐποχῆς της. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τούς ὁδήγησε στή θυσιαστική ἀγάπη πρός τόν πλησίον. Ἔχουμε ἐδῶ ἕναν Χριστιανισμό ἀπονευρωμένο. Παρουσιάζεται ἡ ἀγάπη πρός τόν συνάνθρωπο χωρίς τήν ἀγάπη πρός τόν Θεό. Αὐτή τήν ἀγάπη τή διδάσκει καί μία ἄθεη κοσμική ἠθική.

Ἡ παρουσία αὐτοῦ τοῦ κοινωνικοῦ Χριστιανισμοῦ χωρίς τήν πνευματική του προσφορά προφανῶς γίνεται γιά νά ἀποδειχθεῖ ὅτι ὁ Χριστιανισμός ἔχει κοινωνικό ρόλο στίς κοινωνίες τῆς ἐποχῆς μας καί γιά νά βρεθοῦν κάποια κοινά σημεῖα μεταξύ τοῦ Χριστιανισμοῦ καί τῶν ἄλλων θρησκειῶν, πού διδάσκονται κι αὐτές στά νέα Θρησκευτικά. Ὁ Χριστός, πού εἶπε ἀνυπέρβλητες διδασκαλίες γιά τήν ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων καί τῶν φύλων, γιά τή δικαιοσύνη καί τόν σεβασμό τοῦ ἄλλου καί γενικῶς γιά τήν ἀγάπη, εἶπε ταυτόχρονα ὅτι εἶναι Θεός καί ἀπαιτεῖ τήν προσευχή τῶν ἀνθρώπων πρός Αὐτόν. Ἂν ἡ Ἐκκλησία ἐνδιαφέρεται μόνο γιά τίς κοινωνικές ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων, τότε τελικά θά περιθωριοποιηθεῖ ἀπό τίς κοινωνίες. Τό κοινωνικό ἔργο σήμερα τό ἀναλαμβάνουν σέ μεγάλη ἔκταση τά κράτη, ἐνῶ ἡ Ἐκκλησία τό συμπληρώνει. Ἂν στόν δεινοπαθοῦντα τοῦ δώσεις φαγητό ἤ τοῦ βρεῖς δουλειά, ἀλλά δέν τόν βοηθήσεις νά βρεῖ τόν Θεό, νά τηρεῖ τίς ἐντολές Του καί νά νικήσει τά πάθη του, δέν ἔκανες τίποτα. Ἡ μεγαλύτερη ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου ὅλων τῶν ἐποχῶν εἶναι νά βρεῖ τόν Θεό καί νά ἁγιασθεῖ. Ἡ ἐπί γῆς ἐπιβίωση εἶναι ἀναγκαία, ἀλλά δέν εἶναι τό πᾶν. Ἂν ὁ ἄνθρωπος δέν ἑνωθεῖ ὀντολογικά μέσω τῶν μυστηρίων τῆς Ἐκκλησίας μέ τόν Κύριο, δέν ξεπερνᾶ τό κακό καί τόν θάνατο. Ὁ ἀγῶνας νά ξεπερασθεῖ τό κοινωνικό κακό χωρίς τόν Θεό, εἴδαμε στό παρελθόν, πῶς ὁδήγησε σέ χειρότερο κακό.

Προσκυνηματικές ἐκδρομές στό Ἅγιο Ὄρος

Μέ τό τέλος τῆς τουριστικῆς σαιζόν καί ὅλο τόν Χειμώνα μεταβαίνουν ἀπό τή Ρόδο στό Ἅγιο Ὄρος διάφορα γκρούπ προσκυνητῶν. Ἀπό τά λεγόμενά τους συμπεραίνουμε ὅτι οἱ πνευματικές ἐμπειρίες στό ταξίδι τούς ἐπηρεάζουν πολλαπλῶς καί πολυτρόπως. Ὅσοι ἐκ τῶν προτέρων ἔχουν κάποια χριστιανική βιωτή, μετά τό ταξίδι τους ἀνανεώνονται. Ἀπό αὐτούς πού πηγαίνουν στό Ἅγιο Ὄρος ἀπό περιέργεια, ἄλλοι προβληματίζονται σοβαρά γιά τά θέματα τῆς πίστεως καί ἄλλοι συγκλονίζονται καί στρέφονται πρός τήν πνευματική ζωή. Πολλοί ἀπό αὐτούς ἐξομολογοῦνται πρώτη φορά στό Ἅγιο Ὄρος καί ἐπιστρέφοντας ἀναζητοῦν σταθερό πνευματικό στόν κόσμο.

Γύρω στίς 20 Νοεμβρίου 2017 τρία ἄτομα ἐκ Ρόδου βρίσκονταν σέ καφενεῖο τῆς πρωτεύουσας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, στίς Καρυές, γιά νά προστατευθοῦν ἀπό δυνατή βροχή. Ἀργότερα τήν ἴδια μέρα θά ἔφευγαν γιά τή Μονή Βατοπεδίου μέ τό ὑπόλοιπο γκρούπ. Εἶχαν χρόνο γιά νά πᾶνε στήν Παναγούδα, στό κελλί τοῦ Ἁγίου Παϊσίου, ἀλλά ἡ ἔντονη βροχόπτωση τούς ἐμπόδιζε. Ξαφνικά ἦλθε καί κάθισε κοντά τους ἕνας νεαρός καί τούς προέτρεψε νά πᾶνε καί στό κελλί τοῦ Ἁγίου Παϊσίου καί στό Πρωτάτο, στήν εἰκόνα «Ἄξιον Ἐστίν». Αὐτοί χωρίς ἀντίρρηση μέ τίς ὀμπρέλες ἔτρεξαν νά προλάβουν. Ὅταν ἐπέστρεψαν καταμουσκεμένοι καί καταλασπωμένοι, εἶπαν τί παλαβοί πού ἤμασταν καί πήγαμε! Ὅταν κατά τό ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς πῆγαν νά προσκυνήσουν τόν Ἅγιο Δημήτριο στή Θεσσαλονίκη, ἐκεῖ βρῆκαν μία εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Φανουρίου. Ὁ πρῶτος πού τήν εἶδε εἶπε μέσα του: νά, τό παλληκάρι τῶν Καρυῶν! Τό ἴδιο εἶπε καί ὁ δεύτερος, ὅταν τόν φώναξε ὁ πρῶτος. Στόν τρίτο, πού δέν πῆγε στόν Ἅγιο Δημήτριο, ἔδειξαν φωτογραφία τοῦ Ἁγίου καί ἀναγνώρισε τό παλληκάρι τῶν Καρυῶν.

Ἀρχιμ. Μαξίμου Παναγιώτου